

**РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

1041

На основу члана 39. став 1. Закона о комуникацијама ("Службени гласник БиХ", бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), Савјет Регулаторне агенције за комуникације, имајући у виду да Савјет министара БиХ још није донио одлуку у вези са потврђивањем именовања генералног директора Регулаторне агенције за комуникације, дана 30. новембра 2015. године, донио је

ОДЛУКУ

**О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА В.Д. ГЕНЕРАЛНОГ
ДИРЕКТОРА РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА
КОМУНИКАЦИЈЕ**

1. ЈАСЕНКУ ЛАСТИ, дипл. инг. електротехнике, на радном мјесту руководиоца регионалног сектора РАК Мостар, именованом за вршиоца дужности Одлуком Савјета Регулаторне агенције за комуникације бр. 04-50-1-748-1/15 од 27. марта 2015. године, продужава се мандат до 31. јануара 2016. године.
2. На основу ове Одлуке закључит ће се Анекс Уговору о раду на одређено вријеме, бр. 04-50-1-748-2/15 од 27. марта 2015. године.
3. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ."

Број 04-50-1-748-7/15
30. новембра 2015. године
Сарајево

Председавајући
Савјета Агенције
Пламенко Чустовић, с. р.

На основу члана 39. став 1. Закона о комуникацијама ("Службени гласник БиХ", бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), Вijeće Регулаторне агенције за комуникације, имајући у виду да Вijeće министара БиХ још није донijело одлуку у вези са потврђивањем именовања генералног директора Регулаторне агенције за комуникације, дана 30. новембра 2015. године, донijело је

ОДЛУКУ

**О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА В.Д. ГЕНЕРАЛНОГ
ДИРЕКТОРА РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА
КОМУНИКАЦИЈЕ**

1. ЈАСЕНКУ ЛАСТИ, дипл. инг. електротехнике, на радном мјесту руководиоца регионалног сектора РАК Мостар, именованом за вршиоца дужности Одлуком Вijeća Регулаторне агенције за комуникације бр. 04-50-1-748-1/15 од 27. марта 2015. године, продужава се мандат до 31. јануара 2016. године.
2. На основу ове Одлуке закључит ће се Анекс Уговору о раду на одређено вријеме, бр. 04-50-1-748-2/15 од 27. марта 2015. године.
3. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ."

Број 04-50-1-748-7/15
30. новембра 2015. године
Сарајево

Председавајући
Вijeća Агенције
Пламенко Чустовић, с. р.

На основу члана 39. став 1. Закона о комуникацијама ("Службени гласник БиХ", бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), Вijeće Регулаторне агенције за комуникације, имајући у виду да Вijeće министара БиХ још није донijело одлуку у вези са потврђивањем именовања генералног директора Регулаторне агенције за комуникације, дана 30. студеног 2015. године, донijело је

ОДЛУКУ

**О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА В.Д. ГЕНЕРАЛНОГ
ДИРЕКТОРА РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА
КОМУНИКАЦИЈЕ**

1. ЈАСЕНКУ ЛАСТИ, дипл. инг. електротехнике, на радном мјесту руководиоца регионалног сектора РАК Мостар, именованом за вршиоца дужности Одлуком Вijeća Регулаторне агенције за комуникације бр. 04-50-1-748-1/15 од 27. оџјка 2015. године, продужује се мандат до 31. сijeчња 2016. године.
2. На основу ове Одлуке закључит ће се Анекс Уговору о раду на одређено вријеме, бр. 04-50-1-748-2/15 од 27. оџјка 2015. године.
3. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ."

Број 04-50-1-748-7/15
30. студеног 2015. године
Сарајево

Председатељ
Вijeća Агенције
Пламенко Чустовић, в. г.
(SI-1138/15-G)

**ДИРЕКЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

1042

На основу члана 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

**О КОНТИНУИРАНОЈ ПЛОВИДБЕНОСТИ
ВАЗДУХОПЛОВА И ВАЗДУХОПЛОВНИХ
ПРОИЗВОДА, ДИЈЕЛОВА И УРЕЂАЈА И О
ОДОБРАВАЊУ ОРГАНИЗАЦИЈА И ОСОБЉА КОЈЕ
СЕ БАВИ ОВИМ ПОСЛОВИМА И НИСУ
ОБУХВАЋЕНИ ЕАСА ПРОПИСИМА**

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет)

- (1) Овим Правилником утврђују се заједнички технички захтјеви и поступци којима се осигурава континуирана способност за безбједну ваздушну пловидбу сљедећих ваздухоплова, укључујући и компоненте које се уграђују у те ваздухоплове:
 - a) ваздухоплове из Анекса II Правилника о заједничким правилима у подручју цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбједност ваздушне пловидбе;
 - b) ваздухоплове који се користе искључиво за потребе полиције, царине, потраге и спасавања, обалску патролу, противпожарну заштиту и сличне сврхе.

Члан 2.
(Појмови)

Појмови који се користе у овом Правилнику имају сљедеће значење:

- a) **ваздухоплов**: је свака направа која се одржава у атмосфери због реакције ваздуха, осим реакција ваздуха у односу на површину земље;
- b) **овлашћено особље**: је особље одговорно за враћање ваздухоплова или компоненте у употребу након одржавања;

- c) **компонента:** је мотор, елиса, дио или уређај;
- d) **континуирана пловидбеност:** су сви процеси који осигуравају да, у било које вријеме у свом радном вијеку, ваздухоплов одговара захтјевима за пловидбеност који су на снази и у стању је за безбједно извођење операција;
- e) **велики ваздухоплов:** ваздухоплов класификован као ваздухоплов са максималном дозвољеном масом на полијетању већом од 5.700 кг или вишемоторни хеликоптер;
- f) **одржавање:** било које од или комбинација слjedeћег: обнављање, поправак, провјера, замјена, модификација или отклањање квара на ваздухоплову или компоненти, са изузетком претполетног прегледа;
- g) **организација:** физичка особа, правна особа или дио правне особе. Таква организација може бити основана на више локација од једне, било на територији неке државе чланице или не;
- h) **претполетни преглед:** провјера која се изводи прије лета како би се осигурало да је ваздухоплов способан за планирани лет;
- i) **ваздухоплов ВНЛА 1:** БХ лаки ваздухоплов:
 - 1) авион са максималном дозвољеном масом на полијетању (МТОМ) од 1200 кг или мање, који није класификован као сложени моторни ваздухоплов;
 - 2) једрилица или моторна једрилица са максималном дозвољеном масом на полијетању (МТОМ) од 1000 кг или мање;
 - 3) балон с највећом пројектованом запремином узгонског плина или топлог ваздуха од 3400 м³ за топловаздушне балоне, 1050 м³ за плинске балоне и 300 м³ за везане гасне балоне;
 - 4) дирижабл пројектован за највише четири особе, с највећом пројектованом запремином узгонског плина или топлог ваздуха од 3400 м³ за топловаздушне дирижабле и 1000 м³ за гасне дирижабле.
- j) **ваздухоплов ВНЛА 2 :** БХ лаки ваздухоплов са посадом:
 - 1) ваздухоплов чија је највећа допуштена маса при узлијетању (МТОМ) 2 000 кг или мање, који није разврстан као сложени моторни ваздухоплов;
 - 2) једрилица или моторна једрилица чији је МТОМ 2 000 кг или мање;
 - 3) балон;
 - 4) ваздушни брод узгоњен врућим ваздухом;
 - 5) ваздушни брод узгоњен плином који је у складу са следећим карактеристикама:
 - 3 % максималне статичке тежине,
 - неекторски потисак (осим повратног потиска),
 - конвенционалан и једноставан пројекат конструкције, контролног система и система балонета,
 - команде без серва;
 - 6) врло лаки ротокоптер.
- k) **ваздухоплов ВНЛСА:** БХ лаки спортски ваздухоплов који има све следеће особине:
 - 1) максимална дозвољена маса на полијетању (МТОМ) није већа од 600 кг;
 - 2) максимална брзина слома узгона при конфигурацији за слијетање (VS0) која није већа од 45 чворова калибрисане брзине (CAS), при највећој сертификованој узлетној маси ваздухоплова и најкритичнијем центру гравитације;
- 3) сједишта за највише двије особе, укључујући пилота;
- 4) један нетурбински мотор с елисом;
- 5) кабина која није под притиском.
- л) **сједиште:** главно сједиште или регистровано сједиште организације унутар које се обављају главне финансијске функције и оперативни надзор активности из овог Правилника.
- м) **ваздухоплов за посебне активности:** ваздухоплов уписан у цивилни регистар Босне и Херцеговине који се користи за потрагу и спашавање, обалску патролу, војне, царинске, полицијске, противожарне или сличне сврхе.
- н) **EASA:** Европска агенција за безбједност ваздушне пловидбе;
- о) **EASA ваздухоплов:** ваздухоплов за који се сматра да има EASA важећи сертификат типа или ограничени сертификат типа.

ДИО ДРУГИ – ЗАХТЈЕВИ ЗА КОНТИНУИРАНУ ПЛОВИДБЕНОСТ

Члан 3.

(Захтјеви за континуирану пловидбеност)

- (1) На континуирану пловидбеност ваздухоплова и ваздухопловне компоненте примјењиваће се одредбе Анекса I овог Правилника.
- (2) Наорганизације и особље укључене у континуирану пловидбеност ваздухоплова и ваздухопловних компоненти, укључујући одржавање, примјењиваће се одредбе Анекса I овог Правилника и одредбе члана 4. и 5, када је то прикладно.

ДИО ТРЕЋИ - ОДОБРАВАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈА И ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

Члан 4.

(Одобрења организације за одржавање)

Организације укључене у одржавање великих ваздухоплова или ваздухоплова који се користе за комерцијални ваздушни превоз и компоненти намијењених за уградњу у исте, одобравају се у складу са одредбама Анекса II овог Правилника.

Члан 5.

(Овлашћено особље)

- (1) Овлашћено особље мора бити квалификовано у складу са одредбама Анекса III овог Правилника, осим како је предвиђено у тачкама М.А.606(х), М.А.607(б), М.А.801(д) и М.А.803 Анекса I овог Правилника.
- (2) Овлашћено особље, које има дозволу издату у складу са Анексом III (Е7-66) овог Правилника, сматра се да у датој категорији/поткатегорији има права описана тачком 66.А.20(а) Анекса III овог Правилника, која одговарају тим категоријама/поткатегоријама. Захтјеви у погледу основног знања, који одговарају овим новим правима, сматрају се испуњеним у сврху проширења те дозволе са новом категоријом/поткатегоријом.
- (3) Конверзиони извјештаји и извјештаји о признавању испита, који су били усклађени са захтјевима који су важили прије ступања на снагу овог Правилника, сматрају се да су у складу са овим Правилником.

Члан 6.

(Захтјеви за организацију за обуку)

- (1) Организације укључене у обучавање особља из члана 5. овог Правилника, одобравају се у складу са Анексом IV овог Правилника, на који начин остварују право да:
- проводе признате курсеве основне обуке; и/или
 - проводе признате курсеве обуке за тип,
 - обављају испите, и
 - издају увјерења о обуци.

ДИО ЧЕТВРТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 7.

(Еквивалентна увјерења, дозволе и овлашћења)

- (1) Организације и особље из чланова 3, 4, 5 и 6 овог Правилника, који посједују увјерења, дозволе или овлашћења издата у складу са "Правилником о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и о одобравању организација и особља које се баве овим пословима", а која се односе на једнак опсег одобрених привилегија, сматраће се да посједују еквивалентна увјерења, дозволе или овлашћења издата у складу са овим Правилником.
- (2) Организацијама из става 1. овог члана, ВНДСА ће издати посебно увјерење, у складу са захтјевима из овог Правилника.

Члан 8.

(Прихватљиви начини удовољавања - Acceptable Means of Compliance)

- (1) ВНДСА ће, у циљу досљедне примјене овог Правилника, примјењивати важеће ревизије сљедећих докумената које објављује ЕАСА :
- За Анекс I овог Правилника (Е7-М): прихватљиви начини удовољавања (*Acceptable Means of Compliance – AMC*) и упутства (*Guidance Material – GM*) – Part M;
 - За Анекс II овог Правилника (Е7-145): прихватљиви начини удовољавања (*Acceptable Means of Compliance – AMC*) и упутства (*Guidance Material – GM*) – Part 145;
 - За Анекс III овог Правилника (Е7-66): прихватљиви начини удовољавања (*Acceptable Means of Compliance – AMC*) и упутства (*Guidance Material – GM*) – Part 66;
 - За Анекс IV овог Правилника (Е7-147): прихватљиви начини удовољавања (*Acceptable Means of Compliance – AMC*) и упутства (*Guidance Material – GM*) – Part 147.
- (2) Изрази у ЕАСА AMC тексту као "Агенција" или "надлежна власт" читају се, односно значе ВНДСА.
- (3) Они ЕАСА AMC параграфи који се односе на "земље чланице" нису увијек примјењиви на ВНДСА одобрења издата у складу са овим Правилником. У случају нејасноћа потребно је консултовати ВНДСА.

Члан 9.

(Ступање на снагу)

- (1) Овај Правилник ступа на снагу шест мјесеци од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".
- (2) Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о одобрењу организације за одржавање – мали ваздухоплови са клипним мотором, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број: 56/04, од 15.12.2004. године и Правилник о лиценцирању ваздухопловно-техничког особља дозвола за одржавање ваздухоплова - ваздухоплови за које не постоје Part - 66

овлашћења за тип, објављен у "Службеном гласнику БиХ" број 43/11 од 31.05.2011.

Број 1-3-02-2-990-1/15

09. новембра 2015. године
Бања ЛукаГенерални директор
Ђорђе Ратковица, с. р.АНЕКС I
Е7-М
САДРЖАЈ
М.1

СЕКЦИЈА А – ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

ОДЈЕЉАК А	– ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
М.А.101	Област примјене
ОДЈЕЉАК Б	– ОДГОВОРНОСТ
М.А.201	Обавезе
М.А.202	Пријављивање догађаја
ОДЈЕЉАК Ц	– КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ
М.А.301	Послови континуиране пловидбености
М.А.302	Програм одржавања
М.А.303	Direktiva o plovidbenosti (Airworthiness Directive)
М.А.304	Подаци о модификацијама и поправкама
М.А.305	Систем евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова (Aircraft Continuing Airworthiness Record System)
М.А.306	Операторов систем техничке књиге ваздухоплова (Operator's Technical Log)
М.А.307	Пренос евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова
ОДЈЕЉАК Д	– СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА
М.А.401	Подаци о одржавању
М.А.402	Обављање одржавања
М.А.403	Кварови ваздухоплова
ОДЈЕЉАК Е	– КОМПОНЕНТЕ
М.А.501	Уградња
М.А.502	Одржавање компоненти
М.А.503	Компоненте са ограниченим вијеком употребе (Service Life Limited Components)
М.А.504	Надзор над неисправним компонентама (Control of Unserrvicable Components)
ОДЈЕЉАК Ф	– ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
М.А.601	Област примјене
М.А.602	Захтјев
М.А.603	Обим одобрења
М.А.604	Приручник организације за одржавање
М.А.605	Објекти
М.А.606	Захтјеви у погледу собља
М.А.607	Овлашћено особље
М.А.608	Компоненте, опрема и алати
М.А.609	Подаци о одржавању
М.А.610	Радни налози за одржавање
М.А.611	Стандарди одржавања
М.А.612	Увјерење о враћању у употребу ваздухоплова (Aircraft Certificate of Release to Service)
М.А.613	Увјерење о спремности за употребу компоненте (Component Certificate of Release to Service)
М.А.614	Евиденција о одржавању (Maintenance Records)
М.А.615	Права
М.А.616	Прегледи организације (Organisational Review)
М.А.617	Промене у одобреној организацији за одржавање
М.А.618	Важење одобрења
М.А.619	Налази (Findings)
ОДЈЕЉАК Г	– ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОСИГУРАВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ (Continuing Airworthiness Management Organisation - CAMO)
М.А.701	Област примјене
М.А.702	Захтјев
М.А.703	Обим одобрења
М.А.704	Приручник за осигуравање континуиране пловидбености (Continuing Airworthiness Management Exposition - CAME)
М.А.705	Објекти
М.А.706	Захтјеви у погледу особља
М.А.707	Особље за преглед пловидбености (Airworthiness Review Staff)

M.A.708	Осигуравање континуиране пловидбености (Continuing Airworthiness Management)
M.A.709	Документација
M.A.710	Преглед пловидбености (Airworthiness Review)
M.A.711	Права
M.A.712	Систем квалитета
M.A.713	Промене у одобреној организацији за осигуравање континуиране пловидбености
M.A.714	Чување евиденције
M.A.715	Важење одобрења
M.A.716	Налази (Findings)
ОДЈЕЉАК X	- УВЈЕРЕЊЕ О ВРАЋАЊУ У УПОТРЕБУ (CRS)
M.A.801	Увјерење о враћању у употребу ваздухоплова
M.A.802	Увјерење о спремности за употребу компоненте
M.A.803	Овлашћење пилота-власника
ОДЈЕЉАК I	- ПОТВРДА О ПРОВЈЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
M.A.901	Преглед пловидбености ваздухоплова (Aircraft Airworthiness Review)
M.A.902	Важење потврде о провјери пловидбености
M.A.903	Регистрација ваздухоплова из држава потписница ЕСАА споразума
M.A.904	Провера пловидбености ваздухоплова увежених у БиХ
M.A.905	Налази (Findings)
СЕКЦИЈА Б	- ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ
ОДЈЕЉАК А	- ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
M.B.101	Област примјене
M.B.102	Надлежни орган (Competent Authority)
M.B.104	Вођење евиденције (Record Keeping)
M.B.105	Међусобна разmjена информација (Mutual Exchange of Information)
ОДЈЕЉАК Б	- ОДГОВОРНОСТ
M.B.201	Обавезе (Responsibilities)
ОДЈЕЉАК Ц	- КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ
M.B.301	Програм одржавања (Maintenance Programme)
M.B.302	Изузећа (Exemptions)
M.B.303	Праћење и контрола континуиране пловидбености ваздухоплова (Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring – ACAM)
M.B.304	Грајно и привремено укидање и ограничавање
ОДЈЕЉАК Д	- СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА
ОДЈЕЉАК Е	-- КОМПОНЕНТЕ
ОДЈЕЉАК Ф	- ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
M.B.601	Подношење захтјева
M.B.602	Почетно (иницијално) одобрење
M.B.603	Издавање одобрења
M.B.604	Стални надзор
M.B.605	Налази
M.B.606	Промене
M.B.607	Грајно и привремено укидање и ограничавање одобрења
ОДЈЕЉАК Г	- ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОСИГУРАВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ
M.B.701	Захтјев
M.B.702	Почетно (иницијално) одобрење
M.B.703	Издавање одобрења
M.B.704	Стални надзор
M.B.705	Налази
M.B.706	Промене
M.B.707	Грајно и привремено укидање и ограничавање одобрења
ОДЈЕЉАК Х	- УВЈЕРЕЊЕ О ВРАЋАЊУ У УПОТРЕБУ ОДЈЕЉАК I ПОТВРДА О ПРОВЈЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
M.B.901	Процјена препоруке
M.B.902	Преглед пловидбености који обавља ВНДСА
M.B.903	Налази

Додатак I – Уговор о осигуравању континуиране пловидбености

Додатак II – Садржај увјерења о спремности за употребу ЕАСА Образац I

Додатак III – Садржај потврде о провјери пловидбености

Додатак IIIa – Садржај потврде о провјери дозволе за летење

Додатак IV – Овлашћења у оквиру одобрења

Додатак V – Садржај увјерења о оспособљености организације за одржавање одобрене према Дијелу М Секција А, Одјељак Ф

Додатак VI – Садржај увјерења о оспособљености организације за осигуравање континуиране пловидбености одобрене према Дијелу М, Секција А, Одјељак Г

Додатак VII – Сложени радови одржавања

Додатак VIII – Ограничено одржавање које обавља пилот-власник

СЕКЦИЈА А ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

ОДЈЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

M. A.101 Област примјене

Ова секција уређује мјере којима се осигурава одржавање пловидбености, укључујући и одржавање ваздухоплова. Уређују се и услови које морају да испуне организације или лица која се баве осигуравањем континуиране пловидбености.

ОДЈЕЉАК Б

ОДГОВОРНОСТ

M.A.201 Обавезе

- (a) Власник је одговоран за континуирану пловидбеност ваздухоплова и осигурава да се лет обави само:
1. ако се ваздухоплов одржава у пловидбеном стању;
 2. ако је одговарајућа оперативна опрема и опрема за ванредне ситуације правилно уграђена и исправна или је јасно означено да је неисправна;
 3. ако је увјерење о пловидбености, односно дозвола за летење важећа;
 4. ако се ваздухоплов одржава сагласно одобреном програму одржавања, као што је то предвиђено у M.A.302.
- (b) Ако је ваздухоплов дат у закуп, одговорност власника преноси се на закупца ако је:
1. закупца наведен у документу о регистрацији;
 2. тако предвиђено у уговору о закупу.
- Израз "власник" у овом Дијелу (E7-M) означава власника или закупца, зависно од случаја.
- (ц) Лице или организација који обављају радове одржавања одговорни су за обављене радове.
- (д) Вођа ваздухоплова или оператор, код комерцијалног ваздушног превоза, одговорни су за задовољавајуће обављање претполетног прегледа. Ако претполетни преглед не обавља одобрена организација за одржавање или овлашћено особље по Дијелу E7-66, претполетни преглед обавља пилот или друго квалификовано лице.
- (e) Ради испуњавања обавеза наведених у ставу (a):
- (и) власник ваздухоплова може да закључи уговор за обављање послова повезаних са континуираном пловидбености са организацијом за осигуравање континуиране пловидбености, одобреној сагласно Секцији А, Одјељак Г овог Анекса (E7-M). Онда организација преузима одговорност за ове послове;
- (ии) власник, који одлучи да осигурава континуирану пловидбеност ваздухоплова на своју одговорност, без уговора закљученог према Додатку I овог Дијела (E7-M) може, упркос томе, да закључи ограничен уговор са:
- организацијом за осигуравање континуиране пловидбености која је одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Г овог Дијела (E7-M); или
 - у случају ВНЛА2 ваздухоплова који нису укључени у комерцијални ваздушни тран-

- спорт, са Е7-145 или Е7- МФ организацијама за одржавање, којим се уређује развој програма одржавања и његово одобравање, сагласно М.А.302. У том случају, на основу овако ограниченог уговора, осим у случају овјерене декларације власника у складу са М.А.302 (х), одговорност за развој и одобравање програма одржавања преноси се на организацију за осигуравање континуиране пловидбености.
- (ф) Власник великог ваздухоплова, ради испуњавања обавеза наведених у ставу (а), осигурава да послове повезане са континуираном пловидбености обавља организација која је одобрена за осигуравање континуиране пловидбености. У том случају власник великог ваздухоплова мора да закључи писмени уговор о осигуравању континуиране пловидбености, сагласно Додатку I овог Дијела (Е7-М), послјере чега организација за осигуравање континуиране пловидбености преузима одговорност за обављање ових послова.
- (г) Велике ваздухоплове, ваздухоплове који се користе за комерцијални ваздушни превоз и његове компоненте одржава организација за одржавање која је одобрена, сагласно Дијелу 145 (Е7-145).
- (х) Код комерцијалног ваздушног превоза оператор је одговоран за континуирану пловидбеност ваздухоплова које користи и мора да:
1. има одобрење издато у ВНДСА за вођење континуиране пловидбености које је дио сертификата ваздушног оператора (АОС), за ваздухоплове које користи;
 2. има одобрење сагласно Дијелу 145 (Е7-145) или да закључи уговор са одобреном организацијом за одржавање;
 3. осигура да се поступа сагласно ставу (а).
- (и) Ако ВНДСА захтијева од оператора одобрење за комерцијалне активности које не спадају у комерцијални ваздушни превоз оператор мора:
1. да има одобрење сагласно М.А. Одјељак Г за осигуравање континуиране пловидбености ваздухоплова које користи или да закључи уговор са одобреном организацијом за осигуравање континуиране пловидбености;
 2. да има одобрење сагласно М.А. Одјељак Ф или сагласно Дијелу Е7-145, или да закључи уговор са одобреном организацијом за одржавање;
 3. да осигура да се поступа сагласно ставу (а).
- (ј) Ради утврђивања сталне усклађености са овим дијелом Е7-М, власник/оператор је у обавези да омогући ВНДСА приступ организацији/ваздухоплову.
- (к) Ако се ваздухоплов користи за бацање падобранаца или школовање, није дозвољено враћање ваздухоплова у употребу од стране пилота-власника према М.А.803.

М.А.202 Пријављивање догађаја

- (а) Лице или организација одговорна у складу са М.А.201, требају да пошаљу извјештај у ВНДСА, као држави регистра, организацији одговорној за дизајн типа или додатни типски дизајн, и, ако се може примјенити, држави оператора о сваком уоченом стању ваздухоплова или компоненте које угрожава безбједност лета.
- (б) Пријава се саставља на начин који одреди ВНДСА и садржи све важне податке о том стању који су познати лицу или организацији.

- (ц) Ако лице или организација одржавају ваздухоплов на основу уговора с власником или оператором, они достављају и власнику, оператору или организацији за осигуравање континуиране пловидбености пријаву о стању које утиче на власников или операторов ваздухоплов или компоненту.
- (д) Пријава се доставља што прије, а најкасније 72 сата од кад су лице или организација уочили стање које пријављују.

ОДЈЕЉАК Ц КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ М.А.301 Послови континуиране пловидбености

Континуирана пловидбеност ваздухоплова и исправност одговарајуће опреме за безбједан лет и опреме за ванредне ситуације обезбеђују се:

1. обављањем претполетног прегледа;
2. отклањањем сваког квара или оштећења који утичу на безбједност ваздухоплова у складу са подацима наведеним у тачки М.А.304 и/или тачки М.А.401, зависно шта је одговарајуће, при чему се код великих ваздухоплова или ваздухоплова који се користе за комерцијални ваздушни превоз, узимају у обзир листа минималне исправности опреме ваздухоплова (*Minimum Equipment List – MEL*) и листа дозвољених одступања од одобрене конфигурације (*Configuration Deviation List – CDL*), ако се то може примјенити на тип ваздухоплова;
3. обављањем радова одржавања, сагласно програму одржавања ваздухоплова према М.А.302;
4. код великих ваздухоплова и ваздухоплова који се користе за комерцијални ваздушни превоз, као и код ваздухоплова за посебне активности, анализом дјелотворности програма одржавања одобреног према М.А.302;
5. извршењем било чега што се може примјенити:
 - (и) директиве о пловидбености (*airworthiness directive*),
 - (ii) оперативних налога који утичу на континуирану пловидбеност,
 - (iii) услова за континуирану пловидбеност које је одредила ВНДСА,
 - (ив) мјера које налаже ВНДСА као директну реакцију на безбједносни проблем;
6. модификацијама и поправкама према М.А.304;
7. увођењем свеобухватне политике за необавезне модификације и/или прегледе, за велике ваздухоплове или ваздухоплове који се користе за комерцијални ваздушни превоз, као и за ваздухоплове за посебне активности;
8. извођењем пробних летова којима се провјерава одржавање, ако је то потребно.

М.А.302 Програм одржавања

- (а) Одржавање ваздухоплова одвија се према програму одржавања ваздухоплова.
- (б) Програм одржавања и његове касније промјене одобрава ВНДСА.
- (ц) Кад континуирану пловидбеност ваздухоплова одржава организација за осигуравање континуиране пловидбености одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог Анекса (Е7 М) или у случају када постоји ограничени уговор између власника и организације у складу са тачком М.А.201 (е) (и), програм одржавања и његове промјене могу да се одобре у поступку посредног одобравања.

- У том случају, организација за осигуравање континуиране пловидбености успоставља поступак посредног одобравања као дио свог приручника за осигуравање континуиране пловидбености, а одобрава га ВНДСА,
- (д) Програм одржавања мора да буде усклађен са:
- (и) упутствима које издаје ВНДСА,
 - (ии) упутствима за континуирану пловидбеност које издају:
 - имаоци увјерења о типу, ограниченог увјерења о типу или додатног увјерења о типу, одобреним планом великих поправки, одобрењем TSO и сваким другим одговарајућим одобрењем које је издато према Правилнику Е7-21 и прописима ВНДСА и
 - која су укључена у стандарде градње (*certification specifications*) из тачки 21А.90Б или 21А.431Б Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7-21), уколико се то може примјенити;
 - (иии) додатним или алтернативним упутствима које предлажу власник или организација за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена према М.А.302, изузев интервала у којима се морају обавити послови везани за безбједност из става (е), који могу да се продуже ако се спроведе одговарајућа анализа сагласно ставу (г) и само ако таква продужења подлијежу непосредном одобравању од стране надлежног органа, сагласно М.А.302(б).
- (е) Програм одржавања ваздухоплова садржи појединости, укључујући учесталост одржавања која морају да се изведу, као и посебне задатке повезане с типом ваздухоплова и врстама операција.
- (ф) Код великих ваздухоплова, кад се програм одржавања заснива на логици групе за осигуравање одржавања (*Maintenance Steering Group Logic*) или на праћењу стања (*on condition monitoring*), програм одржавања ваздухоплова мора да укључи програм поузданости.
- (г) Програм одржавања ваздухоплова подлијеже редовним периодичним анализама и сагласно њима, мијења се или допуњава, по потреби. Ове анализе осигуравају сталну усклађеност програма са оперативним искуством и упутствима ВНДСА уз уважавање нових и/или измијењених упутстава која издају имаоци увјерења о типу и додатног увјерења о типу или друга организација која објављује такве податке према Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација Е7-21.
- (х) У случају ВНЛА1 ваздухоплова који нису укључени у комерцијалне операције, усклађеност са параграфима (б), (ц), (д), (е), и (г) могуће је замијенити усаглашавањем са следећим условима:
1. Програм одржавања ваздухоплова мора јасно назначити власника и конкретан ваздухоплов на који се програм односи, укључујући податке о инсталисаном мотору и пропелеру.
 2. Програм одржавања ваздухоплова мора бити:
 - а. усклађен са "минималним програмом одржавања", који је наведен у параграфу (и), а који се односи на дати ваздухоплов, или
 - б. усклађен са горе наведеним параграфима (д) и (е).
 Програм одржавања не смије бити мање рестриктиван од минималног програма одржавања.
3. Програм одржавања ваздухоплова мора укључити обавезне захтјеве којима се осигурава континуирана пловидбеност ваздухоплова, као што су понављајуће директиве о пловидбености (*Airworthiness Directives*), ограничења наведена у одјелку који садржи ограничења за пловидбеност (*Airworthiness Limitation Section*), инструкције за вођење континуиране пловидбености (*Instructions for Continued Airworthiness*) или специфични захтјеви за одржавање који су садржани у листи података сертификата типа (*Type Certificate Data Sheet*).
- Уз то, програм одржавања ваздухоплова мора укључити и додатне задатке специфичне за одржавање одређеног типа ваздухоплова, конфигурације ваздухоплова и типа операција.
- Минимално, следећи елементи се морају узети у обзир:
- Инсталисана опрема и модификације ваздухоплова;
 - Оправке извршене на ваздухоплову;
 - Компоненте ограниченог вијека трајања и компонентне од кључне важности за безбједност ваздушног летења;
 - Препоруке које се односе на одржавање, као што су препоруке о интервалима између ремонта (*Time Between Overhaul*), дате кроз сервисне билтене, писма и у другим облицима као необавезујуће информације;
 - Важеће оперативне директиве или захтјеви који се тичу периодичних прегледа одређене опреме;
 - Посебна оперативна одобрења.
 - Употреба ваздухоплова и оперативно окружење;
 - Одржавање које врши пилот-власник (уколико се примјењује).
4. Уколико програм одржавања није одобрен од стране ВНДСА (директно или од стране овлашћене М.А. Под-дио Г организације, путем индиректног поступка одобравања), програм одржавања ваздухоплова мора имати потписану овјерену изјаву у којој власник декларише да се програм одржавања односи на ваздухоплов наведене регистрације и да се власник изјашњава као потпуно одговоран за његов садржај и, посебно, у потпуности одговоран за било која одступања у програму одржавања у односу на препоруке носиоца одобрења за дизајн (*Design Approval Holder*) датог ваздухоплова.
5. Програм одржавања ваздухоплова мора бити прегледан најмање једном годишње заједно са прегледом за утврђивање пловидбености, како се захтијева тачком М.А.710 (х). Ову провјеру програма мора вршити особа која је извршила преглед за утврђивање пловидбености ваздухоплова. Уколико се прегледом програма установи да постоји незадовољавајуће стање на ваздухоплову узроковано садржајем програма одржавања, власник мора измијенити програм одржавања на начин са којим ће бити сагласна ВНДСА.
- (и) У случају да се ради о ваздухоплову ВНЛА1 који није ваздушни брод и који није укључен у комерцијалне операције, минимални програм одржавања из параграфа (х), мора бити усклађен са следећим условима:
1. Програм мора садржавати следеће интервале прегледа:

- За VHLA1 ваздухоплове и VHLA1 моторне једрилице (*Touring Motor Gliders, TMG*), интервал од године дана или 100 сати летења, шта прво истекне. Дозвољена је толеранција од 1 мјесеца или 10 сати, али се наредни интервал одређује од датума или броја сати летења по оригинално утврђеном распореду;
- За VHLA1 једрилице, погоњене VHLA1 једрилице које не спадају у групу TMG или VHLA1 балона, годишњи преглед. Дозвољена је толеранција од 1 мјесеца, али се наредни интервал одређује од датума по оригинално утврђеном распореду.

2. Програм мора садржавати следеће:

- Задатке опслуживања (сервисирања) које захтијева произвођач;
- Провјере ознака и обилежавања;
- Преглед претходних извјештаја о тежини и мјерење тежине;
- Оперативни тест транспондера (уколико постоји);
- Оперативни тест пито-статичког система.
- У случају VHLA1 ваздухоплова:
 - Оперативне провјере снаге и броја обртаја, магнета, притиска горива и уља, температуре мотора;
 - За моторе који имају мотор са аутоматизованом контролом, процедуре стартовања (*run-up*) мотора;
 - За моторе са сухим картером (*dry-sump*), моторе са турбопуњачем или моторе хлађене течностју, оперативна провјера за знакове поремећаја кретања флуида;
 - Провјера стања и причвршћивања структуралних елемената, система и компоненти који се односе на следећа подручја:

За VHLA1 ваздухоплове:

- Структура ваздухоплова
- Кабина и кокпит
- Стајни трап
- Крило и централна секција
- Команде лета
- Репне површине
- Авионика и електрика
- Погонска група
- Спојнице и редуктори
- Елисе
- Разни системи као што су ракетни системи за спашавање

За VHLA1 једрилице и VHLA1 погоњене једрилице:

- Структура ваздухоплова
- Кабина и кокпит
- Стајни трап
- Крило и централна секција
- Репне површине
- Авионика и електрика
- Погонска група (уколико се може примјенити)
- Различити системи као што су одвојиви баласт, падобран за кочење (*drag chute*) и његово управљање, систем воденог баласта

За VHLA1 балоне на врући ваздух:

- Купола
- Горионик
- Корпа
- Резервоари за гориво
- Опрема и инструменти

За VHLA1 балоне са плинком лакшим од ваздуха:

- Купола
- Корпа
- Опрема и инструменти

Програм одржавања за ваздушне бродове треба бити у складу са параграфима (д) и (е).

М.А.303 Директива о пловидбености (*Airworthiness Directive*)

Све директиве о пловидбености морају да се изврше у оквиру захтјева који су њима постављени, изузев ако BHDCA не одреди другачије.

За ваздухоплове који посједују трајну дозволу за летове умјесто увјерења о пловидбености, морају се провести публикације произвођача класификоване као обавезне, изузев ако BHDCA не одреди другачије.

М.А.304 Подаци о модификацијама и поправкама

Процјена оштећења и извођење модификација и поправки врши се, у зависности шта је одговарајуће, на основу:

- (а) података које одобри BHDCA, односно EASA;
- (б) података које одобри организација за пројектовање која је одобрена према E7-21 или Part -21;
- (ц) података који су садржани у стандардима градње (*Certification Specifications*) из тачки 21.A.90Б или 21.A.431Б Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација, E7-21 (Дио 21).

М.А.305 Систем евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова (*Aircraft Continuing Airworthiness Record System*)

- (а) По завршетку сваког одржавања, пратеће увјерење о враћању у употребу према М.А.801 или 145.A.50 уноси се у евиденцију континуираној пловидбености ваздухоплова. Унос се чини што прије, а најкасније 30 дана од завршетка одржавања.
- (б) Евиденција о континуираној пловидбености ваздухоплова састоји се од:
 1. књига ваздухоплова, књига/е мотора или контролне картице модула мотора, књига/е елисе и контролних картица за компоненте са ограниченим вијеком употребе, како је одговарајуће, и
 2. операторовог система техничке књиге ваздухоплова (*Operator's Technical Log*), кад се то у М.А.306 захтијева за комерцијални ваздушни превоз или кад то захтијева BHDCA за комерцијалне активности које не спадају у комерцијални ваздушни превоз, као и код ваздухоплова за посебне активности.
- (ц) У књигу ваздухоплова уноси се на одговарајући начин тип и ознака регистрације ваздухоплова, датум, укупно вријеме налета и/или циклуси налета и/или слијетања.
- (д) Евиденција о континуираној пловидбености ваздухоплова садржи тренутни:
 1. статус налога за пловидбеност и мјера које је наложила BHDCA, као директну реакцију на безбједносни проблем;
 2. статус модификација и поправки;

3. статус испуњавања програма одржавања;
 4. статус компоненти са ограниченим вијеком употребе;
 5. извјештај о маси и балансу;
 6. списак одложених радова одржавања.
- (е) Поред документа о спремности за употребу компоненте тј. BHDCA E7- Образац 1, EASA FORM1 или другог еквивалентног документа, у вези са уграђеном компонентом (мотор, елиса, модул мотора или компонента с ограниченим вијеком трајања), у одговарајућу књигу мотора или елисе, контролну картицу модула мотора или компоненте са ограниченим вијеком употребе уносе се следећи подаци:
1. идентификација компоненте; и
 2. тип, серијски број и регистрација, кад је одговарајуће, ваздухоплова, мотора, елисе, модула мотора или компоненте с ограниченим вијеком трајања, у који је компонента била уграђена, заједно са позивом на уградњу и изградњу компоненте; и
 3. за одређену компоненту: датум, заједно са збирним укупним временом налета и/или циклуса налета и/или слијетања и/или календарско вријеме, кад је одговарајуће; и
 4. актуелни подаци из става (д) који се односе на компоненту.
- (ф) Лице које је одговорно за осигуравање континуиране пловидбеност по М.А. Одјељак Б, контролира евиденцију како је то одређено у М.А.305 и подноси је на увид у BHDCA, уколико то BHDCA захтијева.
- (г) Уписи у евиденцију о континуираној пловидбености ваздухоплова морају бити јасни и тачни. Ако неки упис треба да се исправи, чини се то на начин који омогућава да оригинални упис остане јасно видљив.
- (х) Власник или оператор ваздухоплова успоставља систем чувања евиденције о континуираној пловидбености, тако што се наредни подаци чувају у роковима који слиједи:
1. детаљна евиденција о одржавању ваздухоплова и компоненти са ограниченим вијеком употребе које су уграђене у ваздухоплов – све док се информација, која се налази у евиденцији, не замијени новом информацијом еквивалентног обима и детаљности, али не мање од 36 мјесеци од пуштања ваздухоплова или компоненти у употребу;
 2. укупно вријеме употребе (сати, календарско вријеме, циклуси и број слијетања) ваздухоплова и свих компоненти са ограниченим вијеком употребе – најмање 12 мјесеци од кад су ваздухоплов или компонента трајно повучени из употребе;
 3. вријеме употребе (сати, календарско вријеме, циклуси и број слијетања), како је одговарајуће, од последњег планираног (редовног) одржавања компоненте са ограниченим вијеком употребе – најмање док планирано (редовно) одржавање компоненте не буде замијењено другим планираним (редовним) одржавањем еквивалентног обима и врсте радова;
 4. тренутни статус испуњавања програма одржавања, тако да може да се утврди усклађеност са одобреним програмом одржавања ваздухоплова – најмање док планирано (редовно) одржавање ваздухоплова или компоненте не буде

- замјењено другим планираним (редовним) одржавањем еквивалентног обима и врсте радова;
5. тренутни статус налога за пловидбеност, који важи за ваздухоплов и компоненте – најмање 12 мјесеци од кад су ваздухоплов или компонента трајно повучени из употребе;
 6. појединости о текућим модификацијама и поправкама ваздухоплова, мотора, елисе и других компоненти које су од виталног значаја за безбједност лета – најмање 12 мјесеци од кад су трајно повучени из употребе.

М.А.306 Операторов систем техничке књиге ваздухоплова (*Operator's Technical Log*)

- (а) Код комерцијалног ваздушног превоза, као и код ваздухоплова за посебне активности, поред захтјева из М.А.305, оператор користи систем техничке књиге ваздухоплова, који садржи следеће податке за сваки ваздухоплов
1. податке о сваком лету неопходне за осигуравање непрекидне безбједности летења;
 2. важеће увјерење о враћању у употребу;
 3. актуелну изјаву о одржавању, у којој се наводи статус одржавања ваздухоплова и наводи које планирано редовно (*scheduled*) или непланирано (ванредно, *out of phase*) одржавање је следеће предвиђено, изузев кад се BHDCA сагласи с тиме да се изјава о одржавању чува на другом мјесту;
 4. податке о неизведеним, одложеним поправкама кварова, које утичу на рад ваздухоплова;
 5. све потребне инструкције о споразумима за услуге одржавања.
- (б) Систем техничке књиге ваздухоплова и њене касније промене одобрава BHDCA.
- (ц) Оператор обезбјеђује да се техничка књига ваздухоплова чува још 36 мјесеци од датума последњег уписа.

М.А.307 Пренос евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова

- (а) Власник или оператор ваздухоплова осигурава да се, ако се ваздухоплов трајно пренесе с једног власника или оператора на другог власника или оператора, пренесе евиденција о континуираној пловидбености ваздухоплова из М.А.305 и операторов систем техничке књиге из М.А.306.
- (б) Власник ваздухоплова је обавезан да, ако је уговором повјерио осигуравање континуиране пловидбености организацији за осигуравање континуиране пловидбености, њој преда и евиденцију о континуираној пловидбености из М.А.305.
- (ц) Рок у коме се евиденције чувају важи и за новог власника, новог оператора ваздухоплова и организацију за осигуравање континуиране пловидбености.

ОДЈЕЉАК Д СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА М.А.401 Подаци о одржавању

- (а) Лице или организације за одржавање ваздухоплова, при одржавању ваздухоплова, укључујући и модификације и поправке, морају да имају приступ важећим одговарајућим подацима о одржавању и само њих користе.
- (б) Израз "важећи подаци о одржавању" у овом Дијелу (E7-M) означава:
1. сваки важећи захтјев, поступак, стандард или обавјештење које је издала BHDCA или EASA;

2. свака важећа директива о пловидбености или обавезне сервисне информације произвођача;
 3. свако важеће упутство о континуираној пловидбености које издају имаоци увјерења о типу или додатног увјерења о типу и друге организације које објављују такве податке према Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Дио 21) или Е7-21 (БХ ПОА);
 4. важеће податке издате сагласно 145.А.45(д);
 5. за ваздухоплове који се користе на основу дозволе за летење, као примјерљиви подаци за одржавање могу бити коришћена задња доступна, посљедња издања приручника за тај тип ваздухоплова.
- (ц) Лице или организација за одржавање ваздухоплова морају да омогуће да сви подаци о одржавању буду одговарајући и лако доступни за коришћење кад се захтијевају. Они морају да успоставе систем радних картица или радних листа у које се тачно преписују подаци о одржавању или се у њима прецизно упућује на одређени задатак или групе задатака који су садржани у подацима о одржавању.

М.А.402 Обављање одржавања

- (а) Одржавање обавља квалификовано особље по методама, техникама, стандардима и упутствима наведеним у подацима о одржавању из М.А.401. Послије обављених критичних радова одржавања који утичу на безбједност летења, врши се независан преглед, изузев ако другачије није предвиђено у Дијелу Е7-145 или одобрено од стране ВНДСА.
- (б) Одржавање мора да се обавља алатима, опремом и материјалима наведеним у подацима о одржавању из М.А.401, изузев ако другачије није предвиђено у Дијелу Е7-145. Алати и опрема, по потреби, провјеравају се и баждаре сагласно признатим стандардима.
- (ц) Простор, у коме се обавља одржавање, мора да буде добро организован и чист од прљавштине и загађења.
- (д) Одржавање мора да се обавља уз уважавање ограничења која произлазе из животне средине, наведених у подацима о одржавању из М.А.401.
- (е) Ако су временске прилике лоше или су радови одржавања дуготрајни, морају се користити одговарајући објекти.
- (ф) По окончању радова одржавања, мора се спровести општа провјера да би се утврдило да на ваздухоплову или компоненти нису заостали какви алати, опрема или други страни дијелови или материјали, као и да ли су сви приступни панели, који су током одржавања скинути, поновно враћени на своја мјеста.

М.А.403 Кварови ваздухоплова

- (а) Квар ваздухоплова који озбиљно утиче на безбједност летења мора бити отклоњен прије следећег лета.
- (б) Само овлашћено особље према М.А.801(б)1, М.А.801(б)2, М.А.801(ц), М.А.801(д) или Дијелу Е7-145 може да, на основу података о одржавању из М.А.401, одлучи о томе да ли квар ваздухоплова озбиљно утиче на безбједност летења и, сходно томе, када и које мјере за отклањање квара треба да се предузму прије следећег лета, а које мјере за отклањање квара могу да се одложе. Ово не важи:
 1. кад одобрену листу минималне исправности уграђене опреме ваздухоплова према одлуци надлежног органа користи пилот;
 2. кад је ВНДСА кварове ваздухоплова одредила као прихватљиве.

- (ц) Квар ваздухоплова који озбиљно не утиче на безбједност летења, отклања се што прије послје дана кад је први пут откривен, у оквиру рока који је наведен у подацима о одржавању.
- (д) Квар ваздухоплова који није отклоњен прије лета, уписује се у евиденцију о одржавању ваздухоплова из М.А.305 или у операторов систем техничке књиге ваздухоплова из М.А.306.

ОДЈЕЉАК Е КОМПОНЕНТЕ М.А.501 Уградња

- (а) Ниједна компонента не може бити уграђена ако није у задовољавајућем стању, ако на одговарајући начин и на обрасцу ВНДСА Е7-1, обрасцу ЕАСА FORM1 или другом еквивалентном документу није одређена као спремна за употребу.
- (б) Прије уградње компоненте у ваздухоплов, лице или одобрена организација за одржавање мора да провјери да ли је компонента одговарајућа за уградњу, у случајевима када може да дође до различитих конфигурација усљед вршења модификације и/или примјене налога за пловидбеност.
- (ц) Стандардни дијелови уграђују се на ваздухоплов или компоненту само ако подаци о одржавању специфицирају одређени стандардни дио. Стандардни дијелови уграђују се само кад су пропраћени доказима о усклађености (*Evidence of Conformity*) који могу да се прате до важећег стандарда (*Traceable to the Applicable Standard*).
- (д) Материјал (сировина или потрошни материјал) користи се у ваздухоплову или компоненти само ако је произвођач ваздухоплова или компоненте тако навео у одговарајућим подацима о одржавању или кад је то одређено у Дијелу Е7-145. Овај материјал користи се само ако задовољава потребне спецификације и ако може да се утврди његово поријекло. Сваки материјал мора да прати документација која се јасно односи на одређени материјал и која садржи изјаву о усклађености са спецификацијом и податке о произвођачу и добављачу.

М.А.502 Одржавање компоненти

- (а) Изузев компоненти из тачке 21А.307(ц) Дио Е7-21, компоненте се одржавају у организацијама за одржавање, које су одговарајуће одобрене сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (Е7-М) или сагласно Дијелу 145 (Е7-145).
- (б) Одступајући од става (а), одржавање компоненте према подацима о одржавању ваздухоплова или, ако то одобрено ВНДСА, према подацима о одржавању компоненте, може да обавља организација категорије класе А, која је одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (Е7-М) или сагласно Дијелу 145 (Е7-145) или овлашћено особље из М.А.801(б)2 – али само док су такве компоненте уграђене у ваздухоплов. Па ипак, таква организација категорије класе А или овлашћено особље могу компоненту привремено да изграде са ваздухоплова ради одржавања, да би се олакшао приступ компоненти, изузев ако то ствара потребу за додатним одржавањем које није предмет овог става. Одржавање компоненте које се изводи према овом ставу, не захтијева издавање обрасца 1, али подлијеже захтјевима за издавање увјерења о враћању у употребу ваздухоплова из М.А.801.
- (ц) Одступајући од става (а), одржавање компоненте мотора/помоћног уређаја за напајање (APU) према

подацима о одржавању мотора/APU или, ако то одобри ВНДСА, према подацима о одржавању компоненте, може да обавља организација категорије класе Б, која је одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (*Part -M*) 2 – али само док су такве компоненте уграђене у мотор/APU. Па ипак, таква организација категорије класе Б, може ову компоненту привремено да скине са ваздухоплова ради одржавања да би се олакшао приступ компоненти, изузев ако то ствара потребу за додатним одржавањем које није предмет овог става.

- (д) Одступајући од става (а) и М.А.801(б)2, одржавање компоненте осим ремонта док је она уграђена или привремено скинута са *BHLA1* ваздухоплова који се не користи за комерцијални ваздушни превоз, које се изводи према подацима о одржавању компоненте, овлашћено особље из М.А.801(б)2.

Одступајући од става (1) ове тачке, дозвољен је ремонт мотора и елиса само за моторне једрилице и *BHLSA* ваздухоплове.

Одржавање компоненте према ставу (д) не захтијева издавање обрасца 1, али подлијеже захтјевима за издавање увјерења о враћању у употребу ваздухоплова из М.А.801.

- (е) Компоненте из тачке 21А.307(ц) (E7- 21) ће се одржавати у организацијама категорије А (*A - rated*), које су одобрене у складу са Секцијом А, Одјељак Ф овог Анекса (E7-M) или E7-145, од стране овлашћеног особља из тачке М.А.801(б)2 или од стране пилота-власника из тачке М.А.801(б)3 уколико се уграђује у ваздухоплов или привремено скида да би се побољшао приступ. Код одржавања компоненте у складу са овим ставом, не може се издати образац 1 и подлијегаће захтјевима за издавање увјерења о враћању у употребу у складу са тачком М.А.801.

М.А.503 Компоненте са ограниченим вијеком употребе (*Service Life Limited Components*)

- (а) Уграђене компоненте са ограниченим вијеком употребе не смију да прекораче одобрени вијек употребе који је наведен у одобреном програму одржавања и директивама о пловидбености, изузев као што је предвиђено у М.А.504(ц).
- (б) Одобрени вијек употребе изражава се календарским временом, сатима лета, бројем слијетања или циклусима, како је одговарајуће.
- (ц) На крају одобреног вијека употребе, компонента се мора скинути са ваздухоплова ради одржавања или ради трајног одстранивања код компоненти с потврђеним ограниченим вијеком употребе.

М.А.504 Надзор над неисправним компонентама (*Control of Unservicable Components*)

- (а) Компонента важи за неисправну у случају:
1. истека вијека употребе који је наведен у програму одржавања;
 2. неиспуњавања важећих налога за пловидбеност и других услова за континуирану пловидбеност;
 3. недостатака података за одређивање статуса пловидбености или подобности за уградњу;
 4. очигледног квара или неисправног рада;
 5. кад је била укључена у несрећу или незгоду који би могли да утичу на њено коришћење.
- (б) Неисправне компоненте означавају се и чувају на заштићеном мјесту и под контролом одобрене организације, до доношења коначне одлуке о њиховом статусу. Ипак, за ваздухоплове који се не користе за

комерцијални ваздушни превоз и који нису велики ваздухоплови, лице или организација који су идентификовали компоненту као неисправну, могу да пренесу на власника ваздухоплова одговорност за чување компоненте, под условом да се пренос упише у књигу ваздухоплова, књигу мотора или књигу компоненте.

- (ц) Компоненте које су достигле свој потврђени ограничени вијек употребе или које имају неотклоњив квар, разврставају се као непоправљиве и не могу поново да уђу у систем снабдијевања компонентама, изузев ако се њихов потврђени ограничени вијек употребе не продужи или ако не буде одобрена њихова поправка према М.А.304.
- (д) Свако лице или организација који су одговорни према овом Дијелу (*E7-M*) у случају непоправљивих компоненти из става (ц):
1. задржавају компоненту на мјесту предвиђеном у ставу (б) или
 2. осигуравају да компонента буде онеспособљена тако да не може да се на економичан начин искористи или поправи, прије него што се ослободе одговорности за компоненту.
- (е) Одступајући од става (д), лице или организација одговорни према овом Дијелу (*E7-M*) могу да пренесу одговорност за компоненту која је разврстана као непоправљива на организацију за обуку или истраживање, без обавезе да је претходно онеспособе.

ОДЈЕЉАК Ф **ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ** **М.А.601 Област примјене**

Овим одјељком утврђују се захтјеви који нису наведени у М.А.201 (г), које организација мора да испуни ради прибављања и важења одобрења за одржавање ваздухоплова или компоненти.

М.А.602 Захтјев

Захтјев за издавање или промјену одобрења за одржавање подноси се на образцу и на начин који одреди ВНДСА.

М.А.603 Обим одобрења

- (а) Организација која се бави активностима које подлијежу овом Одјељку, не смије обављати своје активности уколико нема одобрење надлежног органа. У Додатку V Анекса I (*E7- M*) приказан је образац увјерења за ово одобрење.
- (б) Приручник организације за одржавање по М.А.604 мора тачно да одреди обим и врсту радова (*scope of work*) за које се сматра да је одобрен. Додатак IV овог Дијела (*E7- M*) одређује све класе (*classes*) и сва овлашћења (*ratings*) који су могући према М.А. Одјељку Ф.
- (ц) Сагласно подацима о одржавању, одобрена организација за одржавање може да израђује у ограниченом обиму дијелове намијењене за коришћење током текућих радова унутар њених објеката, као што је то предвиђено у њеном приручнику.

М.А.604 Приручник организације за одржавање

- (а) Организација за одржавање има приручник који најмање садржи следеће податке:
1. изјаву коју је потписао одговорни руководилац организације (*accountable manager*), којом се потврђује да ће организација стално радити сагласно овом Дијелу (*E7-M*) и приручнику;
 2. обим радова које организација обавља;

3. звања и имена лица именованих према М.А.606.(б);
 4. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између лица именованих према М.А.606.(б);
 5. списак овлашћеног особља, и, ако се то може примјенити, особље за провјеру пловидбености и особље одговорно за развој и ажурирање програма одржавања са обимом њихових овлашћења;
 6. списак мјеста на којима се одржавање изводи, заједно са општим описом објеката;
 7. поступке који показују како организација за одржавање осигурава усклађеност са овим дијелом (Е7-М);
 8. поступак за промјену приручника организације за одржавање;
 9. за ваздухоплове изворно војног дизајна, организација мора развити процедуре којима ће осигурати адекватно одржавање специјалне опреме и система.
- (б) Приручник организације за одржавање и његове касније промјене одобрава VHDCА;
- (ц) Изузетно од става (б), мање промјене приручника могу да се одобре путем посредног одобравања.
- (д) Ако организација већ посједује одобрење издато према EASA Part M Subpart Ф, овај приручник може бити наведен у додатку на постојећи приручник организације (MOM).

М.А.605 Објекти

Организација осигурава:

- (а) објекте опремљене за планиране радове, специјализоване радионице и одјељења (*bay*), који су на одговарајући начин издвојени да би се осигурала заштита од загађења и спољних утицаја.
- (б) одговарајући канцеларијски простор за припрему и праћење планираних радова, укључујући, прије свега, вођење евиденције о обављеном одржавању.
- (ц) сигурне капацитете за складиштење компоненти, опреме, алата и материјала. Услови складиштења осигуравају да неисправне компоненте и материјали буду одвојени од осталих компоненти, материјала, опреме и алата. Услови складиштења морају да се усагласе са захтјевима произвођача, а приступ складишту може да има само овлашћено особље.

М.А.606 Захтјеви у погледу особља

- (а) Организација именује одговорног руководиоца (*accountable manager*), који има овлашћење да осигура да одржавање, које странка захтијева, буде обављено и финансирано према стандардима из овог Дијела (Е7-М).
- (б) Организација именује лице или групу лица који су одговорни да осигурају да организација стално поступа према овом Одјељку. Ова лица првенствено су одговорна одговорном руководиоцу.
- (ц) Сва лица наведена у ставу (б) морају да имају одговарајуће знање, обуку и искуство из области одржавања ваздухоплова и/или компоненти.
- (д) Организација мора да има одговарајуће особље које одговара уобичајеном обиму уговорених послова. Радни однос на одређено вријеме може да се заснује само ако је обим посла већи од уобичајеног, али само за особље које не издаје увјерење о враћању у употребу.

(е) Квалификације свог особља укљученог у послове одржавања, прегледе ради утврђивања пловидбености и развој програма одржавања морају да буду доказане и документоване.

(ф) Особље које обавља специјализоване послове, као што су заваривање или испитивање без разарања, изузев испитивања пенетрантима, мора да буде квалификовано према признатим стандардима. Организација за одржавање мора да има довољно овлашћеног особља за издавање М.А.612 и М.А.613 увјерења о враћању у употребу ваздухоплова и компоненти. Ово особље мора да испуњава захтјеве из Е7-66.

(х) Одступајући од става (г), организација може да ангажује овлашћено особље које је квалификовано сходно одредбама које слиједе, кад операторима, који се баве комерцијалним активностима, пружа подршку при одржавању према одговарајућем одобреном поступку који је саставни дио одобреног приручника организације:

1. за понављајућу претполетну директиву о пловидбености (*Repetitive Pre-Flight Airworthiness Directive*), која посебно наводи да летачка посада може да је изврши, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање увјерења вођи ваздухоплова на основу дозволе летачке посаде, под условом да осигура одговарајућу практичну обуку којом се омогућава да он буде у стању да испуни директиву о пловидбености у оквиру захтијеваних стандарда;

2. ако се ваздухоплов користи ван мјеста у коме организација за одржавање обавља одржавање (*supported location*), организација може да изда ограничено овлашћење за издавање увјерења вођи ваздухоплова на основу дозволе летачке посаде, под условом да организација осигура одговарајућу практичну обуку којом се омогућава да он буде способан да изведе потребне послове у оквиру захтијеваних стандарда.

(и) Ако организација врши прегледе ради утврђивања пловидбености и на основу тога издаје увјерења о потврди пловидбености за ваздухоплове класификоване као VHLA1 који нису укључени у комерцијални ваздушни саобраћај у складу са М.А.901 (1), у том случају мора имати особље за провјеру пловидбености класификовано и овлашћено у складу са М.А.901 (1).

(ј) Ако је организација укључена у развој и процес одобрења програма одржавања за ваздухоплове класификоване као VHLA2 који нису укључени у комерцијалне операције у складу са М.А.201 (е)(и), у том случају мора имати квалификовано особље са релевантним знањем и искуством.

М.А.607 Овлашћено особље и особље за провјеру пловидбености

(а) Поред наведеног у М.А.606(г), овлашћено особље може да користи своја овлашћења само ако организација осигура да:

1. овлашћено особље може да докаже да испуњава захтјеве из 66.А.20(б) Дијела 66 (Е7-66);
2. овлашћено особље има одговарајуће знање о ваздухопловима и/или компонентама које треба да одржава и познаје организацијске поступке који су с тим повезани.

(б) У непредвиђеним случајевима, кад се ваздухоплов приземљи на мјесту изван главне базе у којој нема одговарајућег овлашћеног особља, организација за

одржавање, с којом је закључен уговор о пружању подршке при одржавању, може да изда једнократно овлашћење за издавање увјерења (*one-off certification authorisation*):

1. једном свом запосленом лицу које има еквивалентна овлашћења за тип ваздухоплова сличне технологије, конструкције и система;
2. сваком лицу, које има најмање три године искуства на радовима одржавања и важећу ИСАО дозволу за одржавање ваздухоплова за тип ваздухоплова за који се издаје увјерење ако у том мјесту не постоји ниједна организација која је одобрена сагласно овом Дијелу (*E7-M*) и ако организација за одржавање с којом је закључен уговор прибави и има у кадровској евиденцији доказ о искуству и дозволи за одржавање тог лица.

О наведеним случајевима обавијештава се BHDCA у року од седам дана од дана кад је овлашћење издато. Одобрена организација за одржавање, која је издала једнократно овлашћење за издавање увјерења, мора да омогући провјеру таквог одржавања ако оно може да утиче на безбједност летења.

- (ц) Одобрена организација за одржавање документује све појединости које се односе на овлашћено особље и особље за провјеру пловидбености и води текућу листу овлашћеног особља и особља за провјеру пловидбености, заједно са обимом њихових овлашћења, као дио приручника организације по М.А.604(а)5.

М.А.608 Компоненте, опрема и алати

- (а) Организација је обавезна да:
1. има опрему и алат наведене у подацима о одржавању из М.А.609 или одговарајућу еквивалентну, наведену у њеном приручнику, неопходну за свакодневне послове одржавања за које је одобрена;
 2. покаже да има приступ опреми и алатима који се повремено користе.
- (б) Алати и опрема провјеравају се и баждаре по признатим стандардима. Организација мора да чува податке о баждарењу и стандарду који је при том коришћен.
- (с) Организација прегледа, разврстава и на одговарајући начин одваја све приспјеле компоненте.
- (д) Набавка резервних дијелова за ваздухоплове војног поријекла
- (1) Резервни дијелови и компоненте за ваздухоплове војног поријекла морају се набављати из оригиналних извора или од познатих снабдјевача или произвођача, за које је утврђено да задовољавају тражене стандарде.
 - (2) Материјали или резервни дијелови набављени из војних извора морају бити подвргнути прегледу ради процјене њиховог физичког стања, претходне историје, комплетности документације, статуса модификација и компатибилности са серијским бројем ваздухоплова. Особље овлашћено за потписивање увјерења о враћању у употребу мора процијенити прихватљивост сваког појединог дијела и осигурати записе о тој процјени прије уградње тих дијелова на ваздухоплов. Ова процедура мора бити наведена у приручнику.
 - (3) Процјена стања компоненте мора обухватити и испитивања ради процјене ефеката старења и корозије.

- (4) Провјером структуралних компоненти мора се утврдити постојање оштећења или погоршања стања материјала услед старења. Уколико је неопходно, морају се употребити методе испитивања без разарања (NDT). Уколико постоје, неопходно је сlijедити упутства произвођача.
- (5) Историја и спремност за употребу мотора, пропелера, редуктора и било којих других значајних компоненти мора бити успостављена прије уградње. Уколико статус такве компоненте не може бити потврђен, компонента мора бити растављена, провјерена и, уколико је неопходно, ремонтована да би се потврдила њена исправност. Компоненте са ограниченим животним вијеком које не посједују тачне и потпуне записе морају се одбацити.
- (6) Стандардни дијелови морају имати поријекло из прихватљивих извора и морају бити у складу са спецификованом ознаком дијела (*Part number*). Ако се спецификација разликује од еквивалентних дијелова у цивилној употреби, званична изјава о усклађености (*Statement of Conformity*) којом се потврђује еквивалентност мора бити прибављена од одговарајуће организације.
- (7) Материјали и дијелови који се више не производе или нису доступни од признатих снабдјевача могу бити прихваћени ако њихова исправност и погодност за употребу може бити утврђена прегледом или ремонтом.
- (8) Коришћење алтернативних дијелова дозвољено је само ако постоји сагласност од оригиналног произвођача или надлежних власти државе одговорне за дизајн.
- (9) Организација мора имати процедуре којима се детаљно описују процеси пријема и прихватања оваквих компоненти.

М.А.609 Подаци о одржавању

Приликом одржавања, укључујући и модификације и поправке, одобрена организација за одржавање мора да посједује и користи ажуриране податке о одржавању наведене у М.А.401. Подаци о одржавању које достави странка чувају се само док трају радови.

М.А.610 Радни налози за одржавање

Прије отпочињања радова одржавања, организација за одржавање и организација која захтијева одржавање морају, у писменом облику, да усагласе радни налог којим се јасно одређују радови одржавања који треба да се обаве.

М.А.611 Стандарди одржавања

Одржавање се обавља сагласно захтјевима из М.А. Одјељак Д.

М.А.612 Увјерење о враћању у употребу ваздухоплова (*Aircraft Certificate of Release to Service*)

По окончању захтијеваних радова одржавања на ваздухоплову сходно овом Одјељку, издаје се увјерење о враћању у употребу ваздухоплова, према М.А.801.

М.А.613 Увјерење о спремности за употребу компоненте (*Component Certificate of Release to Service*)

- (а) По окончању захтијеваних радова одржавања компоненте сходно овом Одјељку, издаје се, према М.А.802, увјерење о спремности за употребу компоненте. Издаје се Е7-Образац 1, изузев за компоненте које се одржавају према М.А.502(б), М.А.502(д) и М.А.502(е) или које су произведене према М.А.603(б).

- (б) Увјерење о спремности за употребу компоненте, E7-Form 1 може да се сачини употребом рачунарске базе података.

М.А.614 Евиденција о одржавању и прегледима за провјеру пловидбености

- (а) Одобрена организација за одржавање води евиденцију о свим обављеним радовима одржавања. Евиденција којом се доказује да су били испуњени сви захтјеви за издавање увјерења о враћању у употребу, укључујући и техничку документацију подуговарача, као и за издавање увјерења о провјери пловидбености, мора да се чува.
- (б) Одобрена организација за одржавање мора да достави оператору ваздухоплова примјерак увјерења о враћању у употребу, заједно с примјерком података о било којој специфичној поправци/модификацији која је коришћена током поправке/модификације.
- (ц) Одобрена организација за одржавање мора да чува примјерак сваке евиденције и с њом повезане податке о одржавању три године од дана кад су ваздухоплов или компонента на које се радови односе били отпремљени из одобрене организације за одржавање као спремни за употребу. Уз то, организација мора чувати копије свих записа везаних за издавање увјерења о провјери пловидбености три године од датума издавања тог увјерења и осигурати једну копију тих записа за власника ваздухоплова.
1. Авиденција на коју се односи овај став (М.А.614) ће се чувати тако да буде заштићена од оштећења, измјена и крађе;
 2. Сва рачунарска опрема која се користи да би се осигурале безбједносне копије (*backup*) на дисковима, траке итд. чувају се на мјесту различитом од оног на коме се налазе радни подаци који се тренутно користе, и у окружењу које осигурава да остану у добром стању;
 3. Ако одобрена организација за одржавање престане да ради, сва евиденција о одржавању обављеном у посљедње три године која се чува, доставља се посљедњем власнику или купцу предметног ваздухоплова или компоненте или се даље чува на начин који одреди ВНДСА.

М.А.615 Права

Организација за одржавање која је одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (E7-M) има право да:

- (а) одржава ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена, на мјестима која су наведена у њеном увјерењу о оспособљености и у њеном приручнику;
- (б) организује пружање специјализованих услуга које се обављају под њеним надзором, у некој другој организацији која је одговарајуће квалификована, према одговарајућим поступцима који су успостављени као дио њеног приручника који је непосредно одобрила ВНДСА;
- (ц) одржава ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена на било ком мјесту, ако је потреба за тиме настала усљед неисправности ваздухоплова или усљед потребе за повременим одржавањем, под условом да су такви случајеви наведени у приручнику организације за одржавање;
- (д) издаје увјерења о враћању у употребу по окончању одржавања, сагласно М.А.612 или М.А.613;

- (е) врши прегледе ради утврђивања пловидбеног стања (*Airworthiness Reviews*) и издаје одговарајућа увјерења о провјери пловидбености за ВНЛА1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, под условима наведеним у тачки М.А.901 (1), уколико је за то посебно одобрена;

- (ф) развија програме одржавања и осигурава њихово одобрење у складу са тачком М.А.302 за ВНЛА2 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, под условима наведеним у тачки М.А.201 (е) (и), за оне ваздухоплове који су наведени на обрасцу одобрења.

Организација може одржавати ваздухоплове или компоненте за које је одобрена само у случају када су доступни сви неопходни радни простори, опрема, материјали, подаци о одржавању и сертифицирајуће особље.

М.А.616 Процјене организације (*Organisational Review*)

Да би се осигурало да одобрена организација за одржавање настави да испуњава захтјеве наведене у овом одјељку, она мора периодично да организује процјене рада организације.

М.А.617 Промјене у одобреној организацији за одржавање

Да би се ВНДСА омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим дијелом (E7-M), одобрена организација за одржавање унапријед обавијештава ВНДСА о приједлогу сљедећих промјена:

1. назива организације;
2. мјеста организације;
3. додатног мјеста организације;
4. одговорног руководиоца (*accountable manager*);
5. лица наведених у М.А.606(б);
6. објеката, опреме, алата, материјала, поступака, области рада, овлашћеног особља и особља за провјеру пловидбености који би могли да имају утицаја на одобрење.

Кад се предлаже промјена особља која унапријед није позната руководству, ВНДСА се првом приликом обавијештава о овим промјенама.

М.А.618 Важење одобрења

- (а) Одобрење важи неограничено вријеме. Оно остаје да важи под условом:
1. да је организација и даље усклађена са овим дијелом (E7-M) и одредбама о поступању по налазима које су наведене у М.А.619;
 2. да ВНДСА има приступ организацији, ради утврђивања сталне усклађености са овим дијелом (E7-M);
 3. да организација не врати одобрење или да одобрење не буде укинато.
- (б) Послије враћања или укидања одобрења, увјерење о оспособљености организације за одржавање мора да се врати ВНДСА.

М.А.619 Налази (*Findings*)

- (а) Налаз нивоа 1 представља значајну неусклађеност са захтјевима наведеним у овом Дијелу (E7-M), која снижава стандард безбједности и озбиљно угрожава безбједност летења.
- (б) Налаз нивоа 2 представља сваку неусклађеност са захтјевима наведеним у овом Дијелу (E7-M) која би могла да умањи стандард безбједности и евентуално угрози безбједност летења.

(ц) По пријему извјештаја с налазима сходно М.Б.605, ималац увјерења о оспособљености организације мора да утврди план корективних мјера за отклањање неусклађености и да, на начин који је прихватљив за ВНДСА, спроведе корективне мјере у договореном року.

ОДЈЕЉАК Г
ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОСИГУРАВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ
(CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT
ORGANISATION - CAMO)

М.А.701 Област примјене

Овим одјељком утврђују се захтјеви које организација мора да испуни ради прибављања и важења одобрења за осигуравање континуиране пловидбености ваздухоплова.

М.А.702 Захтјев

Захтјев за издавање или промјену одобрења организације за осигуравање континуиране пловидбености подноси се у облику и на начин који одреди ВНДСА.

М.А.703 Обим одобрења

- (а) Надлежни орган издаје организацији одобрење и пратеће увјерење о оспособљености организације за осигуравање континуиране пловидбености на образцу из Додатка VI овог Дијела (E7-M).
- (б) Изузетно од става (а), код комерцијалног ваздушног превоза одобрење за осигуравање континуиране пловидбености чини саставни дио сертификата ваздушног оператора (АОС), које ВНДСА издаје за ваздухоплове који се користе.
- (с) Приручник за осигуравање континуиране пловидбености по М.А.704. мора тачно да одреди обим послова за које се сматра да је организација одобрена.

М.А.704 Приручник за осигуравање континуиране пловидбености (Continuing Airworthiness Management Exposition - CAME)

- (а) Организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да има приручник за осигуравање континуиране пловидбености који садржи сљедеће:
 1. изјаву коју је потписао одговорни руководиоца организације (*accountable manager*), којом се потврђује да ће организација стално радити сагласно овом Дијелу (E7-M) и приручнику;
 2. обим и врсту радова организације;
 3. звања и имена лица именованих према М.А.706.(а), М.А.706.(ц), М.А.706.(д) и М.А.706.(и);
 4. организацијску шему која показује повезане ланце одговорности између свих лица именованих према М.А.706.(а), М.А.706.(ц), М.А.706.(д) и М.А.706.(и);
 5. списак особља задуженог за преглед пловидбености наведеног у М.А.707, наглашавајући, уколико се може примјенити, особље одобрено да издаје дозволе за лет у складу са М.А.711(ц);
 6. општи опис и мјесто (локација) објеката;
 7. поступке које показују како организација осигурава усклађеност са овим дијелом (E7-M);
 8. поступке за промјену приручника за обезбјеђивање континуиране пловидбености;
 9. списак одобрених програма одржавања ваздухоплова или, кад се ваздухоплови не користе за комерцијални ваздушни превоз – попис "генеричких" и "основних" програма одржавања.
- (с) Приручник за осигуравање континуиране пловидбености и његове касније промјене одобрава ВНДСА.

(д) Изузетно од става (б), мање измјене и допуне приручника могу да се одобре путем посредног одобравања. Поступак посредног одобравања утврђује које су то мање измјене и допуне, успоставља га организација за осигуравање континуиране пловидбености као дио свог приручника, а одобрава ВНДСА.

М.А.705 Објекти

Организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да осигура одговарајући канцеларијски простор на одговарајућим локацијама за особље наведено у М.А.706.

М.А.706 Захтјеви у погледу особља

- (а) Организација именује одговорног руководиоца (*accountable manager*), који има овлашћење да осигура да послови осигуравања континуиране пловидбености буду обављени и финансирани сагласно стандардима који се захтјевају у овом Дијелу (E7-M).
- (б) Код комерцијалног ваздушног превоза, одговорни руководиоца из става (а) јесте лице које има овлашћење да осигура да све дјелатности оператора буду изведене и финансиране сагласно стандардима који се захтјевају за издавање увјерења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта (АОС).
- (ц) Организација именује лице или групу лица која су одговорна да осигурају да организација стално поступа према овом Одјељку. Ова лица првенствено су одговорна одговорном руководиоцу.
- (д) Код комерцијалног ваздушног превоза, одговорни руководиоца оператора именује лице које је одговорно за осигуравање континуиране пловидбености (*CAMO Post Holder*). Оно је одговорно за вођење и надзирање дјелатности континуиране пловидбености сагласно ставу (ц). Именовано лице из става (д) не смије да буде запослено у организацији одобреној према E7-145 с којом је оператор закључио уговор, изузев ако то ВНДСА изричито не одобри.
- (е) Организација мора да има квалификовано особље које одговара очекиваном обиму послова.
- (ф) Сва лица наведена у ставовима (ц) и (д) морају да буду у стању да покажу да имају одговарајуће знање, обуку и искуство из области континуиране пловидбености ваздухоплова.
- (г) Квалификације особља које ради на пословима осигуравања континуиране пловидбености морају да буду документоване.
- (х) Организације које продужавају важење увјерења о провјери пловидбености, сагласно М.А.711(а)4 и М.А.901(ф) именују лица која су овлашћена за то, сагласно одобрењу надлежног органа.
- (и) У приручнику за осигуравање континуиране пловидбености организација наводи и ажурира податке о звањима и личним именима лица наведених у М.А.706.(а), М.А.706.(ц), М.А.706.(д) и М.А.706.(и).
- (ј) За све велике ваздухоплове и за ваздухоплове који се користе за комерцијални ваздушни превоз, организација ће успоставити и надзирати стручног особља укљученог у управљање континуираном пловидбености, провјеру пловидбености и/или контроле квалитета (*quality audits*) у складу са процедуром и стандардом који је ВНДСА прихватила.

М.А.707 Особље за преглед пловидбености (Airworthiness Review Staff)

- (а) Да би прибавила одобрење за преглед пловидбености и, ако се може примјенити, за издавање дозволе за лет, одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да именује одговарајуће особље за преглед пловидбености, које издаје потврду о провјери пловидбености или препоруке, као што је наведено у Секцији А, Одјељак I, и ако се може примјенити, издаје дозволе за лет у складу са М.А.711(ц):
1. За ваздухоплове који се користе у комерцијалном ваздушном превозу, као и за ваздухоплове за посебне активности, и за ваздухоплове чија максимална маса на полијетању (МТОМ) прелази 2.730 кг, изузев балона, особље мора да има:
 - (а) најмање пет година искуства у области континуиране пловидбености;
 - (б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Дио 66), Е7-66 или диплому из области ваздухопловства или друго еквивалентно увјерење;
 - (ц) формалну обуку из области ваздухопловног одржавања;
 - (д) положај са одговарајућим одговорностима у одобреној организацији;
 - (е) не дирајући у тачке од (а) до (д), захтјеви утврђени у М.А.707(а)1(б) могу да се замијене с додатних пет година искуства у области континуиране пловидбености, уз оне који се већ захтијевају у М.А.707(а)1(а).
 2. За ваздухоплове који се не користе у комерцијалном ваздушном превозу, чија максимална маса на полијетању (МТОМ) не прелази 2.730 кг и за балоне, особље мора да има:
 - (а) најмање три године искуства у области континуиране пловидбености;
 - (б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Дио 66), Е7-66 или диплому из области ваздухопловства или друго еквивалентно увјерење;
 - (ц) одговарајућу обуку из области ваздухопловног одржавања;
 - (д) положај са одговарајућим одговорностима у одобреној организацији;
 - (е) не дирајући у тачке од (а) до (д), захтјеви утврђени у М.А.707(а)2(б) могу да се замијене с додатних четири године искуства у области континуиране пловидбености, уз оне који се већ захтијевају у М.А.707(а)2(а).
- (б) Особљу за преглед пловидбености, које је именovala одобрена организација, она може да изда овлашћење само ако то особље прихвати ВНДСА послједице задовољавајуће обављеног прегледа пловидбености под надзором ВНДСА или под надзором већ одобреног особља за преглед пловидбености организације у складу са процедуром наведеном у одобреном приручнику.
- (ц) Организација мора да осигура да особље за преглед пловидбености може да покаже одговарајућа скорашња искуства у осигуравању континуиране пловидбености.
- (д) Особље за преглед пловидбености одређује се навођењем имена лица у приручнику за осигуравање континуиране пловидбености, позивајући се на њихова овлашћења за преглед пловидбености.
- (е) Организација води евиденцију особља за преглед пловидбености, која обухвата појединости о одговарајућим квалификацијама, заједно с кратким прегледом одговарајућег искуства у осигуравању континуиране пловидбености, подацима о обукама и примјерком овлашћења. Евиденција се чува двије године пошто особље за преглед пловидбености на РУсти организацију.
- (ф) Одступајући од параграфа (а), (б), (ц), (д) и (е), за ВНЛА1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, организација из пододјељка Г овог Правилника, уколико је одговарајуће одобрена, може вршити прегледе ради утврђивања пловидбености под следећим условима:
1. Организација мора номинovati особље за преглед пловидбености које задовољава све следеће услове:
 - (а) Особље за преглед пловидбености посједује овлашћење за враћање у употребу за те ваздухоплове (сертификујуће особље);
 - (б) Особље за преглед пловидбености има најмање три године искуства рада у улози сертификуюћег особља;
 - (ц) Особље за преглед пловидбености је независно од процеса вођења континуиране пловидбености за ваздухоплове на којима врши преглед или има генералну одговорност за процес вођења континуиране пловидбености за ваздухоплове на којима врши преглед у цјелини;
 - (д) Особље за преглед пловидбености има одговарајуће познавање оних дијелова овог Правилника (Е7-М) који се односе на вођење континуиране пловидбености;
 - (е) Особље за преглед пловидбености може доказати да познаје процедуре организације које се односе на преглед ради утврђивања пловидбености и издавање потврда о провјери пловидбености;
 - (ф) Особље за преглед пловидбености је формално прихватила ВНДСА послједице задовољавајуће обављеног прегледа пловидбености под надзором ВНДСА или под надзором већ одобреног особља за преглед пловидбености организације у складу са процедуром наведеном у одобреном приручнику;
 - (г) Особље за преглед пловидбености извршило је најмање један преглед ради утврђивања пловидбености у посљедњих 12 мјесеци.
 2. Преглед ради утврђивања пловидбености извршила је иста особа која је извршила годишњи преглед према програму одржавања и у исто вријеме.
 3. Приручник организације одобрене према Пододјељку Г мора обухватити следеће:
 - (а) Процедуре вршења прегледа ради утврђивања пловидбености и издавања одговарајућих потврда о провјери пловидбености;
 - (б) Име сертификуюћег особља овлашћеног за вршење прегледа ради утврђивања пловидбености и издавања одговарајућих потврда о провјери пловидбености;
 - (ц) Процедуре периодичних прегледа програма одржавања.

М.А.708 Осигуравање континуиране пловидбености
(*Continuing Airworthiness Management*)

- (а) Свако осигуравање континуиране пловидбености мора да се обавља сагласно М.А. Одјелак Ц.
- (б) Одобрена организација мора да, за сваки ваздухоплов коме осигурава континуирану пловидбеност:
1. развија и надзире програм одржавања ваздухоплова, укључујући и било који важећи програм поузданости;
 2. поднесе у BHDCA на одобрење програм одржавања ваздухоплова и његове измјене и допуне, изузев ако то није обухваћено поступком посредног одобравања сагласно М.А.302(ц), као и да примјерак програма достави власнику ваздухоплова који се не користи за комерцијални ваздушни превоз;
 3. стара се о добијању одобрења за модификације и поправке;
 4. осигура да сви радови одржавања буду обављени сагласно одобреном програму одржавања и да потом услиједи враћање у употребу, сагласно М.А. Одјелак Х;
 5. осигура примјену важећих директива о пловидбености (*Airworthiness Directives*), и оперативних налога који утичу на континуирану пловидбеност;
 6. осигура да све кварове, који буду уочени током планираног (редовног) одржавања или који буду пријављени, отклоне одговарајуће одобрене организације за одржавање;
 7. осигура да ваздухоплов, кад је то потребно, буде упућен у одговарајућу одобрену организацију за одржавање;
 8. координира планирано (редовно) одржавање, примјену директива о пловидбености, замјену дијелова са ограниченим вијеком употребе и преглед компоненти, како би се осигурало да се сви радови правилно обављају;
 9. води и архивира сву евиденцију о континуираној пловидбености и/или операторов систем техничке књиге ваздухоплова;
 10. осигура да текући извјештај о маси и балансу одражава тренутно стање ваздухоплова;
- (с) Код комерцијалног ваздушног превоза, као и код ваздухоплова за посебне активности, оператор који није одобрен према Е7-145, мора да закључи писмени уговор о одржавању са организацијом или другим оператором одобреним према Е7-145, у коме се подробно наводе обавезе утврђене у М.А. 301-2, М.А.301-3, М.А.301-5 и М.А.301-6, чиме се осигурава да све радове одржавања обавља искључиво организација одобрена према Е7-145, уз дефинисање подршке функцији квалитета према М.А.712(б).
Уговоре о базном одржавању ваздухоплова, планираном (редовном), линијском одржавању и одржавању мотора, као и све њихове промјене, одобрава BHDCA. Ако је ријеч о:
1. ваздухоплову коме је потребно непланирано (ванредно) линијско одржавање, уговор може да се закључи у облику појединачних радних налога насловљених на организацију за одржавање према Дијелу Е7-145;
 2. одржавању компоненти, укључујући и одржавање мотора, уговор наведен у ставу (ц) може да се закључи у облику појединачних

радних налога, насловљених на организацију за одржавање према Дијелу Е7-145.

М.А.709 Документација

- (а) Одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да има и да користи важеће текуће податке о одржавању, наведене у М.А.401, за обављање послова континуиране пловидбености наведених у М.А.708. Ове податке може да осигура власник или оператор, под условом да је закључен одговарајући уговор са њим. Организација за осигуравање континуиране пловидбености онда мора да чува податке о одржавању само док је уговор на снази, изузев ако у М.А.714 није друкчије одређено.
- (б) За ваздухоплове, који се не користе за комерцијални ваздушни превоз, одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености може да развије "основне" и/или "генеричке" програме одржавања, да би се омогућило да се прво одобрење и/или проширење обима одобрења изда без закључивања уговора о осигуравању континуиране пловидбености из Додатка I овог Дијела (*E7-M*).
Међутим, ови "основни" и/или "генерички" програми одржавања не искључују потребу благовремене израде одговарајућег програма одржавања ваздухоплова према М.А.302, прије примјене овлашћења из М.А.711.
- М.А.710 Преглед пловидбености** (*Airworthiness Review*)
- (а) Да би се испунио захтјев за преглед пловидбености ваздухоплова, наведен у М.А.901, организација одобрена за осигуравање континуиране пловидбености обавља потпуну документовану провјеру свих евиденција за континуирану пловидбеност ваздухоплова, да би се увјерило да:
1. су укупно вријеме налета и с њим повезани циклуси налета структуре ваздухоплова, мотора и елисе правилно евидентирани;
 2. је летачки приручник (*Flight Manual*) примјенљив на конфигурацију ваздухоплова и да одражава статус посљедње промјене (ревизије);
 3. су обављени потребни радови на одржавању ваздухоплова, предвиђени одобреним програмом одржавања;
 4. су отклоњени сви познати кварови или да су, кад се то може примјенити, кварови пренешени даље на контролиран начин;
 5. се поступа сагласно важећим директивама о пловидбености и да су оне прописно евидентирани;
 6. су модификације и поправке на ваздухоплову евидентирани и одобрени сагласно Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Дио 21) или Е7-21;
 7. су компоненте са ограниченим вијеком употребе, које су уграђене у ваздухоплов, прописно идентификоване, евидентирани и да нису прекорачиле одобрени вијек употребе;
 8. да су сви обављени радови одржавања праћени увјерењем о враћању у употребу сагласно Анексу I (Дио М);
 9. текући извјештај о маси и балансу ваздухоплова одражава конфигурацију ваздухоплова и да је важећи;
 10. је ваздухоплов усклађен са најновијим промјенама свог пројекта типа које је одобрила EASA или прихватила BHDCA;

11. ако је то захтијevano, ваздухоплов има увјерење о буци које одговара тренутној конфигурацији ваздухоплова у складу са Одјељком I Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Дио 21), E7-21.
- (б) Особље за преглед пловидбености одобрене организације за осигуравање континуиране пловидбености мора да обави физички преглед ваздухоплова. При томе, особљу за преглед пловидбености, које није одговарајуће квалификовано према E7-66, мора да помаже у раду особље које то јесте.
- (ц) Приликом физичког прегледа ваздухоплова особље за преглед пловидбености осигурава да:
1. све потребне ознаке и наљепнице (плочице) буду правилно постављене;
 2. ваздухоплов буде усклађен са одобреним летачким приручником;
 3. конфигурација ваздухоплова буде усклађена са одобреном документацијом;
 4. не постоји ниједан очигледан квар с којим није поступљено према M.A.403
 5. не може да се пронађе неслагање између ваздухоплова и документоване провјере евиденције за континуирану пловидбеност из става (а).
- (д) Могуће је одступити од захтјева M.A.901(а) и преглед пловидбености ваздухоплова обавити у периоду до 90 дана (максимално) прије истека рока важења потврде, а да се при томе не мијења план важења рокова потврде о провјери пловидбености (*Airworthiness Review Pattern*), како би се омогућило да се физички преглед ваздухоплова обави током планираних радова одржавања.
- (е) Потврда о провјери пловидбености из M.A.902 (Образац E7-15б,) или препорука за издавање потврде о провјери пловидбености (Образац E7-15а,) из Додатка III Анекса I (E7-M) се може издати само:
1. од стране особља за преглед пловидбености ваздухоплова, овлашћеног у складу са M.A.707 особље за преглед пловидбености, у име одобрене организације за осигуравање континуиране пловидбености или од стране овлашћеног особља у случајевима наведеним у M.A.901(г); и
 2. пошто се увјери да је преглед пловидбености у потпуности изведен и да нема неусаглашености за које се зна да угрожавају безбједност лета.
- (ф) Примјерак потврда о провјери пловидбености или увјерења о важности дозволе за летење просљеђује се у VHDCА у року од десет дана.
- (г) Преглед пловидбености не може да се повјери подуговарачу.
- (х) За VHLA1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције и за које је програм одржавања успостављен у складу са тачком M.A. 302 (х), програм одржавања биће провјераван током вршења прегледа ради утврђивања пловидбености. Провјеру програма одржавања мора вршити иста особа која обавља преглед ради утврђивања пловидбености.
- (и) Ако је исход прегледа о утврђивању пловидбености неодређен или ако преглед извршен према тачки M.A.710 (х) показује незадовољавајуће стање на ваздухоплову узроковано недостацима у садржају програма одржавања, о томе се обавијештава VHDCА у најкраћем могућем року, али у сваком случају најкасније 72 сата од тренутка када је организација уочила стање на које се преглед односи. Потврда о провјери пловидбености не смије се издати ако нису отклоњени сви налази.

M.A.711 Права

- (а) Организација за осигуравање континуиране пловидбености, која је одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог Дијела (E7-M), има право да:
1. осигурава континуирану пловидбеност ваздухоплова који се не користе у комерцијалне сврхе, како је то наведено у њеном увјерењу о оспособљености;
 2. осигурава континуирану пловидбеност ваздухоплова који се користе за комерцијални ваздушни превоз, кад је то наведено у њеном увјерењу о оспособљености и у сертификату ваздушног оператора (АОС);
 3. договори обављање ограничених послова осигуравања континуиране пловидбености с другом организацијом која те послове обавља под њеним системом квалитета, како је то наведено у њеном увјерењу о оспособљености;
 4. продужи, сагласно условима из M.A.901(ф), важење потврде о провјери пловидбености коју је издала VHDCА или друга организација за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог дијела (E7-M);
- (б) Одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености може додатно да буде одобрена за преглед пловидбености према M.A.710 и да:
1. издаје потврду о провјери пловидбености или потврду о провјери дозволе за летење и продужава њено важење сагласно условима наведеним у M.A.901(ц)2 или M.A.901(е)2;
 2. издаје препоруке о провјери пловидбености за VHDCА.
- (ц) Организација за обезбјеђивање континуиране пловидбености, чије одобрење укључује права из M.A.711(б), може се додатно одобрити за издавање дозвола за лет у складу са тачком 21A.711(д) Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (E7-21), за одређени ваздухоплов за који је организација одобрена да издаје потврду о провјери пловидбености, када организација за осигуравање континуиране пловидбености потврђује усклађеност са одобреним условима летења, подложно одговарајућој одобреној процедури у приручнику из тачке M.A.704.

M.A.712 Систем квалитета

- (а) Да би се осигурало да одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености стално испуњава услове из овог одјељка, она успоставља систем квалитета и именује руководиоца за квалитет, који прати усклађеност и адекватност поступака за осигуравање пловидбености ваздухоплова. Праћење усклађености подразумијева и систем повратних информација (*feedback*) одговорном руководиоцу да би се, по потреби, осигурало предузимање корективних мјера.
- (б) Систем квалитета прати активности предвиђене у M.A. Одјељак Г. Он укључује најмање сљедеће функције:
1. праћење да ли се активности предвиђене према M.A. Одјељак Г, обављају сагласно одобреним поступцима;
 2. праћење да ли се радови одржавања, повјерени подуговарачу, обављају према уговору;
 3. праћење сталне усклађености са захтјевима који су предвиђени овим Дијелом (E7- M).

- (ц) Евиденција о овим активностима чува се најмање двије године.
- (д) Ако је организација за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена и према неком другом дијелу (*Part*), систем квалитета може да се комбинује са системом квалитета који захтјева тај други дио (*Part*).
- (е) Код комерцијалног ваздушног превоза, систем квалитета, који је предвиђен у М.А. Одјељак Г, јесте саставни дио система квалитета оператора.
- (ф) У мањим организацијама које не осигуравају континуирану пловидбеност ваздухоплова који се користе у комерцијалном ваздушном превозу, као и код ваздухоплова за посебне активности, систем квалитета може да буде замијењен редовним организационим процјенама, ако их одобри ВНДСА, изузев ако организација издаје потврду о провјери пловидбености за ваздухоплове чија МТОМ прелази 2.730 кг, изузев балона. У случају да не постоји систем квалитета, организација за осигуравање континуиране пловидбености не може да заклучи уговор с другим странкама за обављање послова осигуравања континуиране пловидбености.

М.А.713 Промјене у одобреној организацији за осигуравање континуиране пловидбености

Да би се ВНДСА омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим дијелом (*E7-M*), одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености унапријед обавијештава ВНДСА о приједлогу следећих промјена:

1. назива организације;
2. мјеста организације;
3. додатног мјеста организације;
4. одговорног руководиоца (*accountable manager*);
5. лица наведених у М.А.706(ц);
6. објеката, опреме, алата, материјала, поступака, обима послова и особља који би могли да имају утицаја на одобрење.

Кад се предлаже промјена особља која унапријед није позната руководству, ВНДСА се првом приликом обавијештава о овим промјенама.

М.А.714 Чување евиденције

- (а) Одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености евидентира све појединости о извршеним радовима. Мора да се чува евиденција коју захтјева М.А.305 и, ако је то могуће применијени – М.А.306.
- (б) Ако организација за осигуравање континуиране пловидбености има овлашћење из М.А.711(б), обавезна је да чува копију сваке издате и продужене потврде и препоруке о провјери пловидбености, са пратећом документацијом. Поред тога, организација чува и копију сваке потврде о провјери пловидбености коју је продужила сходно М.А.711(а)4.
- (ц) Ако организација за обезбјеђивање континуиране пловидбености има права наведена у М.А.711(ц), мора да чува примјерак сваке дозволе за лет у складу са одредбама тачке 21А.729 Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (*E7-21*).
- (д) Организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да чува примјерак сваког документа наведеног у ставовима (б) и (ц) најмање двије године од када је ваздухоплов трајно повучен из употребе.
- (е) Евиденција се чува тако да буде заштићена од оштећења, измјена и крађе.

- (ф) Сва рачунарска опрема, која се користи да би се осигурале сигурносне копије (*backup*) на дисковима, траке итд, чувају се на мјесту различитом од оног на коме се налазе радни подаци који се тренутно користе и у окружењу које осигурава да остану у добром стању.
- (г) Ако се осигуравање континуиране пловидбености пренесе на другу организацију или лице, на њих се преноси и сва сачувана евиденција. Рокови за чување евиденције примјењују се и на ту другу организацију или лице.
- (х) Ако организација за осигуравање континуиране пловидбености престане да ради, сва сачувана евиденција преноси се на власника ваздухоплова.

М.А.715 Важење одобрења

- (а) Одобрење важи неограничено вријеме. Оно остаје да важи под условом:
1. да је организација и даље усклађена са овим дијелом (*E7-M*) и одредбама о поступању по налазима које су наведене у тачки М.Б.705;
 2. да ВНДСА има приступ организацији, ради утврђивања сталне усклађености са овим дијелом (*E7-M*);
 3. да организација не врати одобрење или да одобрење не буде укинато.
- (б) Послије враћања или укидања одобрења, увјерење о оспособљености организације за осигуравање континуиране пловидбености мора да се врати у ВНДСА.

М.А.716 Налази (*Findings*)

- (а) Налаз нивоа 1 представља значајну неусклађеност са захтјевима наведеним у овом дијелу (*E7-M*), која снижава стандард безбједности и озбиљно угрожава безбједност летења.
- (б) Налаз нивоа 2 представља сваку неусклађеност са захтјевима наведеним у овом Дијелу (*E7-M*) која би могла да умањи стандард безбједности и евентуално угрози безбједност летења.
- (ц) По пријему извјештаја са утврђеним налазима, сходно М.Б.705, одобрена организација за осигуравање континуиране пловидбености мора да утврди план корективних мјера за отклањање неусклађености и да, на начин који је прихватљив за ВНДСА, спроведе корективне мјере у договореном року.

ОДЈЕЉАК X

УВЈЕРЕЊЕ О ВРАЋАЊУ У УПОТРЕБУ (*CRS*)

М.А.801 Увјерење о враћању у употребу ваздухоплова

- (а) Изузев за ваздухоплове који су враћени у употребу од стране организације за одржавање, одобрене према *E7-145*, увјерење о враћању у употребу издаје се сагласно овом Одјељку.
- (б) Ниједан ваздухоплов не може да се користи ако се, послје обављених радова одржавања, не изда увјерење о враћању у употребу и ако се не утврди да су радови одржавања правилно обављени. Увјерење издаје:
1. одговарајуће овлашћено особље у име организације за одржавање одобрене сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (*E7-M*);
 2. овлашћено особље, сагласно захтјевима наведеним у Дијелу *E7-66*, изузев за сложене радове одржавања који су наведени у Додатку VII овог Дијела (*E7-M*), за које важи тачка 1;
 3. пилот-власник, сагласно М.А.803.
- (ц) Одступајући од М.А.801(б)2 за ваздухоплове *ELA 1*, који се не користе за комерцијални ваздушни превоз,

сложене радове одржавања, наведене у Додатку VII овог Дијела (E7-M) може да обави и да изда увјерење овлашћено особље из М.А.801(б)2.

- (д) Одступајући од М.А.801(б), у непредвиђеним случајевима кад је ваздухоплов приземљен на мјесту у коме нема одговарајуће организације за одржавање одобрене према овом Дијелу (E7-M) или Дијелу 145 (E7-145) и одговарајућег овлашћеног особља за издавање увјерења, власник може да овласти било које лице које има најмање три године одговарајућег искуства на одржавању и примјерену квалификацију да обави радове одржавања према стандардима наведеним у Одјелку Д овог Дијела (E7-M) и да изда увјерење. У том случају власник мора да:

1. прибави и чува у евиденцији ваздухоплова детаље о цјелокупним радовима и квалификацијама лица које је издало увјерење;
2. омогући да такво одржавање првом приликом, а најкасније у року од седам дана, провјери и потврди одговарајуће овлашћено лице из М.А.801(б) или организација одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (E7-M) или Дијела 145 (E7-145);
3. о давању овлашћења за издавање увјерења обавијести у року од седам дана организацију за осигуравање континуиране пловидбености са којом има закључен уговор према М.А.201(е) или, ако такав уговор није закључен – BHDCA.

- (е) Ако се издаје увјерење о враћању у употребу према М.А.801(б)2 или М.А.801(ц), овлашћеном лицу може, у обављању радова одржавања, да помаже једно или више лица под његовом непосредном и сталном контролом.

- (ф) Увјерење о враћању у употребу садржи најмање:

1. основне податке о обављеном одржавању;
2. датум кад је одржавање завршено;
3. идентитет организације и/или лица које издаје увјерење, што укључује:
 - (и) позивање на референтни број увјерења организације за одржавање која је одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (E7-M) и на одобрење овлашћеног особља које издаје увјерење о враћању у употребу;
 - (ии) кад је ријеч о увјерењу о враћању у употребу наведеног у М.А.801(б)2 или М.А.801(ц) идентитет и, по могућности, број дозволе овлашћеног лица које издаје увјерење.
4. Ограничења пловидбености или операција, ако постоје.

Увјерење треба да буде написано на следећи начин:

"Горе наведени радови извршени су у складу са захтјевима E7-M и с обзиром на те радове ваздухоплов/компонента се сматра спремним за враћање у употребу."

- (г) Одступајући од става (б) и без обзира на став (х), кад наручени радови одржавања не могу да се заврше у потпуности, увјерење о враћању у употребу може да се изда у оквиру одобрених ограничења ваздухоплова. Податак о томе, заједно са могућим ограничењима пловидбености или операција, уписује се у увјерење о враћању у употребу прије његовог издавања, као дио података из става (ф) 4.
- (х) Увјерење о техничкој исправности не издаје се ако постоји било која позната неусклађеност која би озбиљно могла да угрози безбједност летења.

М.А.802 Увјерење о спремности за употребу компоненте

- (а) Увјерење о спремности за употребу компоненте издаје се по завршетку радова одржавања компоненте, изведених сагласно М.А.502.
- (б) Увјерење о спремности за употребу, идентификовано као E7-Образац 1 (EASA Form 1), представља увјерење о техничкој исправности компоненте, изузев кад се овакво одржавање компоненте изводи сагласно М.А.502(б), М.А.502(д) или М.А.502(е), када оно подлијеже издавању увјерења о спремности за употребу сагласно М.А.801.

М.А.803 Овлашћење pilota-власника

- (а) Пилот-власник ваздухоплова мора да:
1. има важећу пилотску дозволу (или еквивалент) коју је издала или признала држава чланица са одговарајућим овлашћењем за тип или класу ваздухоплова;
 2. има у својини или у заједничкој својини ваздухоплов који се одржава; Овај власник мора да буде:
 - (i) једно од физичких лица уписаних у регистар, или
 - (ii) члан непрофитног правног лица основаног у сврхе рекреације, кад је правно лице уписано у регистар као власник или оператор, он је непосредно укључен у доношење одлука правног лица и правно лице га је именovalo за одржавање које изводи пилот-власник.
- (б) За сваки ваздухоплов једноставне конструкције на моторни погон, чија МТОМ не прелази 2.730 кг, једрилицу, моторну једрилицу, балон у приватној употреби, пилот-власник може да изда увјерење о враћању у употребу послјије обављених радова одржавања ограниченог обима које је сам извео, према Додатку VIII овог Дијела (E7-M).
- (ц) Обим ограниченог одржавања pilota-власника одређује се у програму одржавања ваздухоплова из М.А.302.
- (д) Увјерење о враћању у употребу мора да буде уписано техничку књигу ваздухоплова и да садржи основне податке о обављеним радовима одржавања, датуму окончања радова одржавања, идентитету, потпису и броју пилотске дозволе pilota-власника који издаје увјерење.

ОДЈЕЉАК I

ПОТВРДА О ПРОВЈЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.А.901 Преглед пловидбености ваздухоплова (Airworthiness Review)

Да би увјерење о пловидбености односно дозвола за летење ваздухоплова остали важећи, периодично мора да се обавља преглед ваздухоплова и свих записа о одржавању ради утврђивања способности ваздухоплова за безбједну ваздушну пловидбу, о чему се издаје одговарајућа потврда.

- (а) Потврда о провјери пловидбености издаје се сагласно Додатку III овог Дијела (E7-M), на Обрасцу 15a, 15b или 15ц, по задовољавајуће окончаном прегледу пловидбености. Потврда о провјери дозволе за летење издаје се сагласно Додатку IIIа овог Дијела на обрасцима 15д, 15е или 15ф. Ове потврде важе једну годину.
- (б) Ваздухоплов у контролираном окружењу јесте ваздухоплов
- (и) чију је континуирану пловидбеност без прекида у протеклих 12 мјесеци одржавала иста организа-

- ција за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог Дијела (Е7-М), и
- (ии) који је у протеклих 12 мјесеци одржавала организација за одржавање одобрена према Секцији А, Одјељак Ф овог Дијела (Е7-М) или према Дијелу 145 (Е7-145). Ово укључује радове одржавања из М.А.803(б) послје чијег обављања се издаје увјерење о враћању у употребу према М.А.801(б)2 или М.А.801(б)3.
- (ц) За ваздухоплове, који се користе за комерцијални ваздушни превоз и ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 кг, изузев балона, који се налазе у контролираном окружењу, организација из става (б), која осигурава њихову континуирану пловидбеност, може, ако има одговарајуће одобрење и водећи рачуна о сагласности са ставом (к), да:
1. изда потврду о провјери пловидбености у складу са тачком М.А.710, и;
 2. два пута продужи, на по годину дана, важење потврде о провјери пловидбености коју је сама издала, ако ваздухоплов остаје у контролираном окружењу.
- (д) За ваздухоплове, који се користе за комерцијални ваздушни превоз и ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 кг, изузев балона (и) који се не налазе у контролираном окружењу или (ии) чију континуирану пловидбеност одржава организација за осигуравање континуиране пловидбености која нема право да прегледа пловидбеност, потврду о провјери пловидбености издаје ВНДСА послје задовољавајуће процјене која се заснива на препоруци организације за осигуравање континуиране пловидбености, одобрене сагласно Секцији А, Одјељак Г овог Анекса (Е7-М), коју власник или оператор доставља уз захтјев. Ова препорука заснива се на прегледу пловидбености, обављеном према М.А.710.
- (е) За ваздухоплове који се не користе за комерцијални ваздушни превоз, чија *МТОМ* не прелази 2.730 кг, и за балоне, свака организација за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена сагласно Секцији А, Одјељак Г овог Анекса (Е7-М), коју именује власник или оператор ваздухоплова, може, ако има одговарајуће одобрење и ако је то сагласно ставу (к), да:
1. изда потврду о провјери пловидбености према М.А.710;
 2. два пута продужи, на по годину дана, важење потврде о провјери пловидбености коју је сама издала, ако ваздухоплов остаје у њеном контролираном окружењу.
- (ф) Одступајући од М.А.901(ц)2 и М.А.901(е)2, за ваздухоплове који се налазе у контролираном окружењу и чију континуирану пловидбеност одржава организација за осигуравање континуиране пловидбености из става (б), ова организација може, водећи рачуна о сагласности са ставом (к), два пута да продужи, на по годину дана, важење потврде о провјери пловидбености, коју је издала ВНДСА или друга организација за осигуравање континуиране пловидбености одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог Дијела (Е7-М).
- (г) Одступајући од М.А.901(ц)2 и М.А.901(е)2, за ваздухоплове ВНЛА2 који се не користе за комерцијални ваздушни превоз и за које не важи М.А.201(и), потврду о провјери пловидбености може да изда ВНДСА, послје задовољавајуће процјене која се заснива на препоруци овлашћеног особља које је ВНДСА формално овластила и коју, сагласно Дијелу 66 (Е7-66) и захтјевима из М.А.707(а)2(а) власник или оператор доставља уз захтјев. Ова препорука заснива се на прегледу пловидбености, обављеном према М.А.710, и не може да се изда на више од двије узастопне године.
- (х) Кад околности указују на могуће угрожавање безбједности, надлежни орган сам обавља преглед пловидбености и издаје потврду о провјери пловидбености.
- (и) Поред случаја из става (х), ВНДСА може сама да изврши преглед и изда потврду о провјери пловидбености и:
1. за ваздухоплове, чију континуирану пловидбеност одржава организација за осигуравање континуиране пловидбености, одобрена према Секцији А, Одјељак Г овог диј овог Дијела (Е7-М), која се налази у држави која није потписница ЕСАА споразума;
 2. за балоне и друге ваздухоплове чија *МТОМ* не прелази 2.730 кг, на захтјев власника.
- (ј) Кад ВНДСА сама обавља преглед пловидбености и/или издаје потврду о провјери пловидбености, власник или оператор ваздухоплова дужан је да осигура:
1. документацију коју захтијева ВНДСА;
 2. одговарајући смјештај и простор за особље ВНДСА;
 3. по потреби, подршку одговарајућег особља које је квалификовано сагласно Дијелу 66 (Е7-66).
- (к) Потврда о провјери пловидбености не може да се изда ни продужи ако постоје доказ или разлог који указују да ваздухоплов није пловидбен.
- (л) За ВНЛА1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, организације за одржавање одобрене према Дијелу Е7-145 или Пододјељку Ф Дијела Е7-М које врше годишње прегледе садржане у програму одржавања могу, ако су одговарајуће одобрене, вршити прегледе ради утврђивања пловидбености и издавати одговарајуће потврде о провјери пловидбености под следећим условима:
1. Особље за преглед пловидбености које предлаже организација мора испуњавати све следеће услове:
 - (а) Особље за преглед пловидбености посједује овлашћење за повратак у употребу за те ваздухоплове (сертификујуће особље).
 - (б) Особље за преглед пловидбености има најмање три године искуства рада у улози сертификуюћег особља.
 - (ц) Особље за преглед пловидбености је независно од процеса вођења континуиране пловидбености за ваздухоплове на којима врши преглед или има генералну одговорност за процес вођења континуиране пловидбености за ваздухоплове на којима врши преглед у цјелини.
 - (д) Особље за преглед пловидбености има одговарајуће знање оних дијелова овог Правилника (Е7-М) који се односе на вођење континуиране пловидбености.
 - (е) Особље за преглед пловидбености може доказати да познаје процедуре организације за одржавање које се односе на преглед ради утврђивања пловидбености и издавање потврда о провјери пловидбености.
 - (ф) Особље за преглед пловидбености је формално прихватила ВНДСА послје задовоља-

- вајуће обављеног прегледа пловидбености под надзором ВНДСА или под надзором већ одобреног особља за преглед пловидбености организације у складу са процедуром наведеном у одобреном приручнику.
- (г) Особље за преглед пловидбености извршило је најмање један преглед ради утврђивања пловидбености у посљедњих 12 мјесеци.
2. Преглед ради утврђивања пловидбености извршила је иста особа која је потписала радове након извршеног годишњег прегледа према програму одржавања, с тим да је могуће одступити од рока истицања потврде о провјери пловидбености до 90 дана према тачки М.А.710 (д).
3. Преглед ради утврђивања пловидбености укључује потпуни документовани преглед у складу са тачком М.А.710 (а).
4. Преглед ради утврђивања пловидбености мора укључити физички преглед ваздухоплова у складу са тачкама М.А.710 (б) и (ц).
5. У име организације, потврду о провјери пловидбености на обрасцу Е7-15ц потписује особа која је извршила преглед за провјеру пловидбености, након што се увјери да:
- (а) преглед ради провјере пловидбености је у потпуности завршен на задовољавајући начин;
- (б) програм одржавања је провјерен у складу са тачком М.А. 710 (х); и
- (ц) не постоји неусаглашеност која може угрозити безбједност летења.
6. Једна копија потврде о провјери пловидбености мора се послати у ВНДСА у року од 10 дана након издавања.
7. Ако је исход прегледа о утврђивању пловидбености неодређен или ако преглед извршен према тачки М.А.710 (х) показује незадовољавајуће стање на ваздухоплову узроковано недостацима у садржају програма одржавања, о томе се обавијештава ВНДСА у најкраћем могућем року, али у сваком случају најкасније 72 сата од тренутка када је организација уочила стање на које се преглед односи.
8. Приручник организације одобрене према Пододјелку Г мора обухватити сљедеће:
- (а) процедуре вршења прегледа ради утврђивања пловидбености и издавања одговарајућих потврда о провјери пловидбености;
- (б) имена сертифицирајућег особља овлашћеног за вршење прегледа ради утврђивања пловидбености и издавања одговарајућих потврда о провјери пловидбености;
- (ц) процедуре периодичних прегледа програма одржавања.

М.А.902 Важење потврде о провјери пловидбености

- (а) Потврда о провјери пловидбености престаје да важи ако:
- се привремено или трајно укине;
 - потврда о пловидбености буде привремено или трајно укинута;
 - ваздухоплов више не буде уписан у Регистар Босне и Херцеговине;
 - увјерење о типу, на основу ког је издато увјерење о пловидбености, буде привремено или трајно укинута.

- (б) Ваздухоплов не смије да лети ако увјерење о пловидбености, односно дозвола за летење није важеће или ако:
- континуирана пловидбеност ваздухоплова или било које компоненте уграђене у ваздухоплов не испуњава захтјеве предвиђене овим дијелом (Е7-М);
 - ваздухоплов више није усклађен с пројектом типа који је одобрила ЕАСА;
 - је ваздухоплов био коришћен преко ограничења предвиђених у одобреном летачком приручнику или увјерењу о пловидбености, а потом нису предузете одговарајуће мјере;
 - је ваздухоплов био укључен у несрећу или незгоду који утичу на његову пловидбеност, а потом нису предузете одговарајуће мјере за обнављање пловидбености;
 - модификација или поправка нису одобрене према Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Дио 21).
- (ц) Послије враћања или укидања увјерења, увјерење о провјери пловидбености мора да се врати у ВНДСА.

М.А.903 Резервисано

М.А.904 Провјера пловидбености ваздухоплова увезених у Босну и Херцеговину

- (а) При увозу ваздухоплова у Босну и Херцеговину, подносилац захтјева мора да:
- затражи да ВНДСА изда ново увјерење о пловидбености, односно дозволу за летење сагласно Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7-21);
 - за ваздухоплов који није нов, осигура задовољавајући преглед пловидбености, сагласно М.А.901;
 - осигура обављање свих радова одржавања, према одобреном програму одржавања из М.А.302.
- (б) Кад се организација за осигуравање континуиране пловидбености или организација за одржавање ваздухоплова, кад се то може примијенити, увјери да је ваздухоплов усклађен са одговарајућим захтјевима, она мора да прослиједи у ВНДСА документовану препоруку за издавање потврде о провјери пловидбености.
- (ц) Власник мора да омогући приступ ваздухоплову да би ВНДСА могла извршити надзор.
- (д) ВНДСА ће издати ново увјерење о пловидбености, односно дозволу за летење кад се увјери да је ваздухоплов усклађен са захтјевима из Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7-21).
- (е) ВНДСА ће издати и потврду о провјери пловидбености, односно потврду о провјери дозволе за летење која обично важи једну годину, изузев ако разлози безбједности не захтијевају ограничење рока важења.

М.А.905 Налази (*Findings*)

- (а) Налаз нивоа 1 представља значајну неусаглашеност са захтјевима наведеним у овом Дијелу (Е7-М), која снижава стандард безбједности и озбиљно угрожава безбједност летења.
- (б) Налаз нивоа 2 представља сваку неусклађеност са захтјевима наведеним у овом Дијелу (Е7-М), која би могла да умањи стандард безбједности и евентуално угрози безбједност летења.
- (ц) По пријему извјештаја са утврђеним налазима, сходно тачки М.Б.903, лице или организација, који су одговорни према тачки М.А.201, морају да утврде план корективних мјера за отклањање неусклађености и да, на начин који је прихватљив за ВНДСА, спроведу

корективне мјере у договореном року, што укључује и одговарајуће корективне мјере којима се спрјечава понављање налаза и његовог главног узрока.

СЕКЦИЈА Б
ПОСТУПЦИ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ
ОДЈЕЉАК А
ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

М.Б.101 Област примјене

Овом Секцијом успостављају се управни захтјеви које морају да испуњавају надлежни органи у Босни и Херцеговини када примјењују Секцију А овог Дијела (Е7-М).

М.Б.102 Надлежни орган (Competent Authority)

(а) Опште

ВНДСА је задужена за издавање, праћење важења, промјену, привремено или трајно укидање увјерења и за надзор континуиране пловидбености. ВНДСА ће утврдити документоване поступке и организациону структуру.

(б) Ресурси

Број особља треба да одговара потреби за испуњењем захтјева који су детаљно описани у Секцији Б овог Дијела.

(ц) Квалификације и обука

Сво особље које ради на пословима предвиђеним у овом Дијелу (Е7-М) мора да има одговарајуће квалификације и знање, искуство, основну и континуирану обуку, који су потребни за обављање повјерених задатака.

(д) Поступци

ВНДСА мора установити поступке који подробно описују начин на који се постиже усклађеност са овим дијелом (Е7-М). Поступци морају да се редовно прате и мијењају како би се постигла њихова стална усклађеност са захтјевима овог Правилника.

М.Б.104 Вођење евиденције (Record Keeping)

- (а) ВНДСА ће успоставити систем вођења евиденције који омогућава да се на одговарајући начин прате поступци издавања, праћења важења, измјена, привременог или трајног укидања увјерења.
- (б) Евиденција, која се односи на надзор над организацијом која је одобрена према овом Дијелу (Е7-М), обухвата најмање:
 1. захтјев за одобрење организације;
 2. увјерење о способности организације, са свим промјенама;
 3. копију програма провјере (*odum, audit*), с датумима планираних и спроведених провјера;
 4. евиденцију надлежног органа о сталном надзору, укључујући и евиденцију о свим провјерама (*одитима*);
 5. копију релевантне преписке;
 6. податке о изузећима или наложеним принудним мјерама;
 7. извјештај других надлежних органа о надзору над радом организације;
 8. приручнике организације с њиховим промјенама;
 9. копију сваког другог документа који је непосредно одобрила ВНДСА.
- (ц) Евиденција наведена у ставу (б) чува се најмање четири године.
- (д) Минимум евиденције за надзор сваког ваздухоплова мора да обухвати најмање копију:
 1. увјерења о пловидбености ваздухоплова;
 2. потврде о провјери пловидбености;

3. препоруке организације наведене у Секцији А, Одјељак Г;
 4. извјештаја о прегледима пловидбености које је непосредно обавила држава чланица;
 5. важне преписке која се односи на ваздухоплов;
 6. података о изузећима или наложеним принудним мјерама;
 7. сваког документа који је одобрила ВНДСА, у складу са Анексом I (Дио М) и Правилником о комерцијалним операцијама ваздухоплова.
- (е) Евиденција из става (д) чува се најмање двије године од кад је ваздухоплов трајно повучен из употребе.

ОДЈЕЉАК Б

ОДГОВОРНОСТ

М.Б.201 Обавезе (Responsibilities)

ВНДСА, како је одређено у М.1, одговорна је за надзор и прегледе којима се провјерава да ли су испуњени захтјеви из овог Дијела (Е7-М).

ОДЈЕЉАК Ц

КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

М.Б.301 Програм одржавања (Maintenance Programme)

- (а) Осим у случајевима када постоји декларација власника у складу са тачком М.А.302 (х), ВНДСА провјерава да ли је програм одржавања усклађен са М.А.302.
- (б) Осим како је назначено у тачкама М.А.302(ц) и М.А.302(х), ВНДСА непосредно одобрава програм одржавања и његове касније промјене, изузев ако другачије није предвиђено у М.А.302(ц).
- (ц) Код посредног одобравања, ВНДСА мора да одобри такав поступак за одобравање програма одржавања путем приручника за обезбјеђивање континуиране пловидбености.
- (д) Ради одобравања програма одржавања, у складу са ставом ставу (б), ВНДСА мора да има приступ подацима који се захтијевају према М.А.302 (д), (е) и (ф).

М.Б.302 Изузећа (Exemptions)

ВНДСА води и чува евиденцију о изузећима.

М.Б.303 Праћење и контрола континуиране пловидбености ваздухоплова (Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring - ACAM)

- (а) ВНДСА мора да развије програм надзора (*survey programme*) заснован на репрезентативном узорку којим се прати и контролише стање пловидбености целокупне флоте ваздухоплова који су уписани у регистар Босне и Херцеговине.
- (б) Програм надзора мора да обухвати узорке прегледа ваздухоплова (*Sample Product Surveys of Aircraft*).
- (ц) При развијању програма узима се у обзир број ваздухоплова у регистру, локално знање и резултати претходних прегледа.
- (д) При одабиру репрезентативних узорака, потребно је усмјерити се на један број кључних елемената који су ризични за пловидбеност и морају се идентификовати сви налази (*findings*). Послије тога, ВНДСА мора да анализира сваки налаз како би одредила његов коријенски узрок.
- (е) Налази се достављају у писменом облику лицу или организацији одговорним по М.А.201.
- (ф) ВНДСА води евиденцију о свим налазима, о мјерама које су предузете да би се налаз отклонио и о препорукама.
- (г) Ако се током прегледа ваздухоплова пронађе доказ који указује на неусклађеност са захтјевима из овог Дијела (Е7-М), ВНДСА предузима мјере према М.Б.903.

- (x) Ако коријенски узрок налаза укаже на неусклађеност с неким одјељком или другим дијелом овог Правилника, примјењује се поступак који предвиђа одговарајући дио.

М.Б.304 Трајно и привремено укидање и ограничавање ВНДСА:

- (a) привремено укида потврду о провјери пловидбености или увјерење о важности дозволе за летење, кад постоје оправдани разлози у случају потенцијалног угрожавања безбједности;
- (б) привремено или трајно укида или ограничава потврду о провјери пловидбености, према М.Б.303(г).

ОДЈЕЉАК Д

СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА

(биће накнадно развијен)

ОДЈЕЉАК Е КОМПОНЕНТЕ

(биће накнадно развијен)

ОДЈЕЉАК Ф

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

М.Б.602 Почетно (иницијално) одобрење

- (a) Ако су испуњени захтјеви из М.А.606(а) и (б), ВНДСА писмено обавјештава подносиоца захтјева о прихватању особља наведеног у М.А.606(а) и (б).
- (б) ВНДСА утврђује да ли су поступци, који су наведени у приручнику организације за одржавање, сагласни са М.А. Одјељак Ф и осигурава да одговорни руководиоца потпише изјаву о обавези (*Commitment Statement*).
- (ц) Надлежни орган утврђује да ли организација испуњава захтјеве предвиђене у М.А. Одјељак Ф.
- (д) У току поступка одобравања, одржава се најмање један састанак са одговорним руководиоцем, како би он у потпуности постао свјестан значаја одобрења и разлога за потписивање обавезе организације о поштовању поступака наведених у њеном приручнику.
- (е) Сви налази достављају се у писменом облику организацији која је поднјела захтјев.
- (ф) ВНДСА води евиденцију о свим налазима, о мјерама које су предузете да би се налаз отклонио и о препорукама.
- (г) За почетно одобрење потребно је да ВНДСА утврди да је организација отклонила све налазе.

М.Б.603 Издавање одобрења

- (a) Ако организација испуњава услове наведене у одговарајућим одредбама овог Дијела (Е7-М), надлежни орган издаје организацији одобрење и пратеће увјерење о оспособљености организације за одржавање на Обрасцу Е7-3 (Додатак V овог Дијела), које укључује и обим одобрења.
- (б) ВНДСА наводи услове, приложене одобрењу, у увјерењу које издаје на Обрасцу Е7-3.
- (ц) Референтни број уноси се у увјерење (Образац Е7-3), како то одреди ВНДСА.

М.Б.604 Стални надзор

- (a) ВНДСА води и ажурира програмску листу за сваку одобрену организацију, по М.А. пододјељак Ф, која је под њеним надзором, са датумима када су планиране посјете у оквиру провјере и кад су планиране посјете спроведене.
- (б) Свака организација у цјелини се провјерава у периоду који није дужи од 24 мјесеца.
- (ц) Налази се достављају одобреној организацији у писменом облику.

- (д) ВНДСА води евиденцију о свим налазима, о мјерама које су предузете да би се налаз отклонио и о препорукама.

- (е) Са одговорним руководиоцем одржава се најмање један састанак у 24 мјесеца, да би се он обавјестио о свим значајним питањима која су се поставила током провјере.

М.Б.605 Налази

- (a) Ако се током провјере или на други начин пронађе доказ који указује на неусклађеност са захтјевима предвиђеним у овом Дијелу (Е7-М), ВНДСА предузима следеће мјере:
1. За налаз нивоа 1, ВНДСА одмах предузима непосредне мјере да организацији, зависно од обима налаза нивоа 1, трајно укине, ограничи или привремено укине, у цјелини или дјелимично, одобрење док она успјешно не предузме одговарајуће корективне мјере;
 2. За налаз нивоа 2, ВНДСА одобрава рок за предузимање корективних мјера који одговара природи налаза и није дужи од три мјесеца. У одређеним околностима, на крају овог рока и зависно од природе налаза, ВНДСА може да продужи рок ако постоји задовољавајући план корективних мјера.
- (б) ВНДСА привремено укида одобрење, у цјелини или дјелимично, ако организација не поштује одобрени рок.

М.Б.606 Промјене

- (a) ВНДСА примјењује важеће елементе почетног (иницијалног) одобрења за сваку промјену у организацији о којој је обавијештена према М.А.617.
- (б) ВНДСА може да одреди услове под којима одобрена организација може да послује у току промјена, изузев ако не утврди да одобрење треба привремено укинути због природе и обима промјена.
- (ц) За било коју промјену приручника организације за одржавање:
1. код непосредног одобравања промјена према М.А.604(б), ВНДСА провјерава да ли су поступци који су наведени у приручнику сагласни овом Дијелу (Е7-М), прије него што формалним путем обавјести организацију о одобрењу;
 2. код посредног одобравања промјена према М.А.604(ц), ВНДСА мора да се увјери:
 - (и) да измјене остају мање; и
 - (ии) да постоји одговарајући начин надзора над одобрењем промјена приручника, како би осигурало да промјене остану усклађене са захтјевима садржаним у овом Дијелу (Е7-М).

М.Б.607 Трајно и привремено укидање и ограничавање одобрења ВНДСА:

- (a) привремено укида одобрење, кад постоје оправдани разлози у случају потенцијалног угрожавања безбједности;
- (б) привремено или трајно укида или ограничава одобрење, према М.Б.605.

ОДЈЕЉАК Г

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОСИГУРАВАЊЕ

КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.Б.701 Захтјев

- (a) Код комерцијалног ваздушног превоза, уз захтјев за почетно издавање увјерења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта (АОС) и, ако је то могуће применијени, за његову промјену, а за сваки тип

ваздухоплова који треба да се користи, у ВНДСА се доставља и:

1. приручник за рад организације за осигуравање континуиране пловидбености;
2. операторов програм одржавања ваздухоплова;
3. операторова техничка књига ваздухоплова;
4. гдје је то одговарајуће, техничке спецификације из уговора о одржавању који су закључили оператор и организација за одржавање одобрена према Дијелу 145 (E7-145).

М.Б.702 Почетно (иницијално) одобрење

- (а) Ако су испуњени захтјеви из М.А.706(а), (ц), (д) и М.А.707, ВНДСА писмено обавјештава подносиоца захтјева о прихватању особља наведеног у М.А.706(а), (ц), (д) и М.А.707.
- (б) ВНДСА утврђује да ли су поступци наведени у приручнику за осигуравање континуиране пловидбености сагласни са М.А. Одјелак Г и осигурава да одговорни руководилац потпише изјаву о обавези (*Commitment Statement*).
- (ц) ВНДСА утврђује да ли организација испуњава захтјеве који су предвиђени у М.А. Одјелак Г.
- (д) У току поступка одобравања, одржава се најмање један састанак са одговорним руководиоцем, како би он у потпуности постао свјестан значаја одобравања и разлога за потписивање обавезе организације да ће поштовати поступке наведене у њеном приручнику.
- (е) Сви налази достављају се у писменом облику организацији која је поднијела захтјев.
- (ф) ВНДСА води евиденцију о свим налазима, о мјерама које су предузете да би се налаз отклонио и о препорукама.
- (г) За почетно одобрење потребно је да ВНДСА утврди да је организација која је поднијела захтјев отклонила све налазе.

М.Б.703 Издавање одобрења

- (а) Ако организација за осигуравање континуиране пловидбености испуњава услове наведене у М.А. Одјелку Г, ВНДСА издаје организацији одобрење и пратеће увјерење о оспособљености организације за одржавање континуиране пловидбености на Обрасцу Е7-14 (Додатак VI) које обухвата и обим одобрења.
- (б) ВНДСА наводи у Обрасцу Е7-14 важење увјерења.
- (ц) Референтни број увјерења уноси се у Образац Е7-14,
- (д) Код комерцијалног ваздушног превоза, подаци садржани у Обрасцу Е7-14 наводе се и у увјерењу о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта (АОС).

М.Б.704 Стални надзор

- (а) ВНДСА води и ажурира програмску листу за сваку одобрену организацију за осигуравање континуиране пловидбености према М.А. Одјелак Г, која је под њеним надзором, са датумима када су планиране посјете у оквиру провјере (одита) и када су планиране посјете обављене.
- (б) Свака организација се у цјелини провјерава у периоду који није дужи од 24 мјесеца.
- (ц) Репрезентативни узорак броја и типова ваздухоплова, чију пловидбеност осигурава организација овлашћена према М.Б. Одјелку Г, мора се прегледати свака 24 мјесеца. О величини и врсти узорка одлучује ВНДСА на основу резултата претходних провјера, као и претходних резултата програма надзора (АСАМ).
- (д) Налази се достављају одобреној организацији у писменом облику.

- (е) ВНДСА води евиденцију о свим налазима, о мјерама које су предузете да би се налаз отклонио и о препорукама.
- (ф) Са одговорним руководиоцем одржава се најмање један састанак у 24 мјесеца, да би се он обавјестио о свим значајним питањима која су се поставила током провјере.

М.Б.705 Налази

- (а) Ако се током провјере или на други начин пронађе доказ о неусклађености са захтјевима предвиђеним у овом Дијелу (Е7-М), ВНДСА предузима сљедеће мјере:
 1. За налаз нивоа 1, ВНДСА одмах предузима непосредне мјере да организацији, зависно од обима налаза нивоа 1, трајно укине, ограничи или привремено укине, у цјелини или дјелимично, увјерење о оспособљености за осигуравање континуиране пловидбености док она не предузме одговарајуће корективне мјере;
 2. За налаз нивоа 2, ВНДСА одобрава рок за предузимање корективних мјера који одговара природи налаза и није дужи од три мјесеца. У одређеним околностима, на крају овог рока и зависно од природе налаза, ВНДСА може да продужи рок ако постоји задовољавајући план корективних мјера.
- (б) ВНДСА привремено укида увјерење, у цјелини или дјелимично, ако организација не поштује одобрени рок.

М.Б.706 Промјене

- (а) ВНДСА примјењује важеће елементе почетног (иницијалног) одобрења за сваку промјену у организацији о којој је обавијештена према М.А.713.
- (б) ВНДСА може да одреди услове под којима одобрена организација може да послује у току промјена, изузев ако не утврди да одобрење треба привремено укинути због природе и обима промјена.
- (ц) За било коју промјену приручника организације:
 1. код непосредног одобравања промјена према М.А.704(б), ВНДСА провјерава да ли су поступци, који су наведени у приручнику, сагласни овом Дијелу (Е7-М), прије него што формалним путем обавијести организацију о одобрењу;
 2. код посредног одобравања промјена према М.А.704(ц), ВНДСА мора да се увјери (и) да измјене остају мање и (ни) да она има одговарајући начин надзора над одобравањем промјена приручника, како би осигурала да промјене остану усклађене са захтјевима садржаним у овом Дијелу (Е7-М).

М.Б.707 Трајно и привремено укидање и ограничавање одобрења

ВНДСА ће:

- (а) привремено укинути одобрење, кад постоје оправдани разлози у случају потенцијалног угрожавања безбједности;
- (б) привремено или трајно укинути или ограничити одобрење, према М.Б.705.

ОДЈЕЉАК X

УВЈЕРЕЊЕ О ВРАЋАЊУ У УПОТРЕБУ

(биће накнадно развијен)

ОДЈЕЉАК I

ПОТВРДА О ПРОВЈЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.Б.901 Процјена препоруке

По пријему захтјева и с њим повезане препоруке за потврду о провјери пловидбености према М.А.901:

1. одговарајуће квалификовано особље ВНДСА провјерава да ли изјава о усклађености, која је садржана у препоруци, показује да је обављен комплетан преглед пловидбености предвиђен у М.А.710;
2. ВНДСА испитује препоруку и може да захтијева додатне податке неопходне за процјену препоруке.

М.Б.902 Преглед пловидбености који обавља ВНДСА

- (а) Кад ВНДСА извршава преглед и издаје потврду о провјери пловидбености на Обрасцу 15а, или увјерење о важности дозволе за летење на Обрасцу 15д, (Додатак III овог Дијела, Е7-М), преглед пловидбености се врши у складу са М.А.710.

- (б) ВНДСА мора да располаже одговарајућим особљем за преглед пловидбености.

1. За ваздухоплове који се користе за комерцијални ваздушни превоз и за ваздухоплове чија МТОМ прелази 2.730 кг, изузев балона, особље треба да има:

- (а) најмање пет година искуства у области континуиране пловидбености;
- (б) одговарајућу дозволу предвиђену у Дијелу 66 (Е7-66) или национално признату квалификацију особља за одржавање која је примјерена категорији ваздухоплова или диплому из области ваздухопловства или друго еквивалентно увјерење;
- (ц) одговарајућу обуку из области одржавања ваздухоплова;
- (д) радно мјесто са одговарајућим одговорностима.

Не дирајући у тачке (а) до (д), захтјеви утврђени у М.Б.902(б) (1) (б) могу да се замијене с додатних пет година искуства у области континуиране пловидбености, уз оне који се већ захтијевају у М.Б.902(б) (1) (а).

2. За ваздухоплове који се не користе у комерцијалном ваздушном превозу, чија МТОМ не прелази 2.730 кг и за балоне, особље мора да има:

- (а) најмање три године искуства у области континуиране пловидбености;
- (б) одговарајућу дозволу предвиђену у Дијелу 66 (Е7-66) или национално признату квалификацију особља за одржавање која је примјерена категорији ваздухоплова (кад Дио 66 упућује на национална правила) или диплому из области ваздухопловства или друго еквивалентно увјерење;
- (ц) одговарајућу обуку из области ваздухопловног одржавања;
- (д) радно мјесто са одговарајућим одговорностима.

Не дирајући у тачке (а) до (д), захтјеви утврђени у М.Б.902(б)(2) (б) могу да се замијене с додатних четири године искуства у области континуиране пловидбености, уз оне који се већ захтијевају у М.Б.902(б)(2)(а).

- (а) ВНДСА води и одржава евиденцију особља за преглед пловидбености, која обухвата појединости о одговарајућим квалификацијама, заједно са кратким прегледом одговарајућег искуства у осигуравању континуиране пловидбености и подацима о обуци.
- (б) При прегледу пловидбености, овлашћено особље има приступ свим потребним подацима, као што је то предвиђено у М.А.305, М.А.306 и М.А.401.

- (ц) Особље за преглед пловидбености издаје образац 15а или 15д по задовољавајуће окончаном прегледу пловидбености.

М.Б.903 Налази

Ако се током прегледа ваздухоплова или на други начин пронађе доказ који указује на неусклађеност са захтјевима предвиђеним у овом Дијелу (Е7-М), ВНДСА предузима сљедеће мјере:

1. За налаз нивоа 1, ВНДСА захтијева да се одмах предузму одговарајуће корективне мјере прије наредног летења и одмах привремено или трајно укида потврду о провјери пловидбености;
2. За налаз нивоа 2, корективна мјера, коју захтјева ВНДСА, мора да одговара природи утврђеног налаза.

Додатак I

Уговор о осигуравању континуиране пловидбености

1. Кад власник, сагласно М.А.201, закључи уговор са организацијом за осигуравање континуиране пловидбености, одобреном према М.А. Одјељак Г, за послове који се односе на осигуравање континуиране пловидбености, он мора да, на захтјев, достави примјерак уговора у ВНДСА, чим га обје стране потпишу.
2. Уговор мора да поштује захтјеве из овог Дијела (Е7-М) и да предвиди обавезе уговорних страна везане за континуирану пловидбеност.
3. Уговор мора да садржи најмање:
 - регистрацију ваздухоплова;
 - тип ваздухоплова;
 - серијски број ваздухоплова;
 - податке о власнику, закупцу или компанији, укључујући и адресу;
 - подробности о организацији одобреној према М.А. Одјељак Г, укључујући и адресу.
4. У уговору мора да се наведе:

"Власник повјерава одобреној организацији осигуравање континуиране пловидбености ваздухоплова, развијање програма одржавања који мора да буде одобрен од стране ВНДСА, као и организовање одржавања ваздухоплова према наведеном програму одржавања у одобреним организацијама.

Овим уговором оба потписника обавезују се да ће испуњавати своје обавезе из овог уговора.

Власник по свом најбољем убјеђењу потврђује да су сви подаци дати одобреној организацији, који се тичу континуиране пловидбености ваздухоплова, тачни и да ће бити тачни и да ваздухоплов неће бити мијењан без претходног одобрења одобрене организације.

За случај било каквог непоштовања овог уговора од било ког потписника, уговор престаје да важи. У том случају, власник задржава пуну одговорност за сваки посао који се односи на континуирану пловидбеност ваздухоплова и обавезује да у року од двије пуне недеље о овом обавијести ВНДСА."
5. Ако власник, сагласно М.А.201, закључи уговор са потврђеном организацијом за осигуравање континуиране пловидбености по М.А. Одјељак Г, обавезе уговорних страна јесу:
 - 5.1. Обавезе одобрене организације су да:
 1. унутар њеног одобрења има тип ваздухоплова за који је одобрена;
 2. поштује сљедеће услове за одржавање континуиране пловидбености ваздухоплова:

- (а) изради програм одржавања ваздухоплова и било који развијени програм поузданости, ако је то потребно;
- (б) у програму одржавања наведе послове одржавања које може да обави пилот-власник према М.А.803(ц);
- (ц) организује одобравање програма одржавања ваздухоплова;
- (д) кад програм одржавања буде одобрен, достави власнику примјерак одобреног програма;
- (е) организује потребне инспекције ваздухоплова, ради повезивања са претходним програмом одржавања;
- (ф) организује да цјелокупно одржавање обавља одобрена организација за одржавање ваздухоплова;
- (г) организује да се примјене директиве о пловидбености;
- (х) организује да одобрена организација за одржавање отклони кварове који су откривени при планираним (редовним) радовима одржавања или прегледима пловидбености или које је пријавио власник;
- (и) усклађује планиране (редовне) радове одржавања, примјену директива о пловидбености, замијену дијелова чији је вијек употребе ограничен и захтјеве за преглед компоненти;
- (ј) обавијести власника сваки пут о томе да ће ваздухоплов упутити у организацију за одржавање;
- (к) води систем техничке документације;
- (л) архивира техничку документацију;
3. да организује одобравање сваке модификације ваздухоплова прије њеног извођења, према националном Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7- 21);
4. да организује одобравање сваке поправке ваздухоплова прије њеног извођења, према националном Правилнику о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7- 21);
5. да обавијести ВНДСА да власник није упутио ваздухоплов у организацију за одржавање иако је она то захтијевала;
6. да обавијести ВНДСА о сваком случају повреде уговора о осигуравању континуиране пловидбености;
7. да, по потреби, прегледа пловидбеност ваздухоплова и изда увјерење о провјери пловидбености или препоруку ВНДСА;
8. да у року од десет дана у ВНДСА достави примјерак издате или продужене потврде о провјери пловидбености;
9. пријави све догађаје чије је пријављивање обавезно према важећим прописима;
10. обавијести ВНДСА о томе да је нека уговорна страна раскинула уговор.
- 5.2. Обавезе власника су да:
- уопштено познаје одобрени програм одржавања;
 - уопштено разумије овај дио (Е7-М);
 - упути ваздухоплов у одобрену организацију за одржавање, према њеном договору са одобреном организацијом, у вријеме које захтијева одобрена организација;
 - не модификује ваздухоплов без претходне консултације са одобреном организацијом;
 - обавијести одобрену организацију о одржавању које је, изузетно, обављено без њеног знања и надзора;
 - поднесе извјештај одобреној организацији кроз операторову техничку књигу ваздухоплова (*Operator's Technical Log*) о кваровима откривеним приликом операција;
 - да обавијести ВНДСА о сваком случају повреде уговора о осигуравању континуиране пловидбености;
 - обавијести одобрену организацију и ВНДСА да је продао ваздухоплов;
 - пријави све догађаје чије је пријављивање обавезно према важећим прописима;
 - редовно обавјештава одобрену организацију о сатима налета ваздухоплова и другим подацима који се тичу његове искоришћености, према договору са одобреном организацијом;
 - ако радове одржавања обавља пилот-власник, он уноси у техничке књиге ваздухоплова увјерење о враћању у употребу, сагласно М.А.803(д), водећи рачуна о ограничењима о одржавању које изводи пилот-власник која су наведена у програму одржавања ваздухоплова, према М.А.803(ц);
 - обавијести, сагласно М.А.305(а), одобрену организацију за осигуравање континуиране пловидбености која је одговорна за осигуравање континуиране пловидбености, најкасније 30 дана пошто пилот-власник обави радове одржавања.

Додатак II

Садржај увјерења о спремности за употребу ЕАСА Образац 1

Ове инструкције односе се само на употребу ЕАСА Обрасца 1 за намјене одржавања. Треба обратити пажњу на Додатак I Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Дио 21) који обухвата употребу ЕАСА Обрасца 1 за намјене производње.

1. НАМЈЕНА И УПОТРЕБА

- 1.1. Основна сврха увјерења је изјава о пловидбености у вези са одржавањем обављеном на производима, дијеловима и уређајима (у даљем тексту "предмети").
- 1.2. Између увјерења и предмета се успоставља корелација. Издавач увјерења мора да задржи увјерење на начин који дозвољава провјеру изворних података.
- 1.3. Увјерење је прихватљиво многим надлежним органима за пловидбеност, али може зависити од постојања билатералних споразума и/или политике надлежног органа за пловидбеност. "Одобрени пројектни подаци", који су поменути у овом увјерењу, у том случају значи одобрени од стране надлежног органа за пловидбеност земље увознице.
- 1.4. Ово увјерење није отпремница.
- 1.5. Ваздухоплов се не смије вратити у употребу на основу овог увјерења.
- 1.6. Ово увјерење не представља дозволу за уграђивање предмета на одређени ваздухоплов, мотор или елису, али помаже крањем кориснику да утврди његов статус пловидбености.
- 1.7. Комбинација произведених и одржаваних предмета враћених у употребу није допуштена на једном увјерењу.

2. ОПШТИ ФОРМАТ

- 2.1. Увјерење мора бити у складу са приложеним форматом, укључујући бројеве рубрика и њихов

- распоред. Величина рубрике може да се мијења да би одговарала потребама индивидуалне примјене, али не у обиму који би увјерење учинио препознатљивим.
- 2.2. Увјерење мора бити у положеном формату (*landscape*), при чему се димензије (величина) увјерења могу повећавати или смањивати, уз услов да увјерење остане препознатљиво и читљиво. Ако о томе постоји дилема, неопходно је да се консултује ВНДСА.
 - 2.3. Изјава о одговорности корисника, односно оног ко уграђује предмет, може бити стављена са било које стране обрасца.
 - 2.4. Сви уписи морају бити јасни и читљиви.
 - 2.5. Образац увјерења може да се унапријед одштампа или изради на рачунару, али у сваком случају, да отисак линија и слова буде јасан и читљив и у складу са утврђеним форматом.
 - 2.6. Увјерење ће бити на енглеском језику, и, ако је одговарајуће, на једном или више службених језика у Босни и Херцеговини.
 - 2.7. Подаци који се уносе у увјерење могу се исписати писаћом машином, на рачунару, или ручно великим штампаним словима и морају бити лако читљиви.
 - 2.8. Ради јасноће, потребно је свести коришћење скраћеница на минимум.
 - 2.9. Преостали простор на полеђини увјерења може да користи издавач увјерења за додатне податке, али не смије да садржи било какве изјаве у смислу увјерења. Свака употреба полеђине увјерења мора бити наведена у одговарајућој рубрици на предњој страни увјерења.

3. КОПИЈЕ

- 3.1. Број копија увјерења који се шаље странци или које задржава издавач увјерења, није ограничен.

4. ГРЕШКА/Е НА УВЈЕРЕЊУ

- 4.1. Ако крајњи корисник очу грешку/е на увјерењу, мора о томе написмено да обавијести издавача увјерења. Издавач може да изда ново увјерење само ако се грешка/е могу потврдити и исправити.
- 4.2. Ново увјерење мора да има нови референтни број, потпис и датум.
- 4.3. Захтјев за новим увјерењем може бити испоштован без поновног увјерења стања предмета. Ново увјерење није изјава о тренутном стању и треба да се позива на претходно увјерење у рубрици 12. слjedeћом изјавом: "Ово увјерење исправља грешку/е у рубрици/кама [упишите рубрику/е која/е се исправљају] увјерења [упишите оригинални референтни број] од [упишите датум оригиналног увјерења] и не обухвата усклађеност/стање/враћање у употребу". Оба увјерења треба да се чувају у складу са периодом чувања првог увјерења.

5. ПОПУЊАВАЊЕ УВЈЕРЕЊА ОД СТРАНЕ ИЗДАВАЧА

Рубрика 1. Надлежни орган/држава

Навести назив и државу надлежног органа под чијом јурисдикцијом је ово увјерење издато.

Рубрика 2. Заглавље ЕАСА Обрасца 1

"УВЈЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ
AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE
E7- ОБРАЗАЦ 1
E7- FORM I"

Рубрика 3. Референтни број обрасца

Унијети јединствени број одређен системом/процедуром додјеливања броја организације наведене у рубрици 4; оно може укључивати алфанумеричке знакове.

Рубрика 4. Назив и адреса организације

Унијети пуни назив и адресу одобрене организације (види ЕАСА Образац 3) која је спремила за употребу предмете на које се односи увјерење. Логотип, и слично, је дозвољено под условом да може да стане унутар рубрике.

Рубрика 5. Радни налог/Уговор/Рачун

Да би се олакшало праћење предмета, унијети број радног налога, број уговора, број рачуна или слични референтни број.

Рубрика 6. Предмет

Унијети бројеве реда предмета, када постоји више од једног реда предмета. Ова рубрика омогућава лако унакрсно упућивање на рубрику 12 ("Напомене").

Рубрика 7. Опис

Унијети име или опис предмета. Предност би требала да се да термину који се користи у инструкцијама за континуирану пловидбеност или подацима о одржавању (нпр. илустровани каталог дијелова, приручник за одржавање ваздухоплова, сервисни билтен, приручник за одржавање компоненти) (*Illustrated Parts Catalogue, Aircraft Maintenance Manual, Service Bulletin, Component Maintenance Manual*).

Рубрика 8. Каталожки број

Унијети каталожки број (*part number*) као што пише на предмету, или на ознаци (*tag*)/амбалажи. Ако се ради о мотору или елиси, ознака типа може да се користи.

Рубрика 9. Количина

Навести количину предмета.

Рубрика 10. Серијски број

Ако се прописима захтијева да предмет има серијски број, унијети га овдје. Додатно, било који други серијски број, који није захтијеван прописима, такођер може да буде унесен. Ако предмет нема серијски број, унијети "N/A".

Рубрика 11. Статус/Рад

Слиједи опис допуштених уноса у рубрику 11. Унијети само једно од слjedeћег – уколико постоји више од једне ствари које се могу унијети, користити ону која најпрецизније описује највећи дио радова који су обављени и/или статус артикла.

- (и) Обновљен/*Overhauled*. Означава процес који осигурава да је предмет у потпуности усаглашен са примјењивим сервисним толеранцијама наведеним у инструкцијама за континуирану пловидбеност носиоца увјерења типа или произвођача опреме или у подацима који су одобрени или прихваћени од стране надлежног органа. Предмет ће се, у најмању руку, раставити, очистити, прегледати, поправити по потреби, поново саставити и тестирати, у складу са горе наведеним подацима.
- (ии) Поправљен/*Repaired*. Оправљање квара/ова употребом примјењивог стандарда¹.
- (иии) Прегледан/Тестиран/*Inspected/Tested*. Испитивање, мјерење, итд. у складу са примјењивим стандардом ()

¹ Примјењиви стандард јесте стандард, метода, техника или пракса производње/ пројектовања/ одржавања/ квалитета, коју је одобрила или прихватила ВНДСА. Примјењиви стандард треба да се опише у блоку 12.

(нпр. визуелни преглед, функционално тестирање, тестирање у радионици итд.).
(ив) Модификован/*Modified*. Измјена предмета са циљем усаглашавања са примјењивим стандардом.

Рубрика 12. Напомене

Описати рад наведен у рубрици 11, директно или упућивањем на пратећу документацију која је кориснику или инсталатеру потребна да утврди пловидбеност предмета у вези са радом који је оверен. Ако је неопходно, посебан лист се може користити стављањем везе на главни ЕАСА Образац 1. За сваки навод мора јасно да се наведе на који се предмет/е из рубрике 6. односи.

Ако нема навода, уписује се "Нема навода/*None*".

Примјери података који се уписују у блок 12. су:

- (и) Подаци о одржавању који су коришћени, укључујући статус ревизије и референцу;
- (ии) Усклађеност са налозима за пловидбеност или сервисним билтенима;
- (иии) Извршене поправке;
- (ив) Извршене модификације;
- (в) Уграђени замјенски дијелови;
- (ви) Статус дијелова са ограниченим вијеком употребе;
- (виџ) Одступања од радног налога наручиоца радова;
- (виџџ) Изјаве о враћању у употребу са циљем задовољења захтјева одржавања страних цивилних ваздухопловних власти;
- (их) Информације потребне за подршку пошиљке с мањкавостима или поновног састављања након испоруке;
- (х) За организације одобрене у складу са Одјелком Ф, Анекса I (Дио М), изјава о техничкој исправности компоненте која је наведена у М.А.613:

"Потврђује се да је, осим ако је другачије наведено у овој рубрици, рад наведен у рубрици 11, и описан у овој рубрици, обављен у складу са захтјевима Секција А, Одјелак Ф, Анекса I (Дио М) Правилника о континуираној пловидбености и у вези са тим радовима се сматра спремним за враћање у употребу. ОВО НИЈЕ ВРАЋАЊЕ У УПОТРЕБУ У СКЛАДУ СА АНЕКСОМ II (ДИО 145 ПРАВИЛНИКА О КОНТИНУИРАНОЈ ПЛОВИДБЕНОСТИ)

Када се подаци штампају на електронском ЕАСА Обрасцу 1, сви одговарајући подаци који нису примјерени за друге рубрике, уписују се у ову рубрику.

Рубрике 13а-13е

Општи захтјеви за рубрике 13а-13е: Не користи се за враћање у употребу након одржавања. Осјенчити, потамнити, или обиљежити на неки други начин да би се спријечила ненамјерна или неовлашћена употреба.

Рубрика 14а

Обиљежите одговарајући/е квадратић/е који означавају који се прописи примјењују на обављени рад. Ако је обиљежен квадратић "остали прописи наведени у рубрици 12/*Other regulation specified in block 12*", онда се прописи других надлежних органа за пловидбеност морају навести у рубрици 12. Најмање један квадратић мора бити обиљежен, или оба, како је одговарајуће.

За сво одржавање обављено од стране организације за одржавање одобрене према Секцији А, Одјелак Ф, Анекса I (Дио М), квадратић "остали прописи наведени у рубрици 12/*Other regulation specified in block 12*" ће бити обиљежен и изјава увјерења о техничкој исправности ће бити направљена

у рубрици 12. У том случају, изјава "ако није другачије наведено у рубрици 12/*Unless otherwise specified in block 12*" се односи на следеће случајеве:

- (а) Када одржавање није могло бити завршено.
- (б) Када је одржавање одступило од стандарда који се захтијева Анексом I (Дио М).
- (ц) Када је одржавање обављено у складу са неким другим захтјевом који није наведен у Анексу I (Дио М). У том случају се у рубрици 12. наводи одређени национални пропис.

За сво одржавање обављено од стране организације за одржавање одобрене према Секцији А, Анекса II (Дио 145) 3, изјава "осим ако је другачије наведено у овој рубрици" се односи на следеће случајеве:

- (а) Када одржавање није могло бити завршено;
- (б) Када је одржавање одступило од стандарда који се захтијева Анексом II (Дио 145);
- (ц) Када је одржавање обављено у складу са неким другим захтјевом који није наведен у Анексу II (Дио 145). У том случају се у рубрици 12. наводи одређени национални пропис.

Рубрика 14б Потпис овлашћене особе

Овдје ће се потписати овлашћена особа. Само особама, које су нарочито овлашћене према правилима и политиком ВНДСА, је дозвољено да се потпишу у овој рубрици. Да би се помогло препознавање, може се додати јединствени број којим се идентификује овлашћена особа.

Рубрика 14ц Број увјерења/одобрења

Унијети број/референцу увјерења/одобрења. ВНДСА додјељује овај број или референцу.

Рубрика 14д Име

Читко унијети име особе која се потписује у рубрици 14б.

Рубрика 14е Датум

Унијети датум када је потписана рубрика 14б, при чему формат датум мора бити следећи: dd = дан означен помоћу двије цифре, mmm = прва три слова мјесеца, уууу = година означена помоћу четири цифре.

Одговорност корисника/инсталатера

Ставити следећу изјаву на увјерење да би се обавијестили крајњи корисници да нису ослобођени одговорности у вези са уграђивањем и коришћењем предмета који прате образац:

"ОВО УВЈЕРЕЊЕ НЕ ПРЕДСТАВЉА АУТОМАТСКИ ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ ПРЕДМЕТА.

КАДА КОРИСНИК/ИНСТАЛАТЕР ОБАВЉА РАД У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ КОЈИ НИЈЕ НАВЕДЕН У РУБРИЦИ 1, ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА ЈЕ ДА СЕ КОРИСНИК/ИНСТАЛАТЕР УВЈЕРИ ДА ЊЕГОВ НАДЛЕЖНИ ОРГАН ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ ПРИХВАТА ПРЕДМЕТЕ ОД НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ НАВЕДЕНОГ У РУБРИЦИ 1.

ИЗЈАВЕ У РУБРИКАМА 13А И 14А НЕ ПРЕДСТАВЉАЈУ УВЈЕРЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ. У СВИМ СЛУЧАЈЕВИМА ЕВИДЕНЦИЈА О ОДРЖАВАЊУ ВАЗДУХОПЛОВА МОРА САДРЖАВАТИ УВЈЕРЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ ИЗДАТО ОД СТРАНЕ КОРИСНИКА/ИНСТАЛАТЕРА У СКЛАДУ СА НАЦИОНАЛНИМ ПРОПИСИМА ПРИЈЕ НЕГО ШТО СЕ ВАЗДУХОПЛОВ СМИЈЕ УПОТРЕБИТИ ЗА ЛЕТЕЊЕ.

1. Надлежни орган / Држава / Approving Competent Authority / Country		2. УВЈЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE E7-ОБРАЗАЦ 1 E7-FORM 1			3. Јединствени број ујерења / Form Tracking No.
4. Име и адреса организације / Organisation name and address:					
6. Предмет / Item	7. Опис / Description	8. Катапошки број / Part No.	10. Количина / Qty	10. Серijski број / Serial No.	11. Статус/Рад / Status/Work
12. Напомене / Remarks					
13а. Потврђује да су горе наведени предмети израђени у складу са / Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to		13б. Потврђује да је, ако није другачије наведено у рубрици 12, рад наведен у рубрици 11 и описан у рубрици 12, извршен у складу са Дјелом 145 и у погледу наведеног рада предмети се сматрају спремним за употребу. Certifies that Unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with Part-145 and in respect to that work the items are considered ready for release to service.		14. Део 145 А.50 Враћање у употребу Part 145 A.50 Release to Service Остали прописи наведена у рубрици 12. Other regulation specified in block 12	
13в. Потпис овлашћеног лица / Authorised signature		13г. Број одобрења/ ауторизације / Approval/Authorisation number		14в. Потпис овлашћеног лица / Authorised signature	
13д. Име / Name		13е. Датум/ Date (dd mmm yyyy)		14г. Датум / Date (dd mmm yyyy)	
ОДГОВОРНОСТ КОРИСНИКА/УГРАДИТЕЉА / USER/INSTALLER RESPONSIBILITIES					
.Ово ујерење не представља аутоматски овлашћење за уградњу предмета. Када корисник/уградитељ обавља рад у складу са прописима надлежног органа за пловидбеност прихвата предмете од надлежног органа за пловидбеност наведеног у рубрици 1. Изајаве у рубрикама 13а и 14а не представљају ујерење за уградњу. У свим случајевима, евиденција о одржавању ваздухоплова мора садржати ујерење за уградњу издат од стране корисника/уградитеља у складу са националним прописима прије него што се ваздухоплов смије употребити за летење."					
"This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s) Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an airworthiness authority different than the airworthiness authority specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that his/her airworthiness authority accepts items from the airworthiness authority specified in block 1. Statements in blocks 13a and 14a do not constitute installation certification. In all cases Aircraft maintenance records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the Aircraft may be flown."					

E7-FORM 1 МФ/145

Додатак III
Садржај потврде о провјери пловидбености – EASA Образац -15а, 15б и 15ц

<p>[NADLEŽNI ORGAN , DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]</p> <p>POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE</p> <p>ARC oznaka: ARC reference: <small>(Broj protokola / Ref. No.)</small></p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde] koji su na snazi, BHDCA ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov: <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, BH DCA hereby certifies that the following aircraft:</i></p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i></p> <p>Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i></p> <p>Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i></p> <p>Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i></p> <p style="text-align: center;">smatra plovibdenim u vrijeme provjere. <i>is considered airworthy at the time of the review.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovibden u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name:</i> _____ <i>Approval Reference:</i> _____</p> <p>Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovibden u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name:</i> _____ <i>Approval Reference:</i> _____</p>	
---	--

<p>[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]</p> <p>POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE</p> <p>ARC oznaka: ARC reference:</p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za vođenje kontinualne plovidbenosti, odobrena prema Sekciji A, Pododjeljku G Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov]: Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following continuing airworthiness management organization, approved in accordance with Section A, Subpart G of Annex I (E7-M) to [Legal Basis]:</p> <p>[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE] Broj odobrenja: E7.MG.[XXXX]</p> <p>ovim potvrđuje da je izvršila pregled plovidbenosti prema tački M.A.710 (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu: hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.710 (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:</p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ Aircraft manufacturer: _____ Oznaka proizvođača: _____ Manufacturer's designation: _____ Registracija zrakoplova: _____ Aircraft registration: _____ Serijski broj zrakoplova: _____ Aircraft serial Number: _____</p> <p style="text-align: center;">smatra plovidbenim u vrijeme provjere. is considered airworthy at the time of the review.</p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ Date of issue: _____ Date of expiry: _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____</p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ Signed: _____ Authorisation No: _____</p> <p>Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovidben u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ Date of issue: _____ Date of expiry: _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____</p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ Signed: _____ Authorisation No: _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ Company Name: _____ Approval Reference: _____</p> <p>Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovidben u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ Date of issue: _____ Date of expiry: _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____</p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ Signed: _____ Authorisation No: _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ Company Name: _____ Approval Reference: _____</p>	
--	--

<p>[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA] <i>[COMPETENT AUTHORITY, STATE]</i></p> <p>POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI <i>AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE</i></p> <p>ARC oznaka: <i>ARC reference:</i></p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za održavanje, odobrena prema (označi šta je primjenjivo): <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following maintenance organization, approved in accordance with (mark as applicable):</i></p> <p>☐ Sekcija A, Pododjeljak F Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], ili <i>Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) to [Legal Basis], or</i></p> <p>☐ Dodatka II (E7-145) [Pravni osnov] <i>Annex II (E7-145) to [Legal Basis]</i></p> <p style="text-align: center;">[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE] Broj odobrenja: E7.[MF or 145].[XXXX]</p> <p>ovim potvrđuje da je izvršila pregled plovidbenosti prema tački M.A.901(I) Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu: <i>Hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.901(I) of Annex I (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:</i></p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i></p> <p>Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i></p> <p>Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i></p> <p>Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i></p> <p style="text-align: center;">i ovaj zrakoplov se smatra plovidbenim u vrijeme provjere. <i>and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No.:</i> _____</p>	
---	--

Додатак III а
Садржај потврде о провјери дозволе за летење – EASA Образац-15д, 15е и 15ф

<p>[NADLEŽNI ORGAN , DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]</p> <p>POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE CERTIFICATE OF VALIDITY - PERMIT TO FLY</p> <p style="text-align: center;">oznaka: <i>reference:</i> (Broj protokola / Ref. No.)</p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde] koji su na snazi, BH DCA ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov: <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, BH DCA hereby certifies that the following aircraft:</i></p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i> Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i> Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i> Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i></p> <p style="text-align: center;">smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere. <i>is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name:</i> _____ <i>Approval Reference:</i> _____</p> <p>Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name:</i> _____ <i>Approval Reference:</i> _____</p>	
---	--

<p>[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]</p> <p>POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE CERTIFICATE OF VALIDITY - PERMIT TO FLY</p> <p style="text-align: center;">oznaka: <i>reference:</i></p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za vođenje kontinualne plovibnosti, odobrena prema Sekciji A, Pododjeljku G Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov]: Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following continuing airworthiness management organization, approved in accordance with Section A, Subpart G of Annex I (E7-M) to [Legal Basis]:</p> <p style="text-align: center;">[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE] Broj odobrenja: E7.MG.[XXXX]</p> <p>ovim potvrđuje da je izvršila pregled prema tački M.A.710 (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu: hereby certifies that it has performed an review in accordance with point M.A.710 (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:</p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i> _____</p> <p>Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i> _____</p> <p>Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i> _____</p> <p>Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i> _____</p> <p style="text-align: center;">smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere. <i>is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue: Date of expiry:</i></p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed: Authorisation No:</i></p> <p>Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue: Date of expiry:</i></p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed: Authorisation No:</i></p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name: Approval Reference:</i></p> <p>Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue: Date of expiry:</i></p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed: Authorisation No:</i></p> <p>Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____ <i>Company Name: Approval Reference:</i></p>	
--	--

<p>[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA] <i>[COMPETENT AUTHORITY, STATE]</i></p> <p>POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE <i>CERTIFICATE OF VALIDITY – PERMIT TO FLY</i></p> <p style="text-align: center;">oznaka: <i>reference:</i></p> <p>Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za održavanje, odobrena prema (označi šta je primjenjivo): <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following maintenance organization, approved in accordance with (mark as applicable):</i></p> <p>☐ Sekcija A, Pododjeljak F Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], III <i>Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) to [Legal Basis], or</i></p> <p>☐ Dodatka II (E7-145) [Pravni osnov] <i>Annex II (E7-145) to [Legal Basis]</i></p> <p style="text-align: center;">[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE] Broj odobrenja: E7.[MF or 145].[XXXX]</p> <p>ovim potvrđuje da je izvršila pregled prema tački M.A.901(I) Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu: <i>Hereby certifies that it has performed an review in accordance with point M.A.901(I) of Annex I (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:</i></p> <p>Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i></p> <p>Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i></p> <p>Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i></p> <p>Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i></p> <p style="text-align: center;">I ovaj zrakoplov se smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere. <i>and this aircraft is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.</i></p> <p>Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____ <i>Date of issue:</i> _____ <i>Date of expiry:</i> _____</p> <p>Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i> _____</p> <p>Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____ <i>Signed:</i> _____ <i>Authorisation No:</i> _____</p>	
--	--

Додатак IV**Овлашћења у оквиру одобрења СИСТЕМ КЛАСА И ОВЛАШЋЕЊА ОДОБрене ОРГАНИЗАЦИЈЕ**

1. Изузев одступања наведеног за најмању организацију у ставу 12, у табели из тачке 13. је дат стандардни систем за одобрења организације у складу са Одјелком Ф Анекса I (Дио М) и Анекса II (Дио 145). Организацији може да се изда одобрење које се креће од једне класе, и овлашћења са ограничењима, до свих класа, и овлашћења са ограничењима.
2. Поред табеле из тачке 13, одобрена организација за одржавање обавезна је да у приручнику организације за одржавање наведе обим радова. Такође, видјети став 11.
3. Унутар одобрене/их класе/а и овлашћења које додјељује надлежни орган, обим радова који је одређен у приручнику организације за одржавање одређује ограничења одобрења. Зато је од суштинског значаја да су одобрене класе и овлашћења и обим радова организације међусобно усклађени.
4. *Овлашћење категорије класе А* означава да одобрена организација за одржавање може да одржава ваздухоплове и компоненте (укључујући моторе и/или помоћне уређаје за напајање, АРУ) сагласно подацима о одржавању ваздухоплова или, ако то допусти ВНДСА, сагласно подацима о одржавању компоненте, али само док су такве компоненте уграђене у ваздухоплов. Па ипак, организација за одржавање, која има овлашћење категорије класе А, може привремено да изгради компоненту ради одржавања, да би се олакшао приступ до компоненте, изузев ако то не ствара потребу за додатним одржавањем које није обухваћено овим ставом. Ово је предмет поступка надзора у приручнику организације за одржавање којег ће одобрити ВНДСА. Дио о ограничењу одређује тачан обим оваквог одржавања и при томе и обим одобрења.
5. *Овлашћење категорије класе Б* означава да одобрена организација за одржавање може да одржава неуграђени мотор и/или помоћни уређај за напајање (АРУ) и компоненте мотора и/или АРУ, сагласно подацима о одржавању мотора и АРУ или, ако то допусти ВНДСА, сагласно подацима о одржавању компоненте али само док је таква компонента уграђена у мотор и/или АРУ. Па ипак, организација за одржавање, која има овлашћење категорије класе Б, може ову компоненту привремено да изгради ради одржавања, да би се олакшао приступ компоненти, изузев ако то не ствара потребу за додатним одржавањем које није обухваћено овим ставом. Дио о ограничењу одређује тачан обим оваквог одржавања и при томе и обим одобрења. Организација за одржавање која је одобрена са овлашћењем категорије класе Б, може да одржава и уграђени мотор приликом "базног" и "линијског" одржавања, према контролисаном поступку наведеном у приручнику организације за одржавање којег ће одобрити надлежни орган. Обим радова у приручнику организације за одржавање одражава такву дјелатност, гдје то ВНДСА допушта.
6. *Овлашћење категорије класе Ц* означава да одобрена организација за одржавање може да одржава неуграђене компоненте (искључујући моторе и АРУ) које су намијењене за уградњу у ваздухоплов или мотор/АРУ. Дио о ограничењу одређује тачан обим оваквог одржавања и при томе и обим одобрења. Организација за одржавање која је одобрена са овлашћењем категорије класе Ц може да одржава уграђену компоненту приликом "базног" и "линијског" одржавања или у објектима за одржавање мотора/АРУ, према контролисаном поступку наведеном у приручнику организације за одржавање, ког ће одобрити надлежни орган. Обим радова у приручнику организације за одржавање мора да одражава такву дјелатност, гдје то ВНДСА допушта.
7. *Овлашћење категорије класе Д* јесте аутономно и није нужно везано за одређени ваздухоплов или мотор или другу компоненту. Овлашћење Д1 – испитивање без разарања (*Non-Destructive Testing – NDT*) потребно је само одобреној организацији за одржавање која изводи *NDT* као посебан посао за неку другу организацију. Организација за одржавање, која је одобрена са овлашћењем класе А или Б или Ц може да изводи *NDT* на производима које одржава без овлашћења Д1, под условом да је то сагласно с поступком *NDT* садржаним у приручнику организације за одржавање.
8. У случају организације за одржавање, одобрене у складу са Анексом II (Дио 145), овлашћење категорије А се даље дијели на "базно" и "линијско" одржавање. Таква организација може бити одобрена или за "базно" одржавање или за "линијско" одржавање или за обоје. Треба нагласити да објекат за "линијско" одржавање, који се налази у објекту главне базе, захтијева "линијско" одобрење.
9. Намјена дијела *ограничење* јесте да надлежном органу омогући максималну флексибилност при прилагођавању одобрења на одређене организације. Овлашћења ће се навести у одобрењу само ако су одговарајуће ограничена. Табела из тачке 13. садржи могуће врсте ограничења. Мада је одржавање наведено посљедње у сваком овлашћењу класе, прихватљиво је да се наведе посао одржавања умјесто типа или произвођача ваздухоплова или мотора ако то организацији више одговара (један примјер су инсталације и одржавање система авионике). Овакво навођење у дијелу *ограничење* значи да је организација одобрена да изводи радове одржавања до и укључујући одређену врсту/посао.
10. Када се наводи *серија, тип и група* у дијелу "ограничење" класе А и Б, серија означава одређену серију типа; тип означава одређени тип или модел; нема ограничења на број серија или типова који може да се наведе; група означава, на примјер, једномоторни клипни ваздухоплов Cessna или Lycoming клипне моторе без пуњача итд.
11. Када се користи *дужа листа овлашћења (capability list)* која може да подлијеже честим промјенама, онда промјене могу бити усклађене с процедуром за посредно одобравање која је наведена у тачкама М.А.604(ц) и М.Б.606(ц) или 145.А.70(ц) и 145.Б.40, како се може примјенити.
12. Организација за одржавање, која запошљава само једно лице, како за планирање одржавања, тако и за радове одржавања, може да има овлашћења која су одобрена само у ограниченом обиму. Максимално допуштена ограничења су:

КЛАСА CLASS	ОВЛАШЋЕЊЕ RATING	ОГРАНИЧЕЊЕ LIMITATION
КЛАСА ВАЗДУХОПЛОВА CLASS AIRCRAFT	ОВЛАШЋЕЊЕ А2 АВИОНИ 5.700 кг И МАЊИ RATING A2 AEROPLANES 5.700 kg AND BELOW	СА КЛИПНИМ МОТОРОМ 5.700 кг И МАЊИ PISTON ENGINED 5.700kg AND BELOW
КЛАСА ВАЗДУХОПЛОВА	ОВЛАШЋЕЊЕ А3 ХЕЛИКОПТЕРИ	ЈЕДНОМОТОРНИ КЛИПНИ 3.175кг И МАЊИ
CLASS AIRCRAFT	RATING A3 HELICOPTERS	SINGLE PISTON ENGINED 3.175kg AND BELOW
КЛАСА ВАЗДУХОПЛОВА CLASS AIRCRAFT	ОВЛАШЋЕЊЕ А4 ВАЗДУХОПЛОВИ ИЗУЗЕВ А1, А2 И А3 RATING A4 AIRCRAFT OTHER THAN A1, A2 AND A3	БЕЗ ОГРАНИЧЕЊА NO LIMITATION
КЛАСА МОТОРА CLASS ENGINE	ОВЛАШЋЕЊЕ Б2 КЛИПНИ RATING B2 PISTON	МАЊИ ОД 450 КС LESS THAN 450 HP
ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА КЛАСУ КОМПОНЕНТА ИЗУЗЕВ ЗА КОМПЛЕТНЕ МОТОРЕ ИЛИ АПУ CLASS COMPONENTS RATING OTHER THAN COMPLETE ENGINES AND APUs	Ц1 ДО Ц22 C1 TO C22	ПРЕМА ЛИСТИ ОВЛАШЋЕЊА AS PER CAPABILITY LIST
КЛАСА СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИХ УСЛУГА CLASS SPECIALISED	Д1 NDT D1 NDT	NDT МЕТОДА/Е МОРА/ЈУ СЕ НАВЕСТИ NDT METHOD/S TO BE SPECIFIED

Мора да се упозори да ВНДСА може оваквој организацији даље да ограничи обим одобрења, зависно од квалификација организације.

13. Табела

КЛАСА CLASS	ОВЛАШЋЕЊЕ RATING	ОГРАНИЧЕЊЕ LIMITATION	БАЗНО BASE	ЛИНИЈСКО LINE
ВАЗДУХОПЛОВ AIRCRAFT	А1 Авиони преко 5.700 кг A1 Aeroplanes above 5.700 kg	[Овлашћења резервирана само за организације одобрене у складу са Анексом II (Део 145)] [Навести произвођача или групу или серију или тип авиона и/или задатак/задатке одржавања] [Rating reserved to maintenance organisations approved in accordance with Annex II (Part-145)] [Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]
	А2 Авиони од 5.700 кг и мањи A2 Aeroplanes 5.700 kg and below	[Навести произвођача или групу или серију или тип авиона и/или задатак/задатке одржавања] [Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]
	А3 Хеликоптери A3 Helicopters	[Навести произвођача или групу или серију или тип хеликоптера и/или задатак/задатке одржавања] [Shall state helicopter manufacturer or group or series or type and/or maintenance task/s]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]
	А4 Ваздухоплови изузев А1, А2 и А3 A4 Aircraft other than A1, A2 and A3	[Навести серију или тип ваздухоплова и/или задатак/задатке одржавања] [Shall state aircraft series or type and/or maintenance task/s]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]	[ДА/НЕ]* [YES/NO]
МОТОРИ ENGINES	Б1 Турбински B1 Turbine	[Навести серију или тип мотора и/или задатак/задатке одржавања] [Shall state engine series or type and/or maintenance task/s]		
	Б2 Клипни B2 Piston	[Навести произвођача или групу или серију или тип мотора и/или задатак/задатке одржавања] [Shall state engine manufacturer or group or series or type and/or maintenance task/s]		
	Б3 АПУ B3 APU	Навести произвођача или серију или тип мотора и/или задатак/задатке одржавања [Shall state engine manufacturer or series or type and/or maintenance task/s]		
КОМПОНЕНТЕ ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ АПУ COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs	Ц1 Климатизација и пресуризација C1 Air Cond & Press	Навести тип ваздухоплова или произвођача ваздухоплова или произвођача компоненте или одређене компоненте и/или упутити на листу овлашћења у приручнику и/или на задатак/задатке одржавања Will state aircraft type or aircraft manufacturer or components manufacturer or the particular components and/or cross refer to capability list in the exposition and/or the maintenance task/s		
	Ц2 Ауто-пилот C2 Auto Flight			
	Ц3 Комуникација и навигација C3 Comms & Nav			
	Ц4 Врата – Отвори C4 Doors – Hatches			
	Ц5 Електрика и свјетла C5 Electrical power & Lights			
	Ц6 Опрема C6 Equipment			
	Ц7 Мотор – АПУ C7 Engine – APU			
	Ц8 Команде лета C8 Flight controls			
	Ц9 Гориво C9 Fuel			
	Ц10 Хеликоптер – ротори C10 Helicopter – rotors			

	Ц11 Хеликоптер – пренос <i>C11 Helicopter – trans</i>	
	Ц12 Хидраулика <i>C12 Hidraylic power</i>	
	Ц13 Систем приказивања и записивања <i>C13 Indicating recording system</i>	
	Ц14 Стајни трап <i>C4 Landing gear</i>	
	Ц15 Кисеоник <i>C15 Oxygen</i>	
	Ц16 Елисе <i>C16 Propellers</i>	
	Ц17 Пнеуматика и Вакуум <i>C17 Pneumatic & Vacuum</i>	
	Ц18 Заштита од леда/кише/пожара <i>C18 Protection ice/rain/fire</i>	
	Ц19 Прозори <i>C19 Windows</i>	
	Ц20 Структура <i>C20 Structural</i>	
	Ц21 Баласт воде <i>C21 Water balast</i>	
	Ц22 Повећавање потиска <i>C22 Propulsion augmentation</i>	
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ <i>SPECIALISED SERVICES</i>	Д1 Испитивање без разарања <i>D1 Non destructive testing</i>	Навести појединачну/е NDT методу/е [Shall state particular NDT method/s]

Додатак V

Садржај увјерења о оспособљености организације за одржавање одобрене према Дијелу М, Секција А, Одјељак Ф

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]

[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

REFERENCA: E7.MF.(XXXX)

REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)

(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za održavanje, usklađena sa Sekcijom A, Pododjeljka F, Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov] i odobrena za održavanje zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, navedenih u priloženoj listi odobrenja, za izdavanje odgovarajućih uvjerenja o vraćanju u upotrebu, i kada je to predviđeno da izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti, kako je navedeno u tački M.A.901(I) dodatka I (E7-M) istog pravilnika, za one zrakoplove koji su navedeni u prilogu odobrenja.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) [Pravni osnov] approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (I) of Annex I (E7-M) of the same regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

UVJETI:

CONDITIONS:

- Ovo uvjerenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje, prema Sekciji A, Pododjeljka F, Dodatka I (E7-M); i
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation manual, as referred to in Section A of Subpart F of Annex I (E7-M); and
- Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje;
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation and manual; and
- Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za održavanje usklađena sa Dodatkom I (E7-M) [Pravni osnov]; i
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (E7-M) [Pravni osnov]; and
- Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.

Date of original issue:

Datum revizije: XX.XX.XXXX.

Date of this revision:

Broj revizije: XX

Revision No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed:

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH

For the competent authority BiH

Broj protokola:

Ref. No:

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE <i>MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE</i>		
Referenca odobrenja: E7.MF.(XXXX) <i>Approval Reference:</i>		
Organizacija: (NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE) <i>Organisation:</i> (COMPANY NAME AND ADDRESS)		
KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION
ZRAKOPLOV (*) AIRCRAFT	(**)	(**) State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA 1 aircraft not involved in commercial operations)
	(**)	(**) State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA 1 aircraft not involved in commercial operations)
MOTORI (*) ENGINES	(**)	(**)
	(**)	(**)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNI MOTOR ILI APU (*) COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APU	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
POSEBNE USLUGE (*) SPECIALISED SERVICES	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
<p>Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one proizvode, dijelove, uređaje i aktivnosti koje su navedene u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za održavanje. <i>This approval schedule is limited to products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual.</i></p> <p>Referentna oznaka Priručnika organizacije za održavanje: <i>Maintenance Organisation Manual reference:</i></p> <p style="text-align: center;">Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX. <i>Date of original issue:</i></p> <p style="text-align: center;">Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX. <i>Date of last revision approved:</i></p> <p style="text-align: center;">Broj revizije: XX <i>Revision No:</i></p> <p>Broj protokola: <i>Ref. No.</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis ovlaštene osobe: <i>Signed:</i> _____</p> <p style="text-align: right;">Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH <i>For the competent authority BiH</i></p>		

Додатак VI

Садржај уверења о оспособљености организације за осигуравање континуиране пловидбености одобрене према Е7-М, Секција А, Одељак Г

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]

[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATEREFERENCA: E7.MG.(XXXX) (Ref. AOC.XX.XXXX)
REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to the [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)

(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za vođenje kontinuirane plovидbenosti usklađena sa [Pravni osnov] i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima, navedenih u priloženoj listi odobrenja i, kada je to predviđeno, izdaje preporuke ili potvrde o provjeri plovидbenosti, poslije pregleda plovидbenosti, kako je navedeno u poglavlju M.A.710, Aneksa I (E7-M) i, kada je predviđeno, izdaje dozvole za let u skladu sa tačkom M.A.711(c) Aneksa I (E7-M) istog pravilnika.

as a continuing airworthiness management organisation in compliance with [Pravni osnov] listed in the attached schedule of approval and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.710 of Annex I (E7-M), and, when stipulated, to issue permits to fly as specified in point M.A.711(c) of Annex I (E7-M) of the same regulation.

UVJETI:

CONDITIONS:

- Ovo uvjerenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za vođenje kontinuirane plovидbenosti, prema [Pravni osnov].
This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the approved continuing airworthiness management exposition, as referred to [Pravni osnov].
- Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u [Pravni osnov] prema odobrenom Priručniku organizacije za vođenje kontinuirane plovидbenosti.
This approval requires compliance with the procedures specified in the [Pravni osnov] approved continuing airworthiness management exposition.
- Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za vođenje kontinuirane plovидbenosti usklađena sa [Pravni osnov].
This approval is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with [Pravni osnov].
- U slučaju da organizacija za vođenje kontinuirane plovидbenosti ugovori, u okviru svog sistema kvaliteta, usluge druge(ih) organizacije(a), ovo uvjerenje će ostati važeće pod uvjetom da ta(e) organizacija(e) ispunjavaju(u) ugovorene obaveze.
Where the continuing airworthiness management organization contracts under its Quality System the service of any/several organization(s), this approval remains valid subject to such organization(s) fulfilling applicable contractual obligations.
- Pod uvjetom da postoji usaglasenost sa uvjetima od 1 do 4, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the conditions 1 to 4, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.
Ako se ovo uvjerenje izdaje imateljima AOC-a, broj potvrde AOC-a se dodaje u nastav (referenca), uz broj ovog uvjerenja, i uvjet 5 će biti zamijenjen sa sljedećim dodatnim uvjetima.
If this form is also used for AOC holders number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and the condition 5 shall be replaced by the following extra conditions.
- Ovo uvjerenje ne predstavlja ovlaštenje za vršenje zračnih operacija, za tipove zrakoplova navedene u stavu 1. Odobrenje za izvođenje operacija sa zrakoplovima predstavlja potvrdu zračnog operatera za obavljanje javnog zračnog prijevoza.
This authorization does not constitute an authorization to operate the types of aircraft referred in paragraph 1. The authorization to operate the aircraft is the Air Operator Certificate (AOC).
Terminations, suspension or revocation of the AOC automatically invalidates the present approval in relation to the aircraft registrations in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.
- Pod uvjetom da postoji usaglasenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX

Date of original issue:

Datum revizije: XX.XX.XXXX

Date of this revision:

Broj revizije: XX
Revision No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiHBroj protokola:
Ref. No:

E7-026232-14

Page 1 of 2

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI <i>CONTINUING AIRWORTHINESS ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE</i>			
Referenca odobrenja: E7.MG.(XXXX) (ref. AOC.XX.XXXX) <i>Approval Reference:</i>			
Organizacija: (NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE) <i>Organisation:</i> (COMPANY NAME AND ADDRESS)			
Tip / Serija / Grupa zrakoplova <i>Aircraft Typ / Series / Group</i>	Ovlaštenje za provjeru plovibnosti/dozvole za letenje <i>Airworthiness/Permit to fly review authorised</i>	Ovlaštenja za izdavanje dozvole za let <i>Permits to fly authorised</i>	Organizacije(a) koje(a) rade(i) pod sistemom kvaliteta <i>Organisation(s) working under quality system</i>
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
<p>Ovaj obim rada organizacije ograničen je onim što je navedeno u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za vođenje kontinuirane plovibnosti, u poglavlju: <u>XXXXXX</u> <i>This approval schedule is limited to that specified in the scope of approval contained in the approved Continuing Airworthiness Management Exposition section:</i></p> <p>Referentna oznaka Priručnika organizacije za vođenje kontinuirane plovibnosti: <u>CAME/MOE</u> - <i>Continuing Airworthiness Management Exposition Reference:</i></p> <p>Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX. <i>Date of original issue:</i></p> <p>Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX. <i>Date of last revision approved:</i></p> <p>Broj revizije: XX <i>Revision No:</i></p> <p>Broj protokola: <i>Ref. No:</i></p> <p>Potpis ovlaštene osobe: <i>Signed:</i> _____</p> <p>Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH <i>For the competent authority BiH</i></p>			

Додатак VII**Сложени радови одржавања**

Сложени радови одржавања, према М.А.502(д)3, М.А.801(б)2 и М.А.801(ц), обухватају:

1. Модификацију, поправку или замјену закивањем, металнизацијом, ламинирањем или заваривањем било ког од сљедећих дијелова носеће структуре ваздухоплова:
 - (а) носач кутијастог пресјека;
 - (б) уздужница крила или елемент тетиве;
 - (ц) рамењача;
 - (д) појас рамењаче;
 - (е) елемент решеткастог носача;
 - (ф) ткиво носача;
 - (г) кобилица или леђни дио трупа ваздушног брода или пловка;
 - (х) дио оптерећен на сабијање од ребрастог лима на површини крила или репа;
 - (и) главно ребро крила;
 - (ј) упорница површине крила или репа;
 - (к) носач мотора;
 - (л) рамењача или конструкција трупа;
 - (м) елемент бочног носача, водоравни носач или преграда;
 - (н) носач или оков подупирача сједишта;
 - (о) замјена шина сједишта;
 - (п) нога или упорница стајног трапа;
 - (р) осовина;
 - (с) точак;
 - (т) скија или носач скије, искључујући замјену горњег слоја који је малог интензитета трења.
2. Модификација или поправка било ког од сљедећих дијелова:
 - (а) оплате ваздухоплова или оплате пловка ваздухоплова, ако радови захтијевају употребу носача, дизалице или прибора;
 - (б) оплате ваздухоплова која подлијеже оптерећењу од повећања притиска (пресуризације), ако је измјерено оштећење оплате веће од 15 *цм* (6 *inch*) у било ком смјеру;
 - (ц) дио командног система који носи оптерећење, укључујући командну палицу, педалу, осовину, квадрант, преносну полугу команди, цјевасто вратило, рогове за управљање и ковани или ливени носач, али искључујући:
 - (i) калупно ковање споја за поправку или окова за кабл,
 - (ii) замјену окова на крају преносне шипке команде који се причвршћује закивањем,
 - (д) било које друге структуре које нису наведене под (1), а коју је произвођач идентификовао као примарну структуру у свом приручнику за одржавање, приручнику за поправку структуре или упутствима за континуирану пловидбеност.
3. Обављање сљедећих радова одржавања на клипном мотору:
 - (а) растављање и касније поновно састављање клипног мотора, изузев ради (и) осигуравања приступа склоповима клипа/цилиндра или (ии) уклањања задње помоћне плоче ради прегледа и/или замјене склопова уљне пумпе, кад ови радови не укључују уклањање и поновно постављање унутрашњих уређаја;
 - (б) растављање и касније поновно састављање редуктора;
 - (ц) заваривање и тврдо лемљење спојева, изузев мањих поправки заваривањем на издувним

јединицама које обавља одговарајуће одобрен или овлашћен варилац, али искључујући замјену компоненти;

- (д) посезање за појединим дијеловима јединица које су прибављене као претходно тестиране јединице, изузев замјене и подешавања елемената који се уобичајено мијењају или подешавају у употреби.
4. Балансирање елисе, изузев:
 - (а) за потврђивање статичког балансирања, кад се то захтијева у приручнику за одржавање;
 - (б) динамичко балансирање уграђених елиса употребом електронске опреме за балансирање, кад је то допуштено приручником за одржавање или другим одобреним подацима о пловидбености.
5. Било који додатан посао који захтјева:
 - (а) посебан алат, опрему или уређаје;
 - (б) значајне поступке усклађивања усљед дугог трајања послова и учешћа неколико лица.

Додатак VIII**Ограничено одржавање које обавља пилот-власник**

Поред захтјева утврђених у овом Дијелу (*E7-M*), прије било којих радова одржавања морају да се испуне сљедећа основна начела ако радове одржавања обавља пилот-власник:

- (а) Способност и одговорност
 1. Пилот-власник је одговоран за све радове одржавања које обави.
 2. Прије било којих радова одржавања, пилот-власник мора да се увјери да је способан да обави те радове. Пилот-власник мора да се упозна са стандардном праксом одржавања својих ваздухоплова и с програмом одржавања ваздухоплова. Ако пилот-власник није способан да обави радове – онда он не смије да их обавља.
 3. Пилот-власник (или организација за осигуравање континуиране пловидбености са којом је закључио уговор из Секције А, Одјелка Г овог Дијела, *E7-M*), је одговоран за утврђивање послова пилота-власника сагласно овим основним начелима садржаним у програму за одржавање, као и за благовремено ажурирање програма за одржавање.
 4. Програм одржавања одобрава се сагласно М.А.302.
- (б) Послови

Пилот-власник може да обавља једноставне визуелне прегледе или операције којима провјерава опште стање ваздухоплова, очигледна оштећења и уобичајени рад конструкције ваздухоплова, мотора, система и компоненте. Пилот-власник не смије да обавља радове одржавања, ако они:

 1. јесу критични по безбједност, па би погрешно обављање радова значајно утицало на пловидбеност ваздухоплова или утицало на безбједност летења, као што је то предвиђено у М.А.402(а);
 2. захтијевају растављање или изградњу већих компоненти или већих склопова;
 3. треба да се обаве у оквиру директива о пловидбености (*AD*) или у оквиру ограничења пловидбености (*ALI*), изузев ако је то посебно допуштено у *AD* или *ALI*;

4. захтјевају употребу посебних алата, калибрисаних алата (изузев момент кључа и алата за кабловске стопице);
5. захтјевају употребу опреме за тестирање или посебно тестирање (нпр. *NDT*, системски тестови или оперативне провјере авионичке опреме);
6. састоје се од непланираних (ванредних) посебних прегледа (нпр. провјера ваздухоплова после тврдог слијетања);
7. утичу на системе који су значајни за *IFR* летове (правила инструменталног летења);
8. су наведени у Додатку VII овог Дијела (*E7-M*) или су посриједи радови одржавања компоненте према *M.A.502(a)*, (б), (ц) или (д).
9. су дио годишњег или 100-сатног прегледа садржаног унутар минималног програма одржавања наведеног у *M.A.302(и)*.

Горе наведена мјерила од 1. до 9. не могу да се замијене мање ограничавајућим упутствима која се издају према *M.A.302(д)* "Програм одржавања". Сваки посао који се у летачком приручнику описује као припрема ваздухоплова за лет (нпр. склапање крила једрилице или претполетни преглед), јесте посао пилота, па се не сматра као рад на одржавању који обавља пилот-власник и зато се тада не захтијева издавање увјерења о враћању у употребу.

- (ц) Одржавања која обавља пилот-власник и евиденције Подаци о одржавању, наведени у *M.A.401*, морају стално да буду на располагању пилоту-власнику током одржавања и мора да их се придржава. Детаљи о подацима који се односе на одржавање, које обавља пилот-власник, укључују се у увјерење о враћању у употребу у складу са *M.A.803(д)*.
Према *M.A.305(а)*, пилот-власник мора да о обављеним радовима одржавања обавијести одобрену организацију за осигуравање континуиране пловидбености која је одговорна за континуирану пловидбеност ваздухоплова (ако се може примјенити) најкасније 30 дана од радова одржавања које је обавио.

АНЕКС II

Дио 145 (*E7-145*)

145.1 Опште

СЕКЦИЈА А – ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

145.A.10	Област примјене
145.A.15	Захтјев
145.A.20	Услови за одобрење
145.A.25	Захтјеви у погледу објеката
145.A.30	Захтјеви у погледу особља
145.A.35	Овлашћено особље и особље за подршку
145.A.36	Записи о особљу за вршење прегледа ради утврђивања пловидбености
145.A.40	Опрема, алат и материјал
145.A.42	Пријем компоненти
145.A.45	Подаци о одржавању
145.A.47	Планирање производње
145.A.50	Цертификација одржавања
145.A.55	Евиденција о одржавању и извршеним прегледима ради издавања потврде о провјери пловидбености
145.A.60	Пријављивање догађаја
145.A.65	Политика безбједности и квалитета, постушци одржавања и систем квалитета
145.A.70	Приручник организације за одржавање (<i>Maintenance Organisation Exposition – MOE</i>)
145.A.75	Права организације
145.A.80	Ограничења организације

145.A.85	Промјене у организацији
145.A.90	Важење одобрења
145.A.95	Налази (<i>Findings</i>)

СЕКЦИЈА Б – ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

145.B.01	Област примјене
145.B.10	Надлежни орган
145.B.15	Организације које се налазе у више држава
145.B.20	Почетно одобрење
145.B.25	Издавање одобрења
145.B.30	Праћење важења одобрења
145.B.35	Промјене
145.B.40	Промјене приручника организације за одржавање
145.B.45	Трајно и привремено укидање и ограничавање одобрења
145.B.50	Налази
145.B.55	Вођење евиденције
145.B.60	Изузећа

Додатак I – Садржај увјерења о спремности за употребу EASA образац I

Додатак II – Систем класа и овлашћења који се користи на одобрењу организација за одржавање наведен у Анексу I (Дио M) Одјелка Ф и Анексу II (Дио 145)

Додатак III – Садржај увјерења о оспособљености овлашћене организације за одржавање наведен у Анексу II (Дио 145)

За потребе овог Дијела (*E7-145*), надлежни орган је *BNDCA*.

СЕКЦИЈА А ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

145.A.10 Област примјене

Ова Секција уређује услове које организација мора да испуни ради прибављања и важења одобрења за одржавање ваздухоплова и компоненти.

145.A.15 Захтјев

Захтјев за издавање или промјену одобрења за одржавање подноси се у *BNDCA* на образцу и на начин који одреди *BNDCA*.

145.A.20 Услови за одобрење

Организација наводи обим радова који ће се сматрати одобреним у свом приручнику (*Додатак IV Анексу I (Дио M)*) садржи табелу са свим класама и овлашћењима).

145.A.25 Захтјеви у погледу објеката

Организација осигурава:

- (а) објекте који одговарају планираним радовима и прије свега омогућавају заштиту од неповољних временских услова. Специјализоване радионице и одјелења издвајају се на одговарајући начин, да би се спријечило загађивање животне средине и радног простора.
 1. За базно одржавање ваздухоплова, организација мора да осигура хангар одговарајуће величине, у који се смјештају ваздухоплови који су планирани за базно одржавање.
 2. За одржавање компоненти ваздухоплова, организација осигурава радионице одговарајуће величине, за смјештај компоненти које су планиране за одржавање.
- (б) Канцеларијски простор за планирање послова из става (а) и за смјештај особља, како би оно обављало своје послове на начин који доприноси добрим стандардима одржавања ваздухоплова.
- (ц) Радна средина, укључујући хангаре, радионице и канцеларије, мора да одговара задацима који се врше, а уз то и да задовољи уочене додатне захтјеви. Изузев ако се за неки конкретан задатак

другачије не захтијева, радна средина не смије да омета ефикасност особља.

1. Температура се одржава на начин да особље може да ради без непотребних неугодности.
2. Прашина и друго аерозагађење одржава се на минимуму и не смије да, у областима у којима се обављају радови, достигне такав ниво да таложење на површинама ваздухоплова/компоненти постане видљиво. Ако прашина и друго аерозагађење достигне ниво видљивог таложења на површинама ваздухоплова/компоненти, сви осјетљиви системи се заштићују док се поново не успоставе задовољавајући услови.
3. Освјетљење је такво да сви прегледи и радови одржавања могу да се дјелотворно обаве.
4. Бука не смије да омета особље приликом прегледа. Ако није практично да се контролише извор буке, особље се опрема личним средствима којима се штити од прекомјерне буке која омета преглед.
5. Кад одређени радови одржавања захтијевају посебне услове у окружењу, различите од наведених, они морају да се поштују. Ови услови наводе се у подацима о одржавању.
6. Радна средина за линијско одржавање је таква да се одређени радови одржавања или прегледи обављају без непотребног ометања. Зато се, кад се радни услови погоршају до неприхватљивог нивоа у погледу температуре, влаге, леда, снијега, вјетра, свјетлости, прашине или другог аерозагађења, радови одлажу док се поново не успоставе задовољавајући услови.

- (д) Осигуравају се сигурни капацитети за складиштење компоненти, опреме, алата и материјала. Услови складиштења омогућавају да исправне компоненте и материјали буду одвојени од неисправних компоненти, материјала, опреме и алата. Услови складиштења усклађени су са захтјевима произвођача за спречавање кварења и оштећења ускладиштенних предмета. Приступ до складишних просторија има само овлашћено особље.

145.A.30 Захтјеви у погледу особља

- (а) Организација именује одговорног руководиоца (*accountable manager*), који има овлашћење да осигура да одржавање, које странка захтијева, буде изведено и финансирано сагласно стандардима који се захтијевају у овом Дијелу (*E7-145*).

Одговорни руководиоца:

1. осигурава неопходне ресурсе за извршење одржавања према 145.A.65(б), да би одобрење организације било важеће;
2. успоставља и поспјешује политику безбједности и квалитета наведену у 145.A.65(а);
3. показује основно разумијевање овог Дијела (*E7-145*).

- (б) Организација именује лице или групу лица који су одговорни да осигурају да организација стално поступа сагласно овом Дијелу (*E7-145*). Ова лица првенствено су одговорна одговорном руководиоцу.

1. Именовано лице или лица су структура која управља одржавањем у организацији и која

одговара за све функције предвиђене овим дијелом (*E7-145*).

2. Именовано лице или лица се идентификују и подносе све потребне доказе о оспособљености у облику и на начин који одреди ВНДСА.
 3. Именовано лице или лица морају бити у стању да покажу да посједују одговарајуће знање, обуку и искуство из области одржавања ваздухоплова или компоненти и да покажу активно познавање овог Дијела (*E7-145*).
 4. Организација мора развити процедуре којима ће јасно дефинисати ко замјењује одређено лице у случају његовог дужег одсуства.
- (ц) Одговорни руководиоца из става (а) именује лице одговорно за праћење система квалитета, што укључује и систем повратног информисања (*feedback system*) из 145.A.65(ц). Именовано лице има непосредан приступ одговорном руководиоцу, како би он био потпуно и благовремено обавијештен о питањима квалитета и усклађености.
- (д) Организација мора да има план одржавања по систему човјек/сат, којим доказује да има довољан број особља за планирање, извршавање, надзор, преглед и праћење квалитета рада организације, сагласно одобрењу. Поред тога, организација мора да има поступак у коме даље процјењује радове које треба обавити, ако је стварна расположивост особља мања од планираног нивоа запослених за сваку одређену радну смјену или за свако раздобље.
- (е) Организација успоставља и контролише оспособљеност особља које се бави одржавањем, развојем програма одржавања, и прегледима ради издавања потврде о провјери пловидбености, управљањем и/или провјером квалитета, према поступцима и стандардима које прихвата ВНДСА. Поред потребне стручности повезане с функцијом радног мјеста, "оспособљеност" обухвата разумијевање примјене људског фактора и питања људских перформанси (*human performance*) које одговарају функцији лица у организацији. "Људски фактор" означава принципе који се примјењују на аеронаутичко пројектовање, сертификацију, обуку, оспособљавање, поступке и одржавање, који траже сигурну повезаност између људи и других системских компоненти, кроз одговарајуће разматрање људских перформанси. "Људске перформансе" означавају људске способности и ограничења која утичу на безбједност и дјелотворност рада у ваздухопловству.
- (ф) Организација мора да осигура да особље задужено за послове и/или провјеру континуиране пловидбености испитивањем без разарања структура ваздухоплова или компоненти, буде квалификовано за одређени тип испитивања без разарања, према европском или еквивалентном стандарду који је прихватила ВНДСА. Особље које обавља друге специјалистичке послове, мора да има одговарајућу квалификацију, према признатим стандардима. Изузетно од овог става, особље наведено у ставовима (г), (х)(1) и (х)(2), које је разврстано у особље категорије Б1, Б3 или Ј1 у складу са Анексом III (*E7-66*), може да изводи/или контролише тестирање/испитивање помоћу продора контрастне боје.
- (г) Организација за одржавање ваздухоплова, изузев кад је другачије наведено у ставу (ј), ће за линијско одржавање ваздухоплова имати овлашћено особље за одговарајући тип ваздухоплова које је разврстано у

- категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3, Л, према потреби, у складу са Анексом III (Е7-66) и 145.А.35.
- Поред тога, организације могу да ангажују и овлашћено особље, одговарајуће обучено за појединачни задатак (*task*), које има привилегије описане у тачкама 66.А.20(а)(1) и 66.А.20(а)(3)(ии) и које је квалификовано у складу са Анексом III (Дио 66) и тачком 145.А.35, за извршавање мањих планираних (редовних) радова линијског одржавања и отклањање једноставних кварова. Расположивост овако овлашћеног особља не умањује потребу за овлашћеним особљем категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3, Л, према потреби.
- (х) Организација за одржавање ваздухоплова, изузев кад је у ставу (ј) другачије наведено:
1. Код базног одржавања великих ваздухоплова има овлашћено особље квалификовано за одговарајући тип ваздухоплова, разврстано у категорију Ц према Дијелу 66 (Е7-66) и 145.А.35. Поред тога, организација мора да има и довољан број овлашћеног особља квалификованог за одређени тип ваздухоплова, разврстаног у категорије Б1, Б2, према потреби, у складу са Дијелом 66 (Е7-66) и тачком 145.А.35, које је подршка овлашћеном особљу категорије Ц.
 - (и) Б1 и Б2 особље за подршку омогућава да се сви радови и прегледи обаве према захтијеваним стандардима, прије него што овлашћено особље категорије Ц изда увјерење о враћању у употребу.
 - (ии) Организација мора да води регистар особља за подршку категорије Б1 и Б2.
 - (иин) Овлашћено особље категорије Ц осигурава усклађеност са ставом (и), омогућава да сви радови, које је странка захтијевала, буду обављени током одређене провере у оквиру базног одржавања или пакета радова и процјењује утицај радова који нису обављени тако што или захтијева да се они изведу, или се договара са оператором да се одложе до другог одржавања или неког рока.
 2. Код базног одржавања ваздухоплова који нису велики ваздухоплови има:
 - (и) овлашћено особље, квалификовано за одговарајуће ваздухоплове које је разврстано у категорије Б1, Б2, Б3, према потреби, у складу са Анексом III (Е7-66) и тачком 145.А.35;
 - (ии) овлашћено особље, квалификовано за одговарајуће ваздухоплове које је разврстано у категорију Ц, коме помаже особље за подршку, као што је наведено у тачки 145.А.35(а)(и);
- (и) Овлашћено особље, квалификовано за компоненте, мора да буде усклађено са Дијелом 66 (Е7-66).
- (ј) Изузетно од става (г) и (х), а у вези са обавезом усаглашености са Анексом III (Е7-66), организација може да ангажује овлашћено особље квалификовано према следећим правилима:
1. за понављајућу претполетну директиву о пловидбености (*repetitive pre-flight airworthiness directive*), која посебно наводи да може да је изврши летачка посада, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање увјерења о враћању у употребу вођи ваздухоплова и/или инжењеру летачу, на основу дозволе коју они посједују, под условом да она осигура одговарајућу практичну обуку којом се омогућава да они испуне налог за пловидбеност у оквиру захтијеваних стандарда.
 2. ако ваздухоплов дјелује изван мјеста (локације) у коме организација за одржавање омогућава подршку (*supported location*), организација може да изда ограничено овлашћење за издавање увјерења о враћању у употребу вођи ваздухоплова и/или инжењеру летачу на основу дозвола коју посједују, под условом да она осигура одговарајућу практичну обуку којом се омогућава да они изведу потребне задатке у оквиру захтијеваних стандарда. Одредбе овог става подробно се описују у поступку из приручника.
 3. У непредвиђеним случајевима, кад се ваздухоплов приземљи на мјесту изван главне базе, у коме нема расположивог одговарајућег овлашћеног особља, организација за одржавање, с којом је закључен уговор о омогућавању подршке при одржавању, може да изда једнократно овлашћење за издавање увјерења о враћању за употребу:
 - (и) једном свом запосленом лицу које има еквивалентна овлашћења за тип ваздухоплова сличне технологије, конструкције и система, или
 - (ии) сваком лицу које има најмање пет година искуства на пословима одржавања и важећу ИКАО дозволу за одржавање за тип ваздухоплова за који се издаје увјерење, под условом да у том мјесту не постоји ниједна организација која је одобрена сагласно овом Дијелу (Е7-145) и да организација за одржавање, с којом је закључен уговор, прибави и има у кадровској евиденцији доказ о искуству и дозволи за одржавање тог лица.
 О наведеним случајевима обавјештава се ВНДСА у року од седам дана од дана кад је овлашћење издато. Одобрена организација за одржавање, која је издала једнократно овлашћење за издавање увјерења, мора да омогући проверу таквог одржавања, ако оно може да утиче на безбједност летења.
 4. Организација која одржава ваздухоплове који посједују трајну дозволу за летење може дати овлашћење за повратак у употребу особљу без одговарајуће дозволе уколико су задовољени сви следећи услови:
 - (и) проценом оспособљености особља утврђено је задовољавајуће стање;
 - (ии) особље има одговарајуће свјеже искуство за одговарајући тип ваздухоплова и мотора;
 - (иин) постоји процедура за квалификацију особља одобрена од стране ВНДСА.
- (к) Организација која врши прегледи ради утврђивања пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидбености за ВНЛА1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције према тачки М.А.901 (л), мора располагати особљем за вршење тих прегледа, које је квалификовано и овлашћено у складу са тачком М.А.901(л) (1) овог Правилника.
- (л) Ако је организација укључена у развој и прибављање одобрења програма одржавања за ВНЛА2 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције у складу са М.А.201(е)(ии), у том случају мора располагати са

особљем које може доказати да посједује тражено знање и искуство.

145.A.35 Овлашћено особље и особље за подршку

- (а) Поред одговарајућих захтјева из 145.A.30 (г) и (х), организација осигурава да овлашћено особље и особље за подршку има одговарајуће разумијевање одговарајућих ваздухоплова и/или компоненти који се одржавају и с тим повезане организацијске поступке. Кад је ријеч о овлашћеном особљу, ово ће бити осигурано прије издавања или поновног издавања овлашћења за издавање увјерења.
- (и) "Особље за подршку" означава оно особље које има Е7-66 дозволу за одржавање ваздухоплова категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3, и/или Л са одговарајућим овлашћењима за ваздухоплове, и које ради у окружењу базног одржавања а нема овлашћење за издавање увјерења о враћању у употребу.
- (ии) "Одговарајући ваздухоплов и/или компонента" означава ваздухоплов или компоненту који су одређени у појединачном овлашћењу за издавање увјерења.
- (иии) "Овлашћење за издавање увјерења" означава овлашћење које се издаје овлашћеном особљу и чије је дејство да то особље може у име организације да потписује увјерења о техничкој исправности унутар ограничења наведених у овлашћењу.
- (б) Изузев у случајевима наведеним у тачкама 145.A.30(ј) и 66.A.20(а)3(ии), организација може да изда овлашћење за издавање увјерења искључиво овлашћеном особљу које има уписане основне категорије, поткатегорије и било које овлашћење за тип ваздухоплова у дозволи за одржавање ваздухоплова, као што је захтијевано Анексом III дијела Е7-66, под условом да је дозвола важећа све вријеме важења овлашћења за издавање увјерења, као и да овлашћено особље остане усклађено са захтјевима предвиђеним у Анексу III (Е7-66).
- (ц) Организација осигурава да овлашћено особље и особље за подршку буде непосредно укључено у одржавање одговарајућег ваздухоплова или компоненте најмање 6 мјесеци у било које 2 заустопне године. За потребе овог става "непосредно укључено у одржавање одговарајућег ваздухоплова или компоненте" означава да је лице радило у окружењу за одржавање ваздухоплова или компоненте и да је користило права из овлашћења за издавање увјерења и/или да је стварно изводило радове одржавања макар на неким од типова ваздухоплова или групним системима ваздухоплова наведеним у овлашћењу за издавање увјерења.
- (д) Организација мора осигурати да овлашћено особље и особље за подршку сваке друге године изведе обуку ради усвајања најновијих знања у погледу релевантне технологије, организационих поступака и утицаја људског фактора.
- (е) Организација мора успоставити програм континуиране обуке овлашћеног особља и особља за подршку, укључујући и поступке којима се осигурава примјена одговарајућих одредаба из 145.A.35, као основе за издавање овлашћења за издавање увјерења овлашћеном особљу по овом Дијелу (Е7-145).
- (ф) Изузев у непредвиђеним случајевима, наведеним у 145.A.30(ј)(5), организација процјењује потенцијално овлашћено особље у погледу компетенција, квалификација и способности за обављање дужности издавања увјерења, према поступку који је наведен у приручнику организације, прије издавања или поновног издавања овлашћења за издавање увјерења према овом Дијелу (Е7-145).
- (г) Када овлашћено особље испуњава захтјева из ставова (а), (б), (д), (ф) и ако је то могуће примјенити (ц), организација је дужна да изда овлашћење за издавање увјерења са јасно одређеним обимом и ограничењима. Сталност важења овлашћења за издавање увјерења зависи од сталности испуњавања захтјева из ставова (а), (б), (д) и ако је то могуће примјенити (ц).
- (х) Овлашћење за издавање увјерења мора бити написано на начин који овлашћеном особљу или ВНДСА, јасно одређује обим примјене. Ако се за одређивање обима користе шифре, организација сачињава тумачење шифри и чини га лако доступним.
- (и) Лице које је одговорно за систем квалитета одговорно је да у име организације издаје овлашћење за издавање увјерења овлашћеном особљу. Ово лице може одредити друго лице за издавање или укидање овлашћења, према поступку који је наведен у приручнику организације.
- (ј) Организација мора водити евиденцију о овлашћеном особљу и особљу за подршку, која садржи:
1. податке о свакој дозволи за одржавање ваздухоплова коју особље има према Анексу III (Е7-66);
 2. податке о окончаним релевантним обукама;
 3. обим овлашћења за издавање увјерења о враћању у употребу, за сво овлашћено особље;
 4. податке о особљу са ограниченим или једнократним овлашћењем за издавање увјерења о враћању у употребу.
- Организација чува евиденцију најмање три године након што особље из овог става оконча запослење у организацији или послуже одузимања овлашћења за издавање увјерења о враћању у употребу. На захтјев, организација је дужна да особљу из овог става по одласку из организације достави копију његове евиденције.
- Особље из овог става, на свој захтјев, има право увида у кадровску евиденцију, како је горе наведено.
- (к) Организација мора да овлашћеном особљу осигура копију њиховог овлашћења за издавање увјерења, у облику писаног документа или у електронском облику.
- (л) Овлашћено особље мора да, на захтјев, предочи овлашћење сваком надлежном лицу у року од 24 сата.
- (м) Овлашћено особље и особље за подршку мора имати најмање 21 годину старости.
- (н) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије А може да користи своје сертификацијске привилегије на одређеном типу ваздухоплова само након задовољавајућег завршетка одговарајуће обуке за задатке (*tasks*) категорије А на ваздухоплову коју је обавила организација одговарајуће одобрена у складу са Анексом II (Е7-145) или Анексом IV (Е7-147). Ова обука ће укључивати практичну обуку и теоретску обуку како је потребно за сваки задатак за који се добија овлашћење. Задовољавајући завршетак обуке ће бити доказан испитом или проценом на раду од стране организације.
- (о) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б2 може да користи своје сертификацијске привилегије описане у тачки 66.A.20(а)3(ии) Анекса III (Е7-66) само након задовољавајућег завршетка (и) одговарајуће обуке за задатке категорије А на ваздухоплову, и (ии) б

мјесеци документоване практичне обуке која покрива обим овлашћења које ће бити издато. Обука за задатак ће укључивати практичну обуку и теоретску обуку како је потребно за сваки задатак за који се добија овлашћење. Задовољавајући завршетак обуке ће бити доказан испитом или процјеном на раду. Обуку за задатак и испит/процјену ће обавити организација за одржавање која издаје овлашћење овлашћеном особљу. Практично искуство ће такође бити одрађено у тој организацији за одржавање.

145.A.36 Записи о особљу овлашћеном за вршење прегледа о утврђивању пловидбености

Организација мора имати записе о свим детаљима везаним за особље које је овлашћено за вршење прегледа о утврђивању пловидбености и одржавати листу тог особља заједно са обимом њиховог одобрења у организацијском приручнику према члану 145.A.70(a)6.

Организација мора чувати записе најмање три године након што је особље наведено у овом параграфу напустило организацију или након што је овлашћење повучено. Уз то, по захтјеву, организација за одржавање мора осигурати особљу наведеном у овом параграфу копију комплетног досијеа у случају да то особље напусти организацију.

Особљу наведеном у овом параграфу организација мора омогућити приступ властитим кадровским подацима.

145.A.40 Опрема, алат и материјал

(а) Организација мора да има на располагању и да користи опрему, алат и материјал неопходне за обављање одобреног обима радова.

1. Када произвођач специфицира одређени алат или опрему, организација мора користити тај алат или опрему, изузев ако коришћење другог алата или опреме није прихватила ВНДСА, на начин који је одређен одговарајућим поступком који је наведен у приручнику.
2. Опрема и алат морају бити стално доступни, изузев ако се тако ријетко користе да њихова стална расположивост није неопходна. Ови случајеви се подробно описују у поступку који је наведен у приручнику.
3. Организација која је одобрена за базно одржавање мора располагати довољном опремом за приступ ваздухоплову и платформама за преглед, тако да се ваздухоплов може правилно прегледати.
4. Организација мора осигурати да се алат и опрема, а нарочито тестна опрема, провјеравају и баждаре према признатим стандардима и толико често да се одржи њихова исправност и прецизност. Организација мора водити евиденцију о баждарењу и стандарду који је коришћен за баждарење.

145.A.42 Пријем компоненти

(а) Компоненте се разврставају и одвајају према следећим категоријама:

- (1) компоненте које су у задовољавајућем стању, имају увјерење о спремности за употребу на Е7-обрасцу 1 (EASA FORM 1) или еквивалентни документ и адекватно означене резервне дијелове и компоненте који ће се користити на ваздухопловима који се користе на основу дозволе за летење и не посједују ВНДСА сертификат, EASA FORM 1 или еквивалентан документ;
- (2) неисправне компоненте, с којима се поступа према овој Секцији;

(3) непоправљиве које су разврстане према 145.A.42(д);

(4) стандардни дијелови који се користе на ваздухоплову, мотору, елиси или другој компоненти ваздухоплова кад су означени у каталогу дијелова произвођача и/или подацима о одржавању;

(5) материјал (сировине и потрошни материјал) који се користи током одржавања, а организација је установила да испуњава одговарајуће захтјеве и да има одговарајућу документацију о поријеклу. Ови материјали морају да имају одговарајућу документацију из које се јасно види који је материјал у питању и која садржи изјаву о усклађености са спецификацијом и податке о произвођачу и добављачу.

(6) компоненте, из тачке 21.A.307 (ц) Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7-21).

(б) Прије уградње компоненте, организација мора провјерити да ли је компонента погодна за уградњу с обзиром на могуће модификације и налоге за пловидбеност који се на њу односе.

(ц) Организација може да производи ограничен обим дијелова за коришћење током текућих радова унутар њених објеката, под условом да је то предвиђено поступцима наведеним у приручнику организације за одржавање.

(д) Компоненте, које су достигле свој потврђени ограничени вијек употребе или које су непоправљиве, отписују се и не могу поново да уђу у систем снабдијевања компонентама, изузев ако им се одобрени вијек употребе не продужи или ако се не нађе начин за отклањање квара који је одобрен према Е7-21.

(е) Набавка резервних дијелова за ваздухоплове војног поријекла

(1) Резервни дијелови и компоненте за ваздухоплове војног поријекла морају се набављати из оригиналних извора или од познатих снабдјевача или произвођача, за које је утврђено да задовољавају тражене стандарде.

(2) Материјали или резервни дијелови набављени из војних извора морају бити подвргнути прегледу ради процјене њиховог физичког стања, претходне историје, комплетности документације, статуса модификација и компатибилности са серијским бројем ваздухоплова. Особље овлашћено за потписивање увјерења о враћању у употребу мора процијенити прихватљивост сваког појединог дијела и осигурати записе о тој процјени прије уградње тих дијелова на ваздухоплов. Ова процедура мора бити наведена у приручнику.

(3) Процјена стања компоненте мора обухватити и испитивања ради процјене ефеката старења и корозије.

(4) Провјером структуралних компоненти мора се утврдити постојање оштећења или погоршања стања материјала услед старења. Уколико је неопходно, морају се употријебити методе испитивања без разарања (NDT). Уколико постоје, неопходно је сlijедити упутства произвођача.

(5) Историја и спремност за употребу мотора, пропелера, редуктора и било којих других значајних компоненти мора бити успостављена прије уградње. Уколико статус такве компоненте

не може бити потврђен, компонента мора бити растављена, провјерена и уколико је неопходно ремонтована да би се потврдила њена исправност. Компоненте са ограниченим животним вијеком које не посједују тачне и потпуне записе морају се одбацити.

- (6) Стандардни дијелови морају имати поријекло из прихватљивих извора и морају бити у складу са спецификоваом ознаком дијела (*part number*). Ако се спецификација разликује од еквивалентних дијелова у цивилној употреби, званична изјава о усклађености (*statement of conformity*) којом се потврђује еквивалентност мора бити прибављена од одговарајуће организације.
- (7) Материјали и дијелови који се више не производе или нису доступни од признатих снабдјевача могу бити прихваћени ако њихова исправност и погодност за употребу може бити утврђена инспекцијом или општом оправком. Коришћење алтернативних дијелова дозвољено је само ако постоји сагласност од оригиналног произвођача или надлежних власти државе одговорне за дизајн.
- (8) Организација мора имати процедуре којима се детаљно описују процеси пријема и прихватања оваквих компоненти.
- (ф) Компоненте из тачке 21А.307(ц) Правилника о сертификацији ваздухоплова, пројектних и производних организација (Е7-21) ће се уградити само у случају да их власник ваздухоплова сматра одговарајућим за уградњу на свој ваздухоплов.

145.А.45 Подаци о одржавању

- (а) Организација мора имати и користити важеће податке о одржавању, укључујући измјене и поправке. "Важеће" означава оно што је битно за сваки ваздухоплов, компоненту или поступак који је означен у листи овлашћења класе из одобрења организације и свакој повезаној листи овлашћења (*capability list*). Податке о одржавању које организацији достави оператор или странка, организација чува и њима располаже док трају радови, уз обавезу да поштује захтјеве из 145.А.55(ц).
- (б) За потребе овог Дијела (Е7-145) важећи подаци обухватају:
1. важеће захтјеве, поступке, упутства или обавјештења о коришћењу које је издао надлежан орган за надзор ваздухоплова или компоненте;
 2. важеће директиве о пловидбености које је издао надлежан орган за надзор ваздухоплова или компоненте;
 3. упутства за континуирану пловидбеност које је издао ималац увјерења о типу, додатног увјерења о типу (*supplementary type certificate holder*) или друга организација овлашћена да објављује такве податке, а кад су ваздухоплов или компонента изван БиХ – подаци о пловидбености које захтјева надлежан орган за надзор ваздухоплова или компоненте;
 4. сваки други важећи стандард у које, поред осталог, улазе и стандарди које је ВНДСА признала као добре стандарде одржавања;
 5. све важеће податке издате према ставу (д);
 6. За ваздухоплове који се користе на основу трајне дозволе за летење, као примјениви подаци за одржавање могу бити коришћена задња доступна

последња издања приручника за тај тип ваздухоплова.

- (ц) Организација установљава методе којима се омогућава да се сваки нетачан, непотпун или двосмислен поступак, пракса, податак или упутство за одржавање, садржани у подацима о одржавању које користи особље за одржавање, документују и о њима обавијести аутор података.
- (д) Организација може да промијени упутства за одржавање само према поступку који је наведен у приручнику за одржавање. Она, при томе, мора да покаже да промјене упутства омогућавају еквивалентне или побољшане стандарде одржавања, али и да о промјенама упутстава обавијести ималоца увјерења о типу. За потребе овог става, упутства за одржавање означавају упутства како да се обаве одређени радови одржавања и искључују техничко пројектовање поправки и модификација.
- (е) Организација мора успоставити систем радних картица (*work card*) или радних листи (*worksheet system*) који се користи у одговарајућим дијеловима организације. Поред тога, организација потанко преписује у радне картице или радне листе податке о одржавању, наведене у ставовима (б) и (д), или прецизно упућује на одређени задатак или групе задатака који су садржани у подацима о одржавању. Радне картице и радне листе могу да се израде рачунаром и да се чувају у електронској бази података, под условом да база има примјерену заштиту од неовлашћених измјена и да постоји сигурносна копија у облику електронске базе података која се ажурира најкасније 24 сата од било које промјене у главној електронској бази података. Сложени задаци одржавања преписују се у радне картице или радне листе и потом дијеле у јасне фазе, чиме се омогућава евиденција о извођењу комплетног задатка одржавања. Организација може користити систем радних картица и радних листи које припрема корисник ваздухоплова, уколико то корисник захтијева. У том случају, организација мора да утврди поступке који омогућавају да се правилно користе радне картице или радне листе корисника ваздухоплова.
- (ф) Организација мора обезбиједити да сви важећи подаци о одржавању буду спремни за употребу на захтјев особља за одржавање.
- (г) Организација мора успоставити поступак који омогућава да сви подаци о одржавању, који су под њеном контролом, буду ажурни. Ако податке осигурава и контролише корисник ваздухоплова/странка, организација за одржавање мора да докаже да има писмено увјерење корисника ваздухоплова /странке да су сви подаци о одржавању ажурни или да има радне налоге у којима је означен статус промјене података о одржавању који се користе или да докаже да су на листи дистрибуције амандмана података о одржавању корисника ваздухоплова /странке.

145.А.47 Планирање радова

- (а) Организација мора имати систем који одговара обиму и сложености радова, да би планирала расположивост потребног особља, алата, опреме, материјала, података о одржавању и објеката и тиме омогућила сигурно извршење радова.
- (б) При планирању радова одржавања и организовању смјена, морају се узети у обзир ограничења људских перформанси.

- (ц) Када се посао предаје следећој смјени или дође до промјене особља, особље које одлази и особље које долази мора међусобно размијенити битне податке.

145.A.50 Увјерење о враћању у употребу

- (а) Увјерење о враћању у употребу издаје одговарајуће овлашћено особље у име организације кад се утврди да је организација правилно обавила комплетне наручене радове одржавања, према поступцима одређеним у 145.A.70, уз уважавање расположивости и коришћење података о одржавању, наведених у 145.A.45, и да нису познате неусклађености које могу да угрозе безбједност лета.
- (б) Увјерење о враћању у употребу издаје се прије лета, по окончаном одржавању.
- (ц) Корисник ваздухоплова мора се обавијестити о новим кваровима или о непотпуности радних налога који се открију током радова одржавања, како би се од њега прибавила сагласност за отклањање кварова или употпуњавање елемената радног налога. Ако корисник ваздухоплова одбије сагласност по овом ставу, примјењује се став (е).
- (д) Увјерење о спремности за употребу издаје се по окончању одржавања компоненте која је скинута са ваздухоплова. Увјерење о спремности за употребу - Е7-образац 1 (EASA FORM 1), који је наведен у Е7-М, Додатку II Анекса I, представља одобрење за враћање компоненте у употребу, осим у случају како је то наведено у тачки М.А.505(б) или М.А.505(е). Кад организација задржи компоненту за сопствене потребе, Образац Е7-1 можда неће бити потребан, што зависи од интерних поступака организације за издавање увјерења, који су наведени у приручнику.
- (е) Изузетно од става (а), кад организација није у стању да заврши захтијevano одржавање, она може да изда увјерење о враћању у употребу унутар одобрених ограничења ваздухоплова. Ово ограничење организација уписује у увјерење о враћању у употребу ваздухоплова прије издавања увјерења.
- (ф) Изузетно од става (а) и 145.A.42, када је ваздухоплов приземљен на мјесту изван главне базе линијског одржавања (главне линијске станице) или главне базе за одржавање, гдје нису доступне компоненте са потребним увјерењем о спремности за употребу, допуштено је да се привремено угради компонента која нема одговарајуће увјерење о спремности за употребу, за највише 30 сати летења, или до повратка ваздухоплова у главну базу линијског одржавања или у главну базу за одржавање, зависно од тога шта прије наступи, под условом да се корисник ваздухоплова сагласи с тиме, да поменути компонента има одговарајуће увјерење о спремности за употребу и да на други начин испуњава важеће захтјеве одржавања и употребе. Оваква компонента мора да се скине са ваздухоплова у горе наведеним роковима, изузев ако у међувремену не буде прибављена потребно увјерење о спремности за употребу, сагласно ставу (а) и 145.A.42. Увјерење о повратку у употребу треба да садржи референцу на задатке наведене у одговарајућим подацима за одржавање (*maintenance data*) и следећу изјаву:
"Горе наведени радови извршени су у складу са захтјевима Е7-145 и с обзиром на те радове ваздухоплов/компонента се сматра спремним за враћање у употребу."

145.A.55 Евиденција о одржавању

- (а) Организација мора водити евиденцију о свим обављеним радовима одржавања. Као минимум, организација чува сву евиденцију којом се доказује да су били испуњени сви захтјеви за издавање увјерења о враћању у употребу, укључујући и подуговарачку техничку документацију, и за издавање потврде о провјери пловидбености.
- (б) Организација мора да достави оператору ваздухо-плова примјерак увјерења о враћању у употребу, заједно са примјерком података о било којој одобреној специфичној поправци/модификацији која је коришћена током поправке/модификације.
- (ц) Организација мора да чува примјерак сваке евиденције и с њом повезаних података о одржавању три године од дана кад су ваздухоплов или компонента на које се радови односе били отпремљени из организације као спремни за употребу. Уз то, организација мора чувати копију свих записа који се односе на издавање потврде о провјери пловидбености три године од тренутка издавања и мора осигурати једну копију ових записа власнику ваздухоплова.
1. Евиденција се чува на такав начин да се осигура заштита од оштећења, измјене и крађе.
 2. Сва рачунарска опрема, која се користи да би се осигурале сигурносне копије (*backup*) на дисковима, траке итд, чувају се на мјесту различитом од оног на коме се налазе радни подаци који се тренутно користе, и у окружењу које осигурава да остану у добром стању.
 3. Ако организација престане да ради, сва евиденција о одржавању обављеном у посљедње три године, која се чува, доставља се посљедњем власнику или купцу предметног ваздухоплова или компоненте или се даље чува на начин који одреди BHDCA.

145.A.60 Пријављивање догађаја

- (а) Организација мора да пријави Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ и организацији која је одговорна за пројектовање ваздухоплова или компоненте свако уочено стање ваздухоплова или компоненте које је довело или је могло довести до опасног стања које озбиљно угрожава безбједност лета.
- (б) Организација мора да успостави свој систем пријављивања догађаја, и детаљно га опише у приручнику организације, како би омогућила прикупљање и процјену тих пријава те процјену и издавање догађаја који се, према ставу (а), обавезно пријављују. Ови поступци требају идентификовати штетне појаве, а затим и корективне мјере које је организација предузела или треба да предузме ради отклањања недостатака, укључујући и процјену свих познатих битних података у вези с таквим догађајима, као и начин просљеђивања информација, ако је то потребно.
- (с) Организација мора да припреми наведене извјештаје у облику и на начин који одреди BHDCA и мора да обезбједи да они садрже све битне податке о условима у којима се догађај десно и процјени његових посљедица, а који су познати организацији.
- (д) Ако је организација закључила уговор о одржавању са комерцијалним оператором, она пријављује оператору свако стање које утиче на операторов ваздухоплов или компоненту.

- (е) Извјештај се припрема и доставља што прије, а најкасније 72 часа од кад је организација учила стање које пријављује.

145.A.65 Политика безбједности и квалитета, поступци одржавања и систем квалитета

- (а) Организација мора да утврди политику безбједности и квалитета и изложи је у приручнику сагласно 145.A.70.
- (б) Организација мора да утврди поступке, уз сагласност ВНДСА, којима, уважавајући људски фактор и људске могућности, омогућава добру праксу одржавања и усклађеност са овим дијелом (E7-145), што подразумева јасне радне налоге и уговоре, подобне да ваздухоплов или компонента буду спремни за употребу према 145.A.50.

1. Поступци одржавања наведени у овом ставу односе се на 145.A.25 до 145.A.95.
2. Поступци одржавања које је организација већ утврдила или треба да утврди на основу овог става морају да обухвате све аспекте обављања радова одржавања, укључујући пружање и контролу специјалистичких услуга и утврђивање стандарда по којима организација намјерава да ради.
3. Код линијског и базног одржавања ваздухоплова, организација утврђује поступке за максимално смањивање ризика од вишеструких грешака и за уочавање грешака на критичним системима и обезбјеђује да се ни од једне особе не захтијевају радови или прегледи који обухватају неки елемент растављања/састављања више компоненти истог типа које су уграђене на више од једног система истог ваздухоплова током одређене провјере у сврхе одржавања. Кад је за обављање ових радова расположиво само једно лице, онда радна картица или радна листа организације мора укључити додатну фазу за поновни преглед радова које је обавило то лице, послје окончања тих радова.
4. Организација мора да уврди поступке којим се обезбјеђује да се оштећење процијени, а модификације и поправки изведу коришћењем података наведених у тачки М.А.304.

- (с) Организација мора да успостави систем квалитета који укључује сљедеће:

1. независну провјеру ради праћења усклађености са стандардима који се захтијевају за ваздухоплове/компоненте ваздухоплова и адекватност поступака да би се омогућило да ове провјере усклађености доведу до стварања добре праксе одржавања и пловидбено способног ваздухоплова/компоненте ваздухоплова. Независна провјера, ради праћења усклађености (као дио система квалитета), може у најмањим организацијама уговором да се повјери другој организацији која је одобрена према овом дијелу (E7-145) или особи која има потребно техничко знање и доказано искуство у овим провјерама.
2. систем извјештавања, у коме се лицима или групама лица наведеним у 145.A.30(b) и, прије свега, одговорном руководиоцу (*accountable manager*) пружају повратне информације о систему квалитета, чиме се омогућава благовремено предузимање правилних корективних мјера којима се одговара на извјештаје о независном прегледу из тачке 1.

145.A.70 Приручник организације за одржавање (Maintenance Organisation Exposition – MOE)

- (а) "Приручник организације за одржавање" означава документ или документа која садрже материјал у коме се одређује обим радова, и представља саставни Дио одобрења и показује на који начин организација намјерава да испуни захтјеве из овог дијела (E7-145). Организација доставља ВНДСА приручник који садржи бар сљедеће:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководилац организације (*accountable manager*), којом се потврђује да приручник и остали пратећи приручници, на које се позива, омогућавају сталну усклађеност организације са овим дијелом (E7-145). Кад одговорни руководилац није истовремено и главни руководилац, тада одговорни руководилац и главни руководилац заједнички потписују изјаву;
 2. политику безбједности и квалитета организације, како је наведено у 145.A.65;
 3. звања и имена лица именованих према 145.A.30(b);
 4. дужности и одговорности лица именованих према 145.A.30(b), и питања која оне могу у име организације рјешавати непосредно са ВНДСА;
 5. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између лица наведених у 145.A.30(b);
 6. списак овлашћеног особља, особља за подршку и, ако је примјенљиво, особља овлашћеног за вршење прегледа за утврђивање пловидбености и особља одговорног за развој и прибављање одобрења за програм одржавања, са њиховим обимом овлашћења;
 7. општи опис људских ресурса;
 8. општи опис објеката на свакој адреси наведеној у увјерењу о оспособљености организације за одржавање;
 9. спецификацију обима радова организације која се односи на обим одобрења;
 10. поступак обавјештавања из 145.A.85 о промјенама у организацији;
 11. поступак о начину увођења измјена у приручник организације;
 12. поступке и систем квалитета које је организација предвидјела према 145.A.25 до 145.A.90 и било које додатне процедуре којима се постиже усаглашеност са захтјевима дијела E7-M овог правилника.
 13. списак комерцијалних оператора, кад је примјенљиво, којима организација пружа услуге одржавања ваздухоплова;
 14. списак организација подуговарача, кад је примјенљиво, као што је одређено у 145.A.75(b);
 15. списак линијских станица, кад је примјенљиво, као што је одређено у 145.A.75(d);
 16. одговарајући списак организација са којима је закључен уговор;
 17. за бивше војне ваздухоплове, организација мора имати процедуре којима ће обезбиједити правилно одржавање специјалне опреме и система.
- (б) Приручник се мијења по потреби како би опис организације остао ажуран. Приручник и његове касније промјене одобрава ВНДСА.
- (с) Изузетно од става (б), мање промјене приручника могу бити одобрене путем посредног одобравања.

145.A.75 Права организације

Сагласно приручнику, организација за одржавање има право да:

- (a) одржава ваздухоплов или компоненту за које је одобрена, на мјестима која су наведена у њеном увјерењу о оспособљености и приручнику;
- (b) договори одржавање било којег ваздухоплова или компоненте за које је она одобрена с другом организацијом која ради под њеним системом квалитета. Ово се односи на радове које обавља организација која није одговарајуће одобрена за извођење таквог одржавања сагласно овом дијелу (*E7-145*) и која је ограничена на обим радова дозвољен према поступцима из 145.A.65(b). Ови радови не укључују провјеру ваздухоплова унутар базног одржавања ваздухоплова, потпуну радионичку провјеру, ни ремонт мотора или моторског модула;
- (c) одржава ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена на било којој локацији, ако је потреба за тиме настала усљед неисправности ваздухоплова или потребе да се подржи повремено линијско одржавање, под условима наведеним у приручнику;
- (d) одржава ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена на локацији која је одређена као локација за линијско одржавање и на којој се могу изводити мањи радови на одржавању, али само ако приручник организације предвиђа такве случајеве и ако су у њему наведене ове локације;
- (e) издаје увјерења о враћању у употребу послјиге завршетка одржавања, према 145.A.50.
- (f) обавља прегледе ради утврђивања пловидбеног стања (*airworthiness reviews*) и издаје одговарајућа увјерења о провјери пловидбености за BHLA1 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, под условима наведеним у тачки М.А.901 (1), уколико је за то посебно одобрена.
- (g) развија програме одржавања и обезбјеђује њихово одобравање у складу са тачком М.А.302 за BHLA2 ваздухоплове који нису укључени у комерцијалне операције, под условима наведеним у тачки М.А.201 (е) (II), за оне ваздухоплове који су наведени на обрасцу одобрења.

145.A.80 Ограничења организације

Организација може одржавати ваздухоплов или компоненту за које је одобрена само ако располаже потребним простором, опремом, алатима, материјалима, подацима о одржавању и овлашћеним особљем.

145.A.85 Промјене у организацији

Како би се BHDCA омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим дијелом (*E7-145*) и, ако је потребно, промијени увјерење о оспособљености за одржавање, организација унапријед обавјештава BHDCA о приједлогу за сљедеће промјене (изузев о предложеним промјенама у особљу које нису унапријед познате руководству, а о којима се BHDCA обавјештава првом приликом):

1. назива организације;
2. мјеста организације;
3. додатног мјеста организације;
4. одговорног руководиоца (*accountable manager*);
5. било које особе именоване према 145.A.30(b);
6. објеката, опреме, алата, материјала, поступака, области рада, овлашћеног особља и особља за

провјеру пловидбености који би могли имати утицаја на одобрење.

145.A.90 Важење одобрења

- (a) Одобрење важи на неограничено вријеме. Оно остаје да важи под сљедећим условима:
 1. ако је организација стално усклађена са Анексом II (*E7-145*) и одредбама о поступању по налазима који су наведени у тачки 145.B.40;
 2. ако BHDCA има приступ организацији, ради утврђивања сталне усклађености са овим Дијелом (*E7-145*);
 3. ако организација није вратила одобрење или одобрење није укинута.
- (b) Послјиге враћања или укидања одобрења, увјерење о оспособљености организације за одржавање мора бити враћено у BHDCA.

145.A.95 Налази (*Findings*)

- (a) Налаз нивоа 1 представља значајну неусклађеност са захтјевима наведеним у овом дијелу (*E7-145*) која снижава стандард безбједности и озбиљно угрожава безбједност летења.
- (b) Налаз нивоа 2 представља сваку неусклађеност са захтјевима наведеним у овом дијелу (*E7-145*) која би могла да умањи стандард безбједности и евентуално угрози безбједност летења.
- (c) По пријему извјештаја са налазима, сходно 145.B.50, ималац увјерења о оспособљености организације за одржавање мора да утврди план корективних мјера за отклањање неусклађености и проведе, на начин који је прихватљив за BHDCA, корективне мјере у договореном року.

**СЕКЦИЈА Б
ПОСТУПЦИ ЗА НАДЛЕЖНЕ ВЛАСТИ****145.B.01 Област примјене**

Овом секцијом утврђују се управни захтјеви по којима поступају надлежни органи при обављању послова и одговорности у вези са издавањем, праћењем важења, мијењањем, те привременим или трајним укидањем одобрења организације за одржавање према овом дијелу (*E7-145*).

145.B.10 Надлежни орган

1. *Опште*
BHDCA је надлежни орган задужен за издавање, праћење важења, измјене, и привремено или трајно укидање одобрења организације за одржавање. BHDCA мора утврдити документоване поступке и организациону структуру.
2. *Ресурси*
Бројност особља BHDCA мора бити довољна за извршавање свих задатака наведених у Секцији Б овог дијела.
3. *Квалификације и обука*
Све особље које ради на одобрењима према овом дијелу (*E7-145*) мора:
 - (a) имати одговарајуће квалификације и знање, искуство и обученост потребне за обављање повјерених послова.
 - (b) имати завршену одговарајућу основну/континуирану обуку према овом дијелу (*E7-145*), укључујући обуку о његовом значењу и стандардима.
4. *Поступци*

BHDCA мора утврдити поступке који детаљно описују на који начин се постиже усклађеност са Секцијом Б овог дијела.

Наведени поступци се морају редовно пратити и мијењати да би се постигла стална усклађеност са овим захтјевима.

145.Б.15 Организације које се налазе у више држава

Када се објекти за одржавање налазе у више држава, преглед и стални надзор одобрења врше се у сарадњи са надлежним органима државе у којима се налазе остали објекти за одржавање.

145.Б.20 Почетно одобрење

1. Ако су испуњени захтјеви из 145.А.30(а) и (б), BHDCA ће у писменом облику обавијестити подносиоца захтјева о прихватању особља наведеног у 145.А.30(а) и (б).
2. BHDCA ће утврдити да ли су поступци наведени у приручнику организације усклађени са захтјевима из овог дијела (*E7-145*) и провјерити да ли је одговорни руководилац потписао изјаву о прихватању обавезе (*Commitment Statement*).
3. BHDCA мора утврдити да ли је организација усклађена са захтјевима који су предвиђени у овом дијелу (*E7-145*).
4. У току поступка одобравања мора се одржати најмање један састанак са одговорним руководиоцем, како би он у потпуности постао свјестан значаја одобрења организације и разлога за потписивање обавезе о поштивању поступака наведених у организационом приручнику.
5. Сви налази достављају се у писменом облику организацији која је поднијела захтјев.
6. BHDCA води евиденцију о свим налазима, мјерама које су предузете да би се налаз отклонио, те препорукама.
7. За почетно одобрење потребно је да BHDCA утврди да је организација која је поднијела захтјев отклонила све налазе.

145.Б.25 Издавање одобрења

1. BHDCA ће формално одобрити приручник организације и издати одговарајуће одобрење на обрасцу BHDCA Form E7-3, којим се обухвата и обим одобрења. BHDCA ће издати одобрење само ако је организација усклађена са захтјевима који су предвиђени у овом дијелу (*E7-145*).
2. BHDCA ће навести услове под којим се одобрење издаје на обрасцу *BHDCA Form E7-3*.
3. Референтни број уноси се у увјерење на начин који одреди BHDCA.

145.Б.30 Праћење важења одобрења

Важење одобрења прати се према одговарајућим одредбама "почетног одобрења" према 145.Б.20. Поред тога:

1. BHDCA ће утврдити и ажурирати програм надзора, са листом свих одобрених организација, са датумима планираних посјета у оквиру провјере и датумима проведених посјета.
2. Свака организација се у цјелини провјерава током периода не дужег од 24 мјесеца, када се утврђује да ли она и даље испуњава услове који су предвиђени у овом дијелу (*E7-145*).
3. Састанак са одговорним руководиоцем одржава се најмање једном у 24 мјесеца, како би се омогућило да он буде обавијештен о свим значајним недостацима који су уочени током провјере.

145.Б.35 Промјене

1. Организација обавјештава BHDCA о свакој промјени коју намјерава да изврши, како је то наведено у 145.А.85.
2. BHDCA примјењује важеће елементе почетног одобрења за сваку промјену организације о којој је обавијештена.
3. BHDCA може одредити услове под којима одобрена организација може да послује током провођења промјена, изузев ако утврди да одобрење треба да буде привремено укинито.

145.Б.40 Измјене приручника организације за одржавање

За било коју измјену приручника организације за одржавање:

1. Код непосредног одобравања измјена у складу са тачком 145.А.70(б), BHDCA ће провјерити да ли су поступци који су наведени у приручнику сагласни Анексу II (*E7-145*), прије него што формалним путем обавијести организацију о одобравању.
2. Ако се на одобравање измјена примени посредно одобравање, користи се процедура у складу са тачком 145.А.70(с), а BHDCA ће обезбиједити (i) да промјене остану мањег обима (*minor*) и (ii) да постоји примјерен начин надзора над измјенама да би се обезбиједила усаглашеност са захтјевима Анекса II (*E7-145*).

145.Б.45 Трајно и привремено укидање и ограничавање одобрења

BHDCA ће:

- (a) привремено укинати одобрење, кад постоје оправдани разлози у случају потенцијалног угрожавања безбједности;
- (b) привремено или трајно укинати или ограничити одобрење, према 145.Б.50.

145.Б.50 Налази

- (a) Ако се током провјере (*audit*) или на други начин пронађе доказ који указује на неусклађеност са захтјевима предвиђеним у овом дијелу (*E7-145*), BHDCA ће предузети сљедеће мјере:
 1. За налаз нивоа 1, BHDCA ће одмах предузети непосредне мјере да организацији, зависно од обима налаза нивоа 1, трајно укине, ограничи или привремено укине, у цјелини или дјелимично, одобрење док она успјешно не предузме одговарајуће корективне мјере;
 2. За налаз нивоа 2, BHDCA ће одобрити рок за предузимање корективних мјера који одговара природи налаза и није дужи од три мјесеца. У одређеним околностима, на крају овог рока и зависно од природе налаза, BHDCA може продужити рок, ако постоји задовољавајући план корективних мјера.
- (b) BHDCA ће привремено укинати одобрење, у цјелини или дјелимично, ако организација не поштује одобрени рок за отклањање налаза.

145.Б.55 Вођење евиденције

1. BHDCA ће успоставити систем вођења евиденције са дефинисаним минималним периодима чувања документације, који треба да омогући праћење свих поступака у вези са издавањем, континуалним важењем, мијењањем и привременим или трајним укидањем одобрења.

2. Евиденција обухвата најмање:
- (a) Захтјев за одобрење организације, укључујући континуално важење одобрења;
 - (b) евиденцију о сталном надзору, укључујући и евиденцију о свим провјерама;
 - (c) увјерење о оспособљености организације за одржавање са свим промјенама;
 - (d) копију програма провјере (*audit*), са датумима планираних и проведених провјера;
 - (e) копије релевантне преписке, укључујући и образац E7-4;
 - (f) податке о изузећима или наложеним принудним мјерама;
 - (g) обрасце свих извјештаја надлежног органа о провјерама;
 - (h) приручнике организације за одржавање.
3. Евиденција се чува најмање четири године.
4. ВНДСА ову евиденцију чува на папиру или у електронској форми или комбинујући оба вида чувања.
- 145.Б.60 Изузећа**
ВНДСА мора евидентирати и чувати одобрена изузећа.
- Додатак II*
Садржај увјерења о спремности за употребу ЕАСА образац 1
Примјењују се одредбе Додатка II Анекса I (E7-M).
- Додатак II*
Систем класа и овлашћења који се користи при одобравању организација за одржавање наведен у Анексу I (E7-M) Одјелка Ф и Анексу II (E7-145)
Примјењују се одредбе Додатка IV Анекса I (E7-M).
Садржај обрасца увјерења о оспособљености организације за одржавање Анекс II (E7-145)

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]*[COMPETENT AUTHORITY, STATE]***UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE****REFERENCA: E7.145.(XXXX)**

REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)**(COMPANY NAME AND ADDRESS)**

kao organizacija za održavanje, usklađena sa Sekcijom A, Dodatka II (E7-145) [Pravni osnov] i odobrena za održavanje zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, navedenih u priloženoj listi odobrenja, za izdavanje odgovarajućih uvjerenja o vraćanju u upotrebu, i kada je to predviđeno da izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti, kako je navedeno u tački M.A.901(I) dodatka I (E7-M) istog pravilnika, za one zrakoplove koji su navedeni u prilogu odobrenja.

as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (E7-145) [Pravni osnov] approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (I) of Annex I (E7-M) of the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

UVJETI:**CONDITIONS:**

- Ovo uvjerenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje, prema Sekciji A, Dodatak II (E7-145); i**
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation manual, as referred to in Section A of Annex II (E7-145); and
- Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje;**
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation and manual; and
- Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za održavanje usklađena sa [Pravni osnov]; i**
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with [Pravni osnov]; and
- Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.**
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.*Date of original issue:***Datum revizije:** XX.XX.XXXX.*Date of this revision:***Broj revizije:** XX*Revision No:***Potpis ovlaštene osobe:**

Signed: _____
Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

Broj protokola:*Ref. No:*

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE <i>MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE</i>				
Referenca odobrenja: E7.145.(XXXX) <i>Approval Reference:</i>				
Organizacija: <i>Organisation:</i>		(NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE) <i>(COMPANY NAME AND ADDRESS)</i>		
KLASA <i>CLASS</i>	OVLAŠTENJE <i>RATING</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
ZRAKOPLOV (*) <i>AIRCRAFT</i>	(**)	(** (***)	(DA / NE) (YES / NO) (**)	(DA / NE) (YES / NO) (**)
	(**)	(** (***)	(DA / NE) (YES / NO) (**)	(DA / NE) (YES / NO) (**)
MOTOR (*) <i>ENGINE</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNI MOTOR ILI APU (*) <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APU</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
POSEBNE USLUGE (*) <i>SPECIALISED SERVICES</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
<p>Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one proizvode, dijelove, uređaje i aktivnosti koje su navedene u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za održavanje. <i>This approval schedule is limited to products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual.</i></p> <p>Referentna oznaka Priručnika organizacije za održavanje: <i>Maintenance Organisation Manual reference:</i></p> <p style="text-align: center;">Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX. <i>Date of original issue:</i></p> <p>Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX. <i>Date of last revision approved:</i></p> <p style="text-align: center;">Broj revizije: XX <i>Revision No:</i></p> <p>Broj protokola: <i>Ref. No.</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis ovlaštene osobe: <i>Signed:</i> _____</p> <p style="text-align: right;">Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH <i>For the competent authority BiH</i></p>				

АНЕКС III
ДИО Е7-66 (Е7-66)
САДРЖАЈ
66.1

СЕКЦИЈА А – -ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ
ОДЈЕЉАК А – ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
ВАЗДУХОПЛОВА

66.A.1	Област примјене
66.A.3	Категорије дозвола
66.A.5	Групе ваздухоплова
66.A.10	Подношење захтјева
66.A.15	Године старости
66.A.20	Права
66.A.25	Захтјеви у погледу основног знања
66.A.30	Захтјеви у погледу основног искуства
66.A.40	Важење дозволе за одржавање ваздухоплова
66.A.45	Упис овлашћења за ваздухоплове у дозволу
66.A.50	Ограничења
66.A.55	Доказ о квалификацији
66.A.70	Одредбе о конверзији

СЕКЦИЈА Б – -ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЈЕЉАК А	- ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
66.B.05	Област примјене
66.B.10	Надлежни орган
66.B.20	Вођење евиденције
66.B.25	Међусобна размјена информација
66.B.30	Изузећа
ОДЈЕЉАК Б	- ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
66.B.100	Поступак по којем ВНДСА издаје дозволу за одржавање ваздухоплова
66.B.105	Поступак за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова преко организације за одржавање одобрене према Е7-145
66.B.110	Поступак за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатних основних категорија или подкатегија
66.B.115	Поступак за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова ради додавања овлашћења за ваздухоплове или уклањања ограничења
66.B.120	Поступак за продужавање важења дозволе за одржавање ваздухоплова
66.B.125	Поступак за конверзију дозвола, укључујући групна овлашћења
66.B.130	Поступак за директно одобравање обуке за тип ваздухоплова
ОДЈЕЉАК Ц	- ИСПИТИ
66.B.200	Испит који проводи ВНДСА
ОДЈЕЉАК Д	- КОНВЕРЗИЈА КВАЛИФИКОВАНОСТИ
66.B.300	Опште
66.B.305	Извјештај о конверзији за националне квалификације
66.B.310	Извјештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање
ОДЈЕЉАК Е	- ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА
66.B.400	Опште
66.B.405	Извјештај о признавању испита
66.B.410	Период важења признавања испита
ОДЈЕЉАК Ф	- КОНТИНУИРАНИ НАДЗОР
66.B.500	Трајно или привремено укидање или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

ДОДАЦИ

Додатак I – Захтјеви у погледу основног знања

Додатак II – Стандард основних испита

Додатак III – Стандарди обуке за тип ваздухоплова и стандард испита. Обука на раду

Додатак IV – Неопходно искуство за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова према Дијелу 66 (Е7-66)

Додатак V – Садржај обрасца захтјева за издавање дозволе – Образац Е7-19

Додатак VI – Садржај дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Е7-66) – ВНДСА образац Е7-26

66.1

(а) За потребе овог анекса (Е7-66), надлежни орган је ВНДСА.

СЕКЦИЈА А ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ
ОДЈЕЉАК А - ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ АВИОНА
И ХЕЛИКОПТЕРА

66.A.1 Област примјене

Ова секција дефинише дозволе за одржавање ваздухоплова и утврђује захтјеве за подношење пријаве, издавање и продужење важења дозволе.

66.A.3 Категорије дозволе

Дозволе за одржавање ваздухоплова обухватају следеће категорије:

- Категорија А, подијелена на следеће подкатегије:
 - А1 Авиони са турбинском погонском групом
 - А2 Авиони са клипном погонском групом
 - А3 Хеликоптери са турбинском погонском групом
 - А4 Хеликоптери са клипном погонском групом
- Категорија Б1, подијелена на следеће подкатегије:
 - Б1.1 Авиони са турбинском погонском групом
 - Б1.2 Авиони са клипном погонском групом
 - Б1.3 Хеликоптери са турбинском погонском групом
 - Б1.4 Хеликоптери са клипном погонском групом
- Категорија Б2
Категорија Б2 примјењива је на све ваздухоплове.
- Категорија Б2Л
Категорија Б2Л примјењива је на све ваздухоплове осим на ваздухоплове из Групе I и подијелена је на следеће класе система (system ratings):
 - комуникација/навигација (com/nav)
 - инструменти
 - аутоматски лет
 - радарски системи
 - механички системи ваздухоплова.

Дозвола Б2Л мора садржавати најмање једну класу система.

- Категорија Б3
Категорија дозволе Б3 је примјењива за непресуризоване авионе са клипном погонском групом од 2000 кг максималне масе на полијетању (МТОМ) и мање.
- Категорија Л подијелена је на следеће подкатегије:
 - Л1: једрилице,
 - Л2: погоњене једрилице и ВНЛА1 авиони,
 - Л3: балони,
 - Л4: ваздушни бродови са врућим ваздухом и ВНЛА2 ваздушни бродови узгоњени гасом,

- Л5: ваздушни бродови узгоњени гасом изнад VHLA2.
- Категорија Ц
Категорија Ц примјењива је на авионе и хеликоптере.

66.A.5 Групе ваздухоплова

У сврху овлашћења у дозволи за одржавање ваздухоплова, ваздухоплови ће бити класификовани у сљедеће групе:

1. Група 1: комплексни ваздухоплови покретани мотором као и вишемоторни хеликоптери, авиони са максималном сертификованом висином која прелази FL290, ваздухоплови опремљени са *fly-by-wire* системима, ваздушни бродови узгоњени гасом изнад VHLA2 и други ваздухоплови који захтијевају овлашћење за тип ваздухоплова када то одреди BHDCA.
2. Група 2: ваздухоплови који не припадају Групи 1, а припадају некој од сљедећих подгрупа:
 - подгрупа 2a: једномоторни турбоелисни авиони
 - подгрупа 2b: једномоторни хеликоптери са турбинском погонском групом
 - подгрупа 2c: једномоторни хеликоптери са клипном погонском групом.
3. Група 3: авиони са клипном погонском групом који не припадају Групи 1.
4. Група 4: једрилице, погоњене једрилице, ултралаки ваздухоплови, балони и ваздушни бродови, који нису у Групи 1.

66.A.10 Подношење захтјева

- (a) Захтјев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за њену промјену подноси се на BHDCA обрасцу E7-19 (погледати Додатак V), на начин који одреди BHDCA.
- (b) Захтјев за промјену дозволе подноси се BHDCA.
- (c) Поред докумената који се захтијевају тачкама 66.A.10(a), 66.A.10(a) односно 66.B.105, подносилац захтјева за упис додатне основне категорије или подкатегије у дозволи за одржавање ће поднијети своју важећу оригиналну дозволу за одржавање Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ, заједно са обрасцем E7-19.
- (d) Сваки захтјев мора да буде праћен документацијом која доказује да су задовољени важећи захтјеви у вези с теоријским знањем, практичним оспособљавањем и искуством у вријеме подношења захтјева.

66.A.15 Године старости

Подносилац захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има најмање 18 година живота.

66.A.20 Права

- (a) Сљедећа права ће се примјењивати:
 1. Дозвола за одржавање ваздухоплова категорије А допушта њеном имаоцу да издаје увјерење о враћању у употребу послје мањег планираног линијског одржавања и поправак једноставних кварова у границама које су посебно наведене у овлашћењу из тачке 145.A.35 Анекса II (E7-145). Право на издавање увјерења ће бити ограничено на задатке које ималац дозволе проводи у организацији за одржавање која је издала овлашћење.
 2. Дозвола за одржавање ваздухоплова категорије Б1 допушта њеном имаоцу да издаје увјерења о

враћању у употребу и да ради као Б1 особље за подршку послје:

- обављених радова одржавања на структури ваздухоплова, погонској групи и машинским и електричним системима,
 - рада на системима авионике који захтијевају извођење једноставних тестова за доказивање њихове исправности а не захтијевају откривање кварова (*troubleshooting*).
3. Дозвола за одржавање ваздухоплова категорије Б2 допушта њеном имаоцу:
 - (i) да издаје увјерења о враћању у употребу и да ради као Б2 особље за подршку послје:
 - обављених радова одржавања на авионици и електричним системима, и
 - електронских и авионичких задатака у оквиру погонске групе и механичких система, који захтијевају само извођење једноставних тестова за доказивање њихове исправности, и
 - (ii) да издаје увјерење о враћању у употребу послје мањег планираног линијског одржавања и поправак једноставних кварова у границама које су посебно наведене у овлашћењу из тачке 145.A.35 Анекса II (E7-145). Ово право на издавање увјерења ће бити ограничено на задатке које ималац дозволе проводи у организацији за одржавање која је издала овлашћење и на овлашћења која су већ уписана у Б2 дозволу. Категорија дозволе Б2 не укључује ниједну А подкатегију.
 4. Ималац E7-66 дозволе категорије Б2Л може потписати увјерење о повратку у употребу и радити као особље за подршку у сљедећим случајевима:
 - рад на одржавању електричних система;
 - рад на одржавању система авионике, унутар ограничења уписаног у дозволу;
 - у случају да поседује уписану класу 'механички системи ваздухоплова', извршавање оних задатака на електричним и авионичким системима унутар погонске групе и механичким система на ваздухоплову који захтијевају само једноставне задатке којима се утврђује њихова исправност.
 5. Дозвола за одржавање ваздухоплова категорије Б3 допушта њеном имаоцу да издаје увјерење о враћању у употребу и да ради као Б3 особље за подршку за:
 - обављене радове одржавања на структури авиона, погонској групи, и машинским и електричним системима,
 - рада на системима авионике који захтијевају извођење једноставних тестова за доказивање њихове исправности, а не захтијевају откривање кварова (*troubleshooting*).
 6. Ималац E7-66 дозволе категорије Л1 може потписати увјерење о враћању у употребу и радити као особље за подршку у сљедећим случајевима:
 - одржавање извршено на структури ваздухоплова, погонској групи и механичким и електричним системима;
 - рад на авионичким системима, али само на задацима који захтијевају једноставне тестове којима се провјерава њихова исправност

и у којима није неопходно вршити откривање кварова (*troubleshooting*).

Подкатеорија Л2 укључује подкатеорију Л1. Било какво ограничење подкатеорије Л2 важи и за подкатеорију Л1.

7. Дозвола за одржавање ваздухоплова категорије Ц допушта њеном имаоцу да издаје увјерење о враћању у употребу послје обављених радова базног одржавања на ваздухоплову. Права се примјењују на цијели ваздухоплов.
- (b) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова не смије да користи право на издавање увјерења о враћању у употребу ако:
 1. не испуњава важеће захтјеве из Анекса I (Дио Е7-М) и Анекса II (Дио Е7-145); и
 2. ако у претходне 2 године није имао имао 6 мјесеци искуства у одржавању сходно овлашћењима садржаним у дозволи за одржавање ваздухоплова или ако не испуњава услове за издавање одговарајућих овлашћења; и
 3. нема адекватну стручност да изда увјерење након одржавања за дати ваздухоплов; и
 4. ако није способан да на задовољавајућем нивоу чита, пише и комуницира на језику на коме су написани техничка документација и поступци неопходни за издавање увјерења о враћању у употребу.

66.A.25 Захтјеви у погледу основног знања

- (a) Осим у случају категорије Л, подносилац захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за промјену дозволе додавањем категорије или подкатеорије у ту дозволу мора на испиту показати ниво знања из одговарајућих предмета из Додатка И Анексу III (Part-66). Испите основног знања ће провести или организације за обуку које су одобрене у складу са Анексом IV (Е7-147) или ВНДСА.
- (b) Подносилац захтјева за дозволу у категорији Л унутар поједине подкатеорије или за додавање друге подкатеорије мора задовољавати захтјеве из основне обуке наведене у Додатку VII овог Анекса (Е7-66) и положити испит из одговарајућих предмета у складу са Додатком VIII овог Анекса (Е7-66). Курсеве основног знања проводи организација за обуку одобрена у складу са Анексом ИВ (Е7-147) или ВНДСА. Изузетно, могуће је одступање од овог захтјева, уз посебно одобрење ВНДСА. Испите основног знања проводи организација за обуку одобрена у складу са Анексом ИВ (Е7-147) или ВНДСА. Изузетно, могуће је одступање од овог захтјева, уз посебно одобрење ВНДСА. Ималац дозволе за одржавање у којој су уписане категорије/подкатеорије Б1.2 или Б3 аутоматски задовољава захтјеве за обуку основног знања и испите за дозволу у подкатеоријама Л1 и Л2. Обим тема које обухватају основно знање за подкатеорију Л4 обухвата све теме подкатеорије Л3.
- (c) Одступајући од тачке (b), за подносиоца захтјева за дозволу одржавања ваздухоплова у категорији Л, захтјеви за основним школовањем из става (b) могу бити замијењени захтјевима за одговарајућим искуством, како је дефинисано тачком 66.A.30(4)(II).
- (d) Подносилац захтјева за дозволу одржавања ваздухоплова у категорији Б2Л за поједину класу (*system rating*), или за додавање нове класе мора да положи испите за све тражене предмете према

дефинисаним нивоима знања у складу са Додатком I на Анекс III (Е7-66). Испите проводи организација за обуку одобрена у складу са Анексом IV (Е7-147) или ВНДСА.

- (e) Курсеви за обуку и испити морају бити положени у периоду од 10 година прије подношења захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за промјену дозволе додавањем категорије или подкатеорије у ту дозволу. Уколико ово није случај, могу се признати испити у складу са тачком (f).
- (f) У погледу захтјева у вези са основним знањем и са тим повезаним испитима признаје се, у цијелини или дјелимично, техничка квалификација за коју ВНДСА сматра да је еквивалентна стандардима знања из овог дијела (Е7-66). Ово признавање проводи се сагласно Секцији Б, Одјељак Е овог дијела (Е7-66).

66.A.30 Захтјеви у погледу основног искуства

- (a) Подносилац захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора имати:
 1. за категорију А и подкатеорије Б1.2 и Б1.4 и категорију Б3:
 - (i) 3 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако нема претходну одговарајућу техничку обученост; или
 - (II) 2 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју ВНДСА сматра одговарајућом за квалификовање у техничком смислу; или
 - (III) 1 годину практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом ИВ (Дио 147);
 2. за категорију Б2 и подкатеорије Б1.1 и Б1.3:
 - (i) 5 година практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако нема претходну одговарајућу техничку обученост; или
 - (II) 3 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју ВНДСА сматра одговарајућом за квалификовање у техничком смислу; или
 - (III) 2 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом IV (Е7-147);
 3. за категорију Б2Л:
 - (i) 3 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, на начин да се обухвате одговарајуће класе система, ако нема претходну одговарајућу техничку обученост; или
 - (II) 2 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, на начин да се обухвате одговарајуће класе система, и завршену обуку коју ВНДСА сматра одговарајућом за квалификовање у техничком смислу; или
 - (III) 1 годину практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, на начин да се обухвате одговарајуће класе система, и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом ИВ (Е7-147).

- За додавање нове класе система у постојећу Б2Л дозволу, захтијева се 3 мјесеца практичног искуства релевантног за сваку нову класу .
4. за категорију Л:
- (i) у случају квалификације у складу са Е7-66.А.25(б), 1 годину практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, на начин да се обухвати одговарајући пресјек активности одржавања у одговарајућој подкатегорији, изузев у случају додавања нове подкатегорије када се једино захтијева комплетирање одговарајућег школовања и испита у складу са Додацима VII и VIII и 6 мјесеци додатног практичног искуства у вези са додатном подкатегоријом.
- (II) у случају квалификације у складу са Е7-66.А.25(с), 2 године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, на начин да се обухвати одговарајући пресјек активности одржавања у одговарајућој подкатегорији, изузев у случају додавања нове подкатегорије када се једино захтијева комплетирање одговарајућих испита у складу са Додатком VIII и 12 мјесеци додатног практичног искуства у вези са додатном подкатегоријом.
- Ималац дозволе за одржавање у коју су уписане категорије/подкатегорије Б1.2 или Б3 аутоматски задовољава захтјеве за потребно искуство за дозволу у подкатегоријама Л1 и Л2.
5. за категорију Ц у вези са великим ваздухопловима:
- (i) 3 године искуства у коришћењу права из категорије Б1.1, Б1.3 или Б2 на великим ваздухопловима или као особље за подршку у складу са тачком 145.А.35, или комбинујући и једно и друго; или
- (II) 5 година искуства у коришћењу права из категорије Б1.2 или Б1.4 на великим ваздухопловима, или као особље за подршку у складу са тачком 145.А.35, или комбинујући и једно и друго;
6. за категорију Ц у вези са ваздухопловима који нису велики: 3 године искуства у коришћењу права из категорије Б1 или Б2 на ваздухопловима који нису велики или као особље за подршку у складу са тачком 145.А.35(а) или комбинујући и једно и друго;
7. за категорију Ц стечену на основу универзитетског образовања: високо образовање у техничкој дисциплини стечено на универзитету или другој високој образовној институцији која је призната од ВНДСА, 3 године искуства на раду у окружењу организације за одржавање цивилних ваздухоплова са репрезентативним избором задатака непосредно повезаних са одржавањем ваздухоплова, укључујући 6 мјесеци посматрања задатака у базном одржавању.
- (b) Подносилац захтјева за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова мора испуњавати минималне захтјеве у погледу искуства у одржавању цивилних ваздухоплова које одговарају додатној категорији или подкатегорији, како је предвиђено у Додатку IV овом Анексу (Е7-66).
- (c) За категорију А, Б1 и Б2 искуство ће бити практично и укључиваће бављење репрезентативним избором задатака одржавања на ваздухоплову.
- (d) За све подносилаце захтјева: најмање 1 година од захтијеваног искуства мора да представља свјеже искуство у одржавању ваздухоплова оне категорије/подкатегорије за коју се захтијева почетна дозвола за одржавање ваздухоплова. За свако даље додавање категорије/подкатегорије у постојећу дозволу за одржавање ваздухоплова, додатно свјеже искуство може да буде мање од 1 године, али не мање од 3 мјесеца. Захтијевано искуство ће бити засновано на разлици између категорије/подкатегорије у дозволи и категорије/подкатегорије за коју се подноси захтјев. Додатно искуство мора да буде директно везано за нове категорије/подкатегорије које се желе уписати у дозволу.
- (e) Изузетно од става (а), искуство у одржавању ваздухоплова које је стечено изван окружења за одржавање цивилних ваздухоплова прихвата се ако је еквивалентно одржавању које захтијева овај Анекс (Дио 66), како то одреди ВНДСА. Да би се осигурало разумијевање окружења у коме се одржавају цивилни ваздухоплови, захтијева се додатно искуство у одржавању цивилних ваздухоплова.
- (f) Искуство мора да буде стечено у периоду од 10 година прије подношења захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за промјену дозволе додавањем категорије или подкатегорије у ту дозволу.
- 66.А.40 Важење дозволе за одржавање ваздухоплова**
- (a) Дозвола за одржавање ваздухоплова престаје да важи по истеку 5 година од посљедњег издавања или промјене, изузев ако ималац достави дозволу у ВНДСА како би се проверило да ли су подаци наведени у дозволи истовјетни подацима које садржи евиденција ВНДСА, сходно тачки 66.Б.120.
- (b) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова ће попунити релевантне дијелове ВНДСА обрасца Е7-19 (видјети Додатак V) и поднијети их у ВНДСА заједно са копијом дозволе, изузев ако ималац дозволе ради у организацији за одржавање ваздухоплова, одобреној у складу да Анексом II (Е7- 145), која има процедуру у свом приручнику по којој таква организација може да поднесе неопходна документа у име имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова.
- (c) Право на издавање увјерења о враћању у употребу које се заснива на дозволи за одржавање престаје да важи кад престане да важи и дозвола.
- (d) Дозвола за одржавање ваздухоплова важи само ако ју је (i) издала и/или промијенила ВНДСА и (II) потписао ималац дозволе.
- 66.А.45 Упис овлашћења за ваздухоплове у дозволу**
- (a) Да би могао да користи права сертификација на неком типу ваздухоплова, ималац дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има уписана релевантна овлашћења за ваздухоплове у својој дозволи.
- За категорију дозволе Б1, Б2 или Ц, релевантна овлашћења за ваздухоплове су:
1. За Групу 1 ваздухоплова, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова.
 2. За Групу 2 ваздухоплова, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова, овлашћење за произвођачку подгрупу или пуно овлашћење за подгрупу.

3. За Групу 3 ваздухоплова, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова или пуно овлашћење за групу.
4. За Групу 4 ваздухоплова, за категорије Б2 и Ц, пуно овлашћење за групу.
- За категорију Б2Л постоје следећа овлашћења:
1. За групу 2 ваздухоплова, произвођачка подгрупа или пуно овлашћење за подгрупу.
 2. За групу 3 ваздухоплова, пуно овлашћење за групу.
 3. За групу 4 ваздухоплова, пуно овлашћење за групу.
- За категорију дозволе Б3, релевантно овлашћење је "непресуризовани авиони са клипном погонском групом од 2000 кг максималне масе на полијетању (МТОМ) и мање"
- За категорију Л постоје следећа овлашћења:
- За подкатеорију Л1, овлашћење 'једрилице',
- За подкатеорију Л2, овлашћење 'погоњене једрилице, БХЛСА ваздухоплови и ВНЛА1 авиони',
- За подкатеорију Л3, овлашћење 'балони',
- За подкатеорију Л4, овлашћење 'ваздушни бродови са врућим ваздухом и ВНЛА2 гасни ваздушни бродови'.
- За подкатеорију Л5, овлашћење 'ваздушни бродови'.
- За категорију дозволе А није потребно овлашћење, под условом усклађености са захтјевима тачке 145.А.35 Анекса II (Е7-145).
- (b) Уписивање овлашћења за тип ваздухоплова захтијева задовољавајуће завршену обуку за тип ваздухоплова релевантне категорије Б1, Б2 или Ц у складу са Додатком III на Анекс III (Е7-66); или у случају класе "ваздушни бродови узгоњени гасом" на Б2 и Л5 дозволи, школовање за тип које је одобрила ВНДСА.
- (c) Поред захтјева из тачке (b), приликом уписа првог овлашћења за тип ваздухоплова у оквиру категорије/подкатеорије, захтијева задовољавајуће завршену одговарајућу обуку на раду, како је описано у Додатку III на Анекс III (Е7-66).
- (d) Изузетно од тачака (b) и (c), за групе 2 и 3 ваздухоплова, овлашћења за тип ваздухоплова се могу дати након:
- Задовољавајућег завршетка испита за тип ваздухоплова релевантне категорије Б1, Б2 или Ц, описаних у Додатку III на Анекс III (Е7-66);
 - У случају категорије Б1 и Б2, доказивањем практичног искуства на типу ваздухоплова; у овом случају, практично искуство ће укључивати бављење репрезентативним избором активности одржавања релевантних за категорију дозволе.
- У случају овлашћења категорије Ц за лице квалификовано помоћу академске дозволе, како је то наведено у тачки 66.А.30(а)(7), први испит за тип ваздухоплова ће бити нивоа категорије Б1 или Б2.
- (e) За групу 2 ваздухоплова:
1. упис овлашћења за произвођачку подгрупу за имаоце дозвола категорије Б1 и Ц захтијева усаглашеност са захтјевима за овлашћења за тип ваздухоплова у најмање два типа ваздухоплова истог произвођача који су комбиновано представници одговарајуће произвођачке подгрупе;
2. упис пуног овлашћења за подгрупу за имаоце дозвола категорије Б1 и Ц захтијева усаглашеност са захтјевима за овлашћења за тип ваздухоплова у најмање три типа ваздухоплова од различитих произвођача који су комбиновано представници одговарајуће подгрупе;
3. упис овлашћења за произвођачку подгрупу или пуног овлашћења за подгрупу за имаоце дозвола категорије Б2 или Б2Л захтијева доказивање практичног искуства које ће укључивати бављење репрезентативним избором активности одржавања релевантних за категорију дозволе и за одговарајућу подгрупу ваздухоплова;
4. одступајући од става (e)3, имаоца Б2Л дозволе са уписаним овлашћењем за пуно подгрупу 2б аутоматски је овлашћен и за ваздухоплове из подгрупе 2ц.
- (f) За групе 3 и 4 ваздухоплова:
1. упис пуног овлашћења групе 3 за имаоце дозвола категорије Б1, Б2, Б2Л и Ц, и упис овлашћења за пуно групу 4 за имаоце дозвола Б2 и Б2Л захтијева доказивање практичног искуства које ће укључивати бављење репрезентативним избором активности одржавања релевантних за категорију дозволе и групу 3 или 4, у зависности од случаја;
 2. за категорију Б1, осим ако подносилац захтјева донесе доказ о одговарајућем искуству, овлашћење за групу 3 ће бити подложно следећим ограничењима, која ће бити уписана у дозволу:
 - пресуризовани авиони;
 - авиони са металном структуром;
 - авиони са композитном структуром;
 - авиони са дрвеном структуром;
 - авиони са структуром од металних цијеви прекривених платном.
 3. Одступајући од става (f)1, имаоца Б2Л дозволе са уписаним овлашћењем за групу 2а и 2б аутоматски је овлашћен и за ваздухоплове из група 3 и 4.
- (g) За Б3 дозволу:
1. упис овлашћења "непресуризовани авиони са клипном погонском групом од 2000 кг максималне масе на полијетању (МТОМ) и мање" захтијева доказивање практичног искуства које ће укључивати бављење репрезентативним избором активности одржавања релевантних за категорију дозволе;
 2. Осим ако подносилац захтјева донесе доказ о одговарајућем искуству, овлашћење из тачке 1 ће бити подложно следећим ограничењима, која ће бити уписана у дозволу:
 - авиони са дрвеном структуром;
 - авиони са структуром од металних цијеви прекривених платном;
 - авиони са металном структуром;
 - авиони са композитном структуром.
- (h) За Л дозволу, подкатеорије Л1, Л2, Л3 и Л4:
1. за упис овлашћења неопходан је доказ о практичном искуству који мора укључити репрезентативан пресјек радова одржавања релевантан за поједине подкатеорије.

2. док подносилац захтјева не поднесе доказе о одговарајућем искуству, следећа ограничења ће бити уписана у дозволи:
 - (I) за овлашћење 'једрилице' и овлашћење "погоњене једрилице и BHLA1 авиони":
 - (II) за овлашћење "балони":
 - са врућим ваздухом,
 - BHLA1 балони узгоњени гасом, и/или
 - BHLA2 балони узгоњени гасом.
 - (III) за овлашћење "ваздушни бродови са врућим ваздухом и BHLA2 ваздушни бродови узгоњени гасом":
 - врући ваздух, и/или
 - гас.

Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова подкатеорије Б1.2 са уписаним овлашћењем за групу 3 ваздухоплова или категорије Б3 са уписаним овлашћењем: "непресуризовани авиони са клипном погонском групом од 2000 кг максималне масе на полијетању (МТОМ) и мање", аутоматски је задовољио захтјева за издавање дозволе у подкатеоријама Л1 и Л2 са пуним овлашћењима, и са истим ограничењима која постоје у дозволи Б1.2 или Б3 категорије.

66.A.50 Ограничења

- (a) Ограничења уведена у дозволи за одржавање ваздухоплова су изузећа од права издавања увјерења о враћању у употребу и односе се на ваздухоплов у цјелини.
- (b) За ограничења из тачке 66.A.45, ограничења ће бити уклоњена:
 1. доказивањем одговарајућег искуства; или
 2. након задовољавајуће практичне процјене коју проведе BHDCA.

66.A.55 Доказ о квалификовању

Особље коме је дозвољено да издаје увјерења за враћање у употребу, као и особље за подршку, мора да, на захтјев овлашћеног лица, предочи своју дозволу у року од 24 часа као доказ о квалификацији.

66.A.70 Одредбе о конверзији

- (a) Имаоцу квалификације овлашћеног особља која важи у Босни и Херцеговини и која је стечена прије ступања на снагу овог Анекса III (E7-66) за оне типове ваздухоплова које није прихватила EASA у складу са односном регулативом ЕУ, BHDCA ће издати дозволу за одржавање ваздухоплова без додатног испита, према захтјевима одређеним у Секцији Б, Одјељак Д.
- (b) Лице које стиче квалификацију овлашћеног особља у поступку обуке који је важећи у Босни и Херцеговини прије ступања на снагу овог Анекса III (E7-66) може да настави започету обуку. По окончаној обуци и стеченој квалификацији за овлашћено особље, BHDCA ће издати дозволу за одржавање ваздухоплова без додатног испита према захтјевима одређеним у Секцији Б, Одјељак Д.
- (c) Ако је потребно, дозвола за одржавање ваздухоплова садржи ограничења у складу са тачком 66.A.50 која ће приказати разлике између (i) обима квалификација овлашћеног особља које су важиле у Босни и Херцеговини прије ступања на снагу ове регулативе и (II) захтјева у погледу основног знања и стандарда испита основног знања који су дати у Додацима I и II овог Анекса (E7-66).
- (d) Изузетно од става (c) за ваздухоплове који се не користе у комерцијалном ваздушном превозу и који

нису класификовани као велики ваздухоплови, дозвола за одржавање ваздухоплова ће садржавати ограничења у складу са тачком 66.A.50, чиме се обезбјеђује да права које је имало овлашћено особље у Босни и Херцеговини прије ступања на снагу овог правилника и привилегије из конвертоване E7-66 дозволе за одржавање ваздухоплова остану исте.

СЕКЦИЈА Б ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ ОДЈЕЉАК А ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

66.B.1 Област примјене

Ова секција утврђује управне захтјеве по којима поступа BHDCA као надлежни орган задужен за имплементацију и примјену Секције А овог Анекса (E7-66).

66.B.10 Надлежни орган

- (a) Опште
BHDCA је задужена за издавање, праћење важења, промјену, привремено или трајно укидање дозволе. BHDCA ће утврдити одговарајућу организациону структуру са циљем обезбјеђивања усклађености са овим Анексом (E7-66).
- (b) Ресурси
BHDCA мора да има довољно одговарајућег особља да би обезбиједила имплементацију захтјева који су описани у овом Анексу (E7-66).
- (c) Поступци
BHDCA мора да утврди документоване поступке који детаљно описују на који се начин постиже усклађеност са овим Анексом (E7-66). Поступци ће бити редовно праћени и мијењани са циљем да се постигне стална усклађеност.

66.B.20 Вођење евиденције

- (a) BHDCA успоставља систем вођења евиденције који омогућава да се прате поступци издавања, продужења важења, промјене, привременог или трајног укидања дозволе за одржавање ваздухоплова.
- (b) Евиденција ће за сваку дозволу садржавати:
 1. захтјев за издавање или промјену дозволе за одржавање ваздухоплова, са свом пратећом документацијом;
 2. копију дозволе за одржавање ваздухоплова, укључујући сваку њену промјену;
 3. копије релевантне преписке;
 4. податке о изузећима или наложеним принудним мјерама;
 5. сваки извјештај других надлежних органа о имаоцу дозволе за одржавање ваздухоплова;
 6. евиденцију о испитима које је провела BHDCA;
 7. важећи извјештај о конверзији који је коришћен приликом конверзије;
 8. важећи извјештај о признавању испита који је коришћен приликом признавања испита.
- (c) Евиденција наведена у ставкама од 1 до 5 тачке (b) чува се најмање 5 година после престанка важења дозволе.
- (d) Евиденција наведена у ставкама 6, 7 и 8 тачке (b) чува се неограничено вријеме.

66.B.25 Међусобна размјена информација

Није примјењиво.

66.B.30 Изузећа

BHDCA води и чува евиденцију о одобреним изузећима.

ОДЈЕЉАК Б
ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
ВАЗДУХОПЛОВА

Овај одјељак прописује поступке које ВНДСА примјењује приликом издавања, мијењања или продужавања важења дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.100 Поступак по којем ВНДСА издаје дозволу за одржавање ваздухоплова

- (a) По пријему попуњеног ЕАСА Обрасца Е7-19 и пратеће документације, ВНДСА утврђује да ли је образац правилно попуњен и провјерава да ли је искуство које је наведено сагласно условима предвиђеним у овом Анексу (Е7-66).
- (b) ВНДСА провјерава да ли је кандидат положио прописане испите и/или потврђује важење признатих испита, да би се утврдило да ли су испуњени сви услови у вези са модулима из Додатка I овог Анекса (Е7-66).
- (c) Када се потврде идентитет и датум рођења подносиоца захтјева и када се сматра да испуњава стандарде знања и искуства које захтијева овај Анекс (Е7-66), ВНДСА ће издати одговарајућу дозволу за одржавање ваздухоплова. Ови подаци ће се чувати у евиденцији коју води ВНДСА.
- (d) У случају када се приликом првог издавања у дозволу за одржавање ваздухоплова уписују типови или групе ваздухоплова, ВНДСА ће провјерити усаглашеност са тачком 66.Б.115.

66.Б.105 Поступак за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова преко организације за одржавање одобрене према Е7-145

- (a) Организација за одржавање одобрена према Е7-145, коју је ВНДСА за то овластила, може (i) припремити дозволу за одржавање ваздухоплова у име ВНДСА или (ii) дати ВНДСА препоруке у погледу одређеног захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова, тако да ВНДСА може припремити и издати дозволу.
- (b) Организација за одржавање из тачке (a) ће обезбиједити усаглашеност са тачкама 66.Б.100 (a) и (b).
- (c) У свим случајевима, подносиоцу захтјева дозволу за одржавање ваздухоплова може издати само ВНДСА.

66.Б.110 Поступак за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатних основних категорија или подкатегија

- (a) По окончању поступка наведеног у тачкама 66.Б.100 или 66.Б.105, ВНДСА ће уписати додатну основну категорију или подкатегију у дозволу за одржавање ваздухоплова а исту потврђује печатом и потписом, или поново издаје дозволу.
- (b) У евиденцији ВНДСА ће у складу са наведеним бити начињене одговарајуће измјене.

66.Б.115 Поступак за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова ради додавања овлашћења за ваздухоплове или уклањања ограничења

- (a) По пријему задовољавајуће попуњеног Обрасца Е7-19 (и одговарајуће пратеће документације која показује усклађеност са захтјевима одговарајућег овлашћења, као и тренутно важеће дозволе), ВНДСА ће или:
 1. уписати одговарајуће овлашћење за ваздухоплов у дозволу за одржавање ваздухоплова подносиоца захтјева; или

2. поново издати дозволу тако да она укључује одговарајуће овлашћење за ваздухоплов; или
3. уклонити одговарајућа ограничења у складу са тачком 66.А.50.

У евиденцији ВНДСА ће у складу са наведеним бити начињене одговарајуће измјене.

- (b) У случају да се не проведе цијела обука за тип у организацији за обуку која је одговарајуће одобрена у складу са Анексом IV (Е7-147), ВНДСА ће се увјерити да су сви захтјеви обуке за тип испуњени прије него што изда овлашћење за тип.
- (c) У случају да се не захтијева обука на раду, овлашћење за тип ваздухоплова ће бити уписано на основу Свједочанства о завршеној обуци, које је издала организација за обуку одобрена у складу са Анексом IV (Е7-147).
- (d) У случају да обука за тип ваздухоплова није обухваћена једним курсом, ВНДСА ће се увјерити прије уписа типа да садржај и трајање курса у потпуности задовољавају обим категорије дозволе и да су повезане области на прави начин заступљене.
- (e) У случају обуке о разликама између појединих типова, ВНДСА ће се увјерити да су претходне квалификације подносиоца захтјева које су допуњене или (i) курсом одобреним у складу са Анексом IV (Е7-147) или (ii) курсом који је директно одобрила ВНДСА, довољне за упис овлашћења за тип.
- (f) Усклађеност са практичним елементима доказује се (i) достављањем детаљне евиденције са практичне обуке или књижице са подацима о учешћу у радовима одржавања (*log book*), или, када је могуће, (ii) свједочанством о обуци која обухвата практичне елементе издатим од организације за обуку.
- (g) За упис типа ваздухоплова користиће се овлашћења за тип ваздухоплова које одреди ВНДСА.

66.Б.120 Поступак за продужавање важења дозволе за одржавање ваздухоплова

- (a) ВНДСА упоређује дозволу имаоца за одржавање ваздухоплова са својом евиденцијом и провјерава да ли можда постоје важеће мјере у погледу трајног или привременог укидања или промјене дозволе, сходно тачки 66.Б.500. Ако су документи истовјетни и нема важећих мјера, сходно тачки 66.Б.500, ВНДСА продужава дозволу за 5 година и тај податак уноси у своју евиденцију.
- (b) Ако се подаци из дозволе за одржавање ваздухоплова и евиденције надлежног органа не слажу, ВНДСА треба да:
 1. утврди природу неслагања, послије чега може одлучити да не продужи важење дозволе за одржавање ваздухоплова;
 2. обавијести о томе имаоца дозволе и сваку познату организацију за одржавање одобрену у складу са Анексом I (Е7-М) или Анексом II (Е7-145) на коју ово може да утиче;
 3. по потреби, покрене поступак у складу са тачком 66.Б.500 ради трајног или привременог укидања или промјене дозволе.

66.Б.125 Поступак за конверзију дозвола, укључујући групна овлашћења

- (a) Појединачна овлашћења за тип која су већ уписана у дозволу за одржавање ваздухоплова остаће у дозволи и неће бити конвертована у нова овлашћења изузев ако имаоца дозволе у потпуности испуњава захтјеве за

уписом дефинисане тачком 66.А.45 овог Анекса (Дио 66) за одговарајуће групно/подгрупно овлашћење.

66.Б.130 Поступак за директно одобравање обуке за тип ваздухоплова

ВНДСА може одобрити обуку за тип ваздухоплова коју не проводи организација за обуку одобрена у складу са Анексом IV (Е7-147), сходно тачки 1 Додатка III овог Анекса (Е7-66). У овом случају, ВНДСА ће имати поступак којим ће обезбиједити да обука за тип ваздухоплова буде у складу са Додатком III овог Анекса (Е7- 66).

ОДЈЕЉАК Ц ИСПИТИ

Овај одјељак утврђује поступак по коме ВНДСА проводи испите.

66.Б.200 Испит који проводи ВНДСА

- (a) Испитна питања ће се прије испита чувати на безбједан начин, тако да прије испита не буду доступна кандидатима.
- (b) ВНДСА ће одредити:
 1. особу која контролише питања која се користе за сваки испит;
 2. испитиваче који ће бити присутни током свих испита, да би се обезбиједио интегритет испита.
- (c) Основни испити ће се провести према стандардима одређеним у Додацима I и II, односно Додацима VII и VIII овог анекса (Дио Е7-66).
- (d) Испити након обуке за тип и испити за тип ће се провести према стандардима који су одређени у Додатку III овог Анекса (Е7-66).
- (e) Нова описна питања припремају се најмање на сваких 6 мјесеци, а већ коришћена питања повлаче се или привремено стављају ван употребе. Документација о коришћеним испитним питањима се чува у евиденцији, ради позивања на исте.
- (f) Сви испитни папири предају се кандидату на почетку испита, а враћају испитивачу на крају времена које је одређено за испит. Ниједан испитни папир не смије се износити из просторије у којој се испит полаже током времена одређеног за испит.
- (g) Уз испитни папир, кандидату може током испита бити на располагању само специфична документација потребна за испит за тип.
- (h) Кандидати током испита морају да буду међусобно одвојени тако да не могу један друге да прочитају испитни папир, нити да причају један са другим, изузев са испитивачем.
- (i) Кандидатима за које је доказано да су се послужили преваром у току испита забрањује се полагање испита на 12 мјесеци од дана када су ухваћени у превари.

ОДЈЕЉАК Д КОНВЕРЗИЈА КВАЛИФИКОВАЊА ОВЛАШЋЕНОГ ОСОБЉА

У овом одјељку су дати поступци за конверзију квалификовања овлашћеног особља из тачке 66.А.70 у дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.300 Опште

- (a) ВНДСА може конвертовати само квалификације које су (i) добијене у Босни и Херцеговини (ii) које су биле важеће прије ступања на снагу важећих захтјева овог Анекса (Е7-66).
- (b) ВНДСА може обавити конверзију у складу са извјештајем о конверзији који је сачињен према тачкама 66.Б.305 или 66.Б.310.

(c) ВНДСА ће извјештај о конверзији или (i) припремити или (ii) одобрити, са циљем да се обезбиједи усклађеност са овим Анексом (Е7-66).

(d) Извјештај о конверзији, заједно са било каквим измјенама, чуваће се у евиденцији ВНДСА, у складу са тачком 66.Б.20.

66.Б.305 Извјештај о конверзији за национално квалификовање

- (a) Извјештајем о конверзији за национално квалификовање овлашћеног особља биће описан обим сваког типа квалификовања, укључујући са њима повезане националне дозволе, ако их има, и са њима повезана права, и укључиваће копију релевантног прописа који дефинише исте.
- (b) Извјештај о конверзији ће за сваку врсту квалификације из тачке (a) показати:
 1. у коју ће категорију дозволе за одржавање ваздухоплова она бити конвертована; и
 2. која ће ограничења бити додата, у складу са тачкама 66.А.70 (c) односно (d), зависно од случаја; и
 3. услове за скидање ограничења, наводећи модуле/подмодуле за које су потребни испити ради скидања ограничења и добијања пуне дозволе за одржавање ваздухоплова, односно ради укључивања додатне (под)категорије. Ово ће укључивати модуле дефинисане Додатком III овог Анекса (Е7-66) који нису обухваћени националним квалификацијама.

66.Б.310 Извјештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање

- (a) За сваку одобрену организацију за одржавање, извјештајем о конверзији биће описан обим сваког типа овлашћења које је издала организација за одржавање, и укључиваће копију релевантних одобрених процедура организације за одржавање за квалификовање и овлашћења овлашћеног особља на којима је процес конверзије заснован.
- (b) Извјештај о конверзији ће за сваку врсту квалификовања из тачке (a) показати:
 1. у коју ће категорију дозволе за одржавање ваздухоплова она бити конвертована; и
 2. која ће ограничења бити додата, у складу са тачкама 66.А.70 (c) односно (d), зависно од случаја; и
 3. услове за скидање ограничења, наводећи модуле/подмодуле за које су потребни испити ради скидања ограничења и добијања пуне дозволе за одржавање ваздухоплова, односно ради укључивања додатне (под)категорије. Ово ће укључивати модуле дефинисане Додатком III овог Анекса (Е7-66) који нису обухваћени националним квалификацијама.

ОДЈЕЉАК Е ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА

У овом одјељку су дати поступци за признавање испита из тачке 66.А.25(c).

66.Б.400 Опште

- (a) ВНДСА може признати испит само на основу извјештаја о признавању испита, припремљеног према тачки 66.Б.405.
- (b) Извјештај о признавању испита ће бити или (i) припремљен од ВНДСА, или (ii) одобрен од ВНДСА да

би се обезбједила усклађеност са овим Анексом (Е7-66).

- (с) Извјештај о признавању испита, заједно са свим измјенама, чуваће се у евиденцији ВНДСА, у складу са тачком 66.Б.20.

66.Б.405 Извјештај о признавању испита

- (а) Извјештај о признавању испита ће укључивати поређење између:
- модула, подмодула, тема и нивоа знања садржаних у Додатку I овог Анекса (Е7-66), у складу са одговарајућим потребама; и
 - програма техничких квалификација релевантних за тражену категорију.
- (б) Признавање испита, изузев испита основног знања које је провела организација за обуку, одобрених у складу са Анексом IV (Е7-147), може извршити само ВНДСА.
- (с) Не може се извршити признавање уколико нема изјаве о усаглашености са сваким модулом и подмодулом, наводећи гдје се у техничким квалификацијама може наћи еквивалентни стандард.
- (д) ВНДСА ће редовно да провјерава да ли су се (i) национални стандард за квалификовање или (ii) Додатак I овог Анекса (Е7-66) измијенили, те ће да процјењује да ли су стога потребне измјене извјештаја о признавању испита. Ове измјене ће бити документоване, датиране и архивиране.

66.Б.410 Период важења признавања испита

- (а) ВНДСА ће написмено обавијестити подносиоца захтјева о евентуалном признавању испита, позивајући се притом на коришћени извјештај о признавању испита.
- (б) Важење извјештаја о признавању испита је 10 година.
- (с) Након истека признавања испита, подносилац захтјева може тражити ново признавање испита. ВНДСА ће продужити важење признавања испита на додатни период од 10 година, без даљњег разматрања уколико се захтјеви за основним знањем, дефинисани у Додатку I овог Анекса (Е7-66), нису промијенили.

ОДЈЕЉАК Ф КОНТИНУИРАНИ НАДЗОР

У овом одјељку су дати поступци за континуирани надзор дозвола за одржавање ваздухоплова а нарочито за трајно или привремено укидање или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.500 Трајно или привремено укидање или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

ВНДСА ће привремено ставити ван снаге, ограничити или трајно укинути дозволу за одржавање ваздухоплова ако утврди да је безбједност угрожена или ако располаже поузданим доказом да је имаалац дозволе проводио или био укључен у једну или више сљедећих радњи:

- прибављање дозволе за одржавање ваздухоплова и/или одобрења за издавање увјерења о враћању у употребу на основу фалсификоване документације;
- није изведено захтијevano одржавање, у комбинацији са чињеницом да о томе није обавијештена организација или лице који су захтјевали одржавање;
- није изведено захтијevano одржавање које је проистекло из сопственог прегледа, у комбинацији са чињеницом да о томе није обавијештена организација или лице у чију корист је одржавање било намијењено;
- немарно одржавање;
- фалсификовање евиденције о одржавању;
- издавање увјерења о враћању у употребу и поред сазнања да радови одржавања, наведени у увјерењу, нису обављени или без провјере да ли су били обављени;
- извођење радова одржавања или издавање увјерења о враћању у употребу под утицајем алкохола или дроге;
- издавање увјерења о враћању у употребу које није сагласно са Анексом I (Е7-М), Анексом II (Е7-145) или Анексом III (Е7-66).

Додатак I

Захтјеви у погледу основног знања

1. Нивои знања за дозволе за одржавање ваздухоплова категорија А, Б1, Б2, Б2Л, Б3 и Ц

Основно знање за категорије А, Б1, Б2, Б2Л и Б3 одређено је ознакама нивоа знања (1, 2 или 3), које су придодате уз сваки предмет у Додатку I Дијела 66 (Part-66) Правилника о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и о одобравању организација и особља које се баве овим пословима.

2. Наставни програм (modularisation)

Квалификовање за предмете за сваку категорију или подкатегију дозволе за одржавање ваздухоплова мора да буде у складу са сљедећом табелом. Предмети који се примјењују означени су са "X":

За категорије А, Б1 и Б3:

Модул предмета	А или Б1 авиони са:		А или Б1 хеликоптери са:		Б3 Непресуризовани клипни авиони од 2000 кг (МТОМ) и мање
	турбинским моторима	клипним моторима	турбинским моторима	клипним моторима	
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7А	X	X	X	X	
7Б					X
8	X	X	X	X	X
9	X	X	X	X	
9Б					X
10	X	X	X	X	

11А	X				
11Б		X			
11Ц					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X
17А	X	X			
17Б					X

За категорије Б2 и Б2Л:

Модул/Подмодул	Б2	Б2Л
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X
5	X	X
6	X	X
7А	X	X
7Б		
8	X	X
9А	X	X
9Б		
10	X	X
11		
12		
13.1 и 13.2	X	X
13.3 (a)	x	За класу 'Аутоматски лет'
13.3 (b)	X	
13.4 (a)	X	За класу 'Комуникација/Навигација'
13.4 (b)	X	
13.4 (c)	X	
13.5	X	x
13.6	X	
13.7	X	За класу 'Аутоматски лет'
13.8	X	За класу 'Инструменти'
13.9	X	x
13.10	X	
13.11 – 13.18	X	За класу 'Механички системи ваздухоплова'
13.19 – 13.22	X	За класе 'Инструменти' и 'Механички системи ваздухоплова'
14	X	
15		
16		
17А		
17Б		

Додатак II**Стандард основних испита**

Стандард испита основног знања за категорије А, Б1 и Б2 наведен је у Додатку II Дијела 66 (Part-66) Правилника о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима.

2. Број питања за предмете из Додатка I Дијела 66 (E7-66) за Б2Л категорију је следећи:

2.1. МОДУЛ 1 – МАТЕМАТИКА

Категорија Б2Л – 32 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 40 минута.

2.2. МОДУЛ 2 – ФИЗИКА

Категорија Б2Л – 52 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 65 минута.

2.3. МОДУЛ 3 – ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ

Категорија Б2Л – 52 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 65 минута.

2.4. МОДУЛ 4 – ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНИКЕ

Категорија Б2Л – 40 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 50 минута.

2.5. МОДУЛ 5 – СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКИХ ИНСТРУМЕНТА СА ДИГИТАЛНИМ ТЕХНИКАМА

Категорија Б2Л – 72 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 90 минута.

2.6. МОДУЛ 6 – МАТЕРИЈАЛИ И ОПРЕМА

- Категорија Б2Л – 60 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 75 минута.
- 2.7. МОДУЛ 7А – ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА
Категорија Б2Л – 60 питања са вишеструким избором и 2 описна питања. Дозвољено вријеме је 75 минута плус 40 минута.
- 2.8. МОДУЛ 8 – ОСНОВИ АЕРОДИНАМИКЕ
Категорија Б2Л – 20 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 25 минута.
- 2.9. МОДУЛ 9А – ЉУДСКИ ФАКТОР
Категорија Б2Л – 20 питања са вишеструким избором и 1 описно питање. Дозвољено вријеме је 25 минута плус 20 минута.
- 2.10. МОДУЛ 10 – ВАЗДУХОПЛОВНА РЕГУЛАТИВА
Категорија Б2Л – 40 питања са вишеструким избором и 1 описно питање. Дозвољено вријеме је 50 минута плус 20 минута.
- 2.13. МОДУЛ 13 – АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ВАЗДУХОПЛОВА
Категорија Б2Л

Овлашћење	Број питања	Дозвољено вријеме (минута)
Основни захтјеви (Подмодули 13.1, 13.2, 13.5 и 13.9)	28	35
Комуникација/Навигација (Подмодул 13.4(a))	24	30
Инструменти (Подмодул 13.8)	20	25
Аутоматски лет (Подмодул 13.3(a) и 13.7)	28	35
Радарски системи (Подмодул 13.4(b))	8	10
Механички системи ваздухоплова (Подмодули од 13.11 до 13.18)	32	40

	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2Л	B3
A1	–	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	2 године	1 година	6 мјесеци
A2	6 мјесеци	–	6 мјесеци	6 мјесеци	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	2 године	1 година	6 мјесеци
A3	6 мјесеци	6 мјесеци	–	6 мјесеци	2 године	1 година	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	1 година
A4	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	–	2 године	1 година	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	1 година
B1.1	Ништа	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	–	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	1 година	1 година	6 мјесеци
B1.2	6 мјесеци	Ништа	6 мјесеци	6 мјесеци	2 године	–	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	Ништа
B1.3	6 мјесеци	6 мјесеци	Ништа	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	–	6 мјесеци	1 година	1 година	6 мјесеци
B1.4	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	Ништа	2 године	6 мјесеци	2 године	–	2 године	1 година	6 мјесеци
B2Л	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	1 година	1 година	1 година	1 година	1 година	–	1 година
B2	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	6 мјесеци	1 година	1 година	1 година	1 година	–		1 година
B3	6 мјесеци	Ништа	6 мјесеци	6 мјесеци	2 године	6 мјесеци	2 године	1 година	2 године	1 година	–

2.14. МОДУЛ 14 – ПОГОН (ПРОПУЛЗИЈА)

Категорија Б2Л – 24 питања са вишеструким избором и 0 описних питања. Дозвољено вријеме је 30 минута.

Напомена: Испит за Б2Л дозволу за модул 14 је примјењив једино у случају овлашћења "Instruments" и "Airframe Systems".

Додатак III

Стандарди обуке за тип ваздухоплова и стандард испита Обука на раду

Стандарди обуке за тип ваздухоплова, стандард испита и обука на раду (ОЈТ) наведени су у Додатку III Дијела 66 (Part-66) Правилника о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима.

Додатак IV

Неопходно искуство за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова према Дијелу 66 (E7-66)

Доња табела приказује неопходно искуство потребно за промјену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатне основне категорије или подкатеорије у дозволу по Дијелу-66.

За укључивање додатне основне категорије или подкатеорије у дозволу по Дијелу-66 захтијеваће се практично искуство у одржавању ваздухоплова одговарајуће подкатеорије.

Неопходно искуство смањује се за 50% ако подносилац захтјева има завршен курс који је одобрен према Дијелу 147 (E7-147) и који је релевантан за тражену подкатеорију.

Додатак V**Садржај обрасца захтјева за издавање дозволе – ВНДСА Образац Е7-19**

1. У овом додатку прописан је садржај обрасца захтјева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова према Анексу III (Е7-66).

[NADLEŽNI ORGAN - LOGO]
[COMPETENT AUTHORITY - LOGO]

Zahtjev za **početnu dozvolu / dopunu / obnavljanje dozvole** za održavanje zrakoplova prema E7-66 (AML)

Molimo popunite obrazac VELIKIM ŠTAMPANIM slovima crnom ili tamno plavom tintom.

ZAHTJEV ZA PRVO IZDAVANJE/DOPUNU/PRODUŽENJE E7-66 DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA (AML)	E7 OBRAZAC19
PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA:	
Ime:	
Adresa:	
Državljanstvo:	
Datum i mjesto rođenja:	
PODACI O E7-66 DOZVOLI (ako je primjenjivo):	
Broj dozvole:	Datum izdavanja:
PODACI O POSLODAVCU:	
Naziv:	
Adresa:	
Broj odobrenja organizacije za održavanje:	
Tel:	Faks:

ЗАХТЈЕВ ЗА (означите одговарајуће кућице):							
Početna AML ☐		Izmjena AML ☐		Produženje AML ☐			
Kategorija	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (vidi dole)
Avion sa turbinskim motorom	☐	☐					
Avion sa klipnim motorom	☐	☐					
Helikopter sa turbinskim motorom	☐	☐					
Helikopter sa klipnim motorom	☐	☐					
Avionika			☐	☐			
Klipni nepresurizirani avioni MTOM od 2t i manje					☐		
Veliki zrakoplov						☐	
Zrakoplovi koji nisu klasificirani kao veliki						☐	
<p>Ovlaštenja za sisteme za B2L dozvole:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Autopilot ☐ Instrumenti ☐ Komunikacija / navigacija ☐ Radarski sistemi ☐ Struktura zrakoplova <p>L- dozvola podkategorije:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ L1: Jedrilice ☐ L2: Pogonjena jedrilica, BHLA 1 avioni i BHLSA ☐ L3: Baloni ☐ L4: Zračni brodovi na vrući zrak i BHLA 2 zračni brodovi na gas ☐ L5: Zračni brodovi iznad BHLA 2 <p>Upis tipa / Upis grupe / Uklanjanje ograničenja:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>							

<p>Podnosim zahtjev za prvo izdavanje /izmjenu / produženje E7-66 dozvole i potvrđujem da su informacije sadržane u ovom obrascu tačne u vrijeme podnošenja zahtjeva.</p> <p>Takođe razumijem da mi zbog netačnih podataka može biti uskraćena E7-66 dozvola.</p> <p>Potpis : Ime i prezime:</p> <p>Datum:</p>
<p>Molim da mi se prizna sljedeće (ako je primjenjivo):</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Priznavanje iskustva u slučaju završene obuke u E7-147 organizaciji:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Priznavanje ispita na osnovu ekvivalentnih svjedočanstava o položenim ispitima:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Molimo Vas da priložite sve relevantne potvrde i uplatnice</p>
<p>Preporuka (ako je primjenjivo): Ovime se potvrđuje da je podnosilac zahtjeva ispunio odgovarajuće zahtjeve po pitanju znanja i iskustva E7-66, te se preporučuje da BH DCA izda ili ovjeri E7-66 dozvolu.</p> <p>Potpis : Ime i prezime:</p> <p>Položaj: Datum:</p>

Додатак VI**Садржај дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (E7-66) – VHDCА образац E7-26**

1. Образац дозволе за одржавање ваздухоплова из Анекса III (E7-66) приложен је даље у тексту.
2. Документ ће бити исписан на приложеном стандардизованом обрасцу, али се образац може смањити на величину која омогућава његову израду на рачунару, ако се то жели. Када се величина смањује, мора се водити рачуна о томе да остане довољно простора на мјестима која су намијењена за службени печат/жиг. Рачунарски израђен документ не мора садржавати све рубрике, ако у конкретном случају било која рубрика остаје празна, све док се документ јасно може препознати као дозвола за одржавање ваздухоплова, издата у складу са Анексом III (E7-66).
3. Документ може бити исписан на енглеском језику и на једном од службених језика Босне и Херцеговине.
4. Сваки ималац дозволе мора имати јединствени број дозволе заснован на националном идентификатору и алфа-нумеричкој ознаци.
5. Странице у документу могу бити поређане по било ком редослиједу и нема потребе да се уносе било какве црте за одвајање, све док су подаци, који су садржани у документу, тако постављени да се распоред сваке странице јасно поистовјећује са обрасцем дозволе за одржавање ваздухоплова који је овдје приложен.
6. Документ може израдити (i) VHDCА или (ii) организација за одржавање одобрена према Анексу II (E7-145), ако се VHDCА сложи са тим, и под условом да је за то израђена процедура у оквиру приручника организације за одржавање, у складу са 145.A.70 Анекса II (E7-145), с тим што, у свим случајевима, дозволу издаје VHDCА.
7. Припрему било какве промјене у важећој дозволи за одржавање ваздухоплова према E7-66 може извршити (i) VHDCА или (ii) организација за одржавање одобрена према Анексу II (E7-145), ако се VHDCА сложи са тим, и под условом да је за то израђена процедура у оквиру приручника организације за одржавање, у складу са 145.A.70 Анекса II (E7-145), с тим што, у свим случајевима, VHDCА мијења документ.
8. Једном издату дозволу за одржавање ваздухоплова ималац дозволе мора да чува у добром стању, и он је непосредно одговоран да се у њу не уписује ништа неовлашћено.
9. Ако се прекрши став 8, документ се може прогласити неважећим, а имаоцу се може ускратити свако право на издавање увјерења о враћању у употребу и против њега се може покренути поступак пред надлежним судом, према националним прописима.
10. VHDCА може одлучити да не издаје страницу која садржи овлашћење за тип ваздухоплова све док се не стекну услови за уписивање првог овлашћења за тип, а издаће више од једне странице која садржи овлашћење за тип ваздухоплова када је број овлашћења за тип такав да не могу стати на једну страницу.
11. Без обзира на став 13, свака издата страница мора бити у том формату и садржавати податке који су за њу одређени.
12. На дозволи ће јасно бити назначено да су ограничења изузеци од сертификационих права. Кад не постоје никаква важећа ограничења, страница ОГРАНИЧЕЊА/*LIMITATIONS* издаје се са наводом "Без ограничења/*No limitations*".
13. Кад је образац унапријед одштампан, свака рубрика за било коју категорију, подкатегорију или овлашћење за тип која не садржи уписано овлашћење мора се означити и тиме показати да лице нема то овлашћење.
14. У рубрику XIV дозволе уписују се посебна овлашћења која посједује ималац E7-66 дозволе или претходна овлашћења стечена прије поступка конверзије за која не постоји еквивалент у E7-66 дозволи.

14. Примјер обрасца дозволе за одржавање ваздухоплова из Анекса III (E7-66):

I.
BHDCA
II.
E7 - 66 E7 - 66
DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA
AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE
III.
Broj dozvole: E7.66.[XXXX] Licence No:
E7 Obrazac 26 E7 Form 26

XII. E7-66 OVLAŠTENJA E7-66 RATINGS		
Ovlaštenje za zrakoplovsistem <i>Aircraft rating / System Ratings</i>	Kategorija / Podkategorija <i>Category / Sub-category</i>	Pečat i datum <i>Stamp & Date</i>
III. Broj dozvole: Licence No:		

VII. Uvjeti / Conditions
Ova dozvola važi samo ako je potpisana od imatelja dozvole, uz ličnu ispravu sa fotografijom imatelja dozvole. <i>This licence shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the licence holder.</i>
Samo ovlaštenje za kategoriju na stranicama koje su označene sa naslovom „E7- 66 KATEGORIJE“ ne daje pravo imatelju dozvole da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova. <i>Endorsement of any categories on the page(s) entitled E7-66 CATEGORIES only does not permit the holder to issue a certificate of release to service for an aircraft.</i>
Ova dozvola sa upisanim ovlaštenjem za zrakoplove odgovara zahtjevima ICAO Annex 1. <i>This licence when endorsed with an aircraft ratings meets the intent of ICAO Annex 1.</i>
Prava imatelja ove dozvole propisana su [Pravni osnov], a naročito u Dodatku III (E7-66). <i>The privileges of the holder of this licence are prescribed by [legal basis] and in particular its Annex III (E7-66).</i>
Ova dozvola važi do datuma koji je naveden na stranici sa ograničenjima, ako prethodno nije suspendirana ili stavljena van snage. <i>This licence remains valid until the date specified on the limitation page unless previously suspended or revoked.</i>
Prava iz ove dozvole mogu se koristiti ako imatelj dozvole ima najmanje 6 mjeseci iskustva u održavanju zrakoplova u posljednje dvije godine, u skladu sa pravima iz dozvole, ili ako je ispunio uvjete za sticanje odgovarajućih prava. <i>The privileges of this licence may not be exercised unless in the preceding two year period the holder has had either 6 months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provision for the issue of the appropriate privileges.</i>
III. Broj dozvole: Licence No:

Dodatak E7 obrascu 26 Annex E7 Form 26	
XIV.	Prava koja nisu obuhvaćena E7-66 u skladu sa propisima kojim se uređuje civilno zrakoplovstvo <i>OTHER PRIVILEGES outside the scope of E7-66, in accordance with National Legislation</i>
Pečat i datum: Official stamp & date:	
III. Broj dozvole: Licence No:	

IVa.	Prezime i ime imatelja <i>Full name of holder</i>
IVb.	Datum i mjesto rođenja <i>Date and place of birth</i>
V.	Adresa imatelja <i>Address of holder</i>
VI.	Državljanstvo imatelja <i>Nationality of holder</i>
VII.	Potpis imatelja <i>Signature of holder</i>
III.	Broj dozvole: <i>Licence No:</i>

XIII.	E7-66 OGRANIČENJA <i>E7-66 LIMITATIONS</i>
Važi do: <i>Valid until:</i>	
III.	Broj dozvole: <i>Licence No:</i>

IX. E7-66 KATEGORIJE <i>E7-66 CATEGORIES</i>							
Važnost <i>Validity</i>	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Turbinski avioni <i>Aeroplanes Turbine</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Kilpni avioni <i>Aeroplanes Piston</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Turbinski helikopteri <i>Helicopters Turbine</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Kilpni helikopteri <i>Helicopters Piston</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Avionika <i>Avionics</i>	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Veliki zrakoplovi <i>Large Aircraft</i>	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Ostali zrakoplovi <i>Aircraft other than large</i>	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Sailplanes, powered sailplanes, BHLA1 aeroplanes, BHLA, balloons and airships <i>Jedrilica, Pogonjena jedrilica, BHLA, 1 avioni, BHLA, baloni i zračni brodovi</i>	n/a	n/a	n/a		n/a		n/a
Nepresurizovani kilpni do 2000 kg MTOM <i>Piston-engine non pressurized aero-planes of 2000 kg MTOM and below</i>	n/a	n/a	n/a		n/a		n/a
IX. Datum i potpis ovlaštenog lica: <i>Signature of issuing officer & date:</i>							
X. Pečat ili žig izdavatelja dozvole: <i>Seal or stamp of issuing authority:</i>							
III. Broj dozvole: <i>Licence No:</i>							

Додатак VII**Захтјеви за основно знање и школовање за 'Л' категорију дозволе за одржавање ваздухоплова**

Дефиниција различитих нивоа знања који се захтијевају у овом Додатку описана је у Додатку I на овај дио (E7-66).

Подкатеорије	Модули из плана и програма који се захтијевају за поједине подкатеорије (наведени у табели испод)
Л1: Једрилице	1 до 7, 9 и 13
Л2: Погоњене једрилице и ВНЛА1 авиони	1 до 7,8, 9 и 13
Л3: Балони	1,2,3,9,10,11 и 13
Л4: Ваздушни бродови са врућим ваздухом и ВНЛА2 ваздушни бродови узгоњени гасом	1,2,3,8,9,10,11,12 и 13
Л5: Ваздушни бродови узгоњени гасом изнад ВНЛА2	Захтјеви основног знања за било коју Б1 подкатеорију и додатно Модул 8 (за Б1.1 и Б1.3) и 11,12 и 13

Трајање обуке:

Модул	Трајање (у часовима)
1. 'Основно знање'	10
2. 'Људски фактор'	7
3. 'Ваздухопловна регулатива'	19
4. 'Ваздухопловне конструкције - дрво'	30
5. 'Ваздухопловне конструкције – композитни материјали'	30
6. 'Ваздухопловне конструкције - метал'	30
7. 'Ваздухопловне конструкције - уопштено'	54
8. 'Погонска група'	45
9. 'Процедуре прегледа ваздухоплова'	10
10. 'Балон/ваздушни брод – врући ваздух'	32
11. 'Балон/ваздушни брод – гас (слободни/везани)'	32
12. 'Ваздушни брод – врући ваздух/гас'	30
13. 'Радио–комуникациона опрема/Транспондер'	15

Модул 1: Основно знање

	Ниво
1.1. Математика Аритметика Алгебра Геометрија 1.2. Физика Материја Механика Температура: термометри и температурне скале 1.3 Електротехника Кола истосмјерне струје (DC) Отпор/Отпорници 1.4. Физика атмосфере Аеродинамика Теорија лета Стабилност лета и динамика	1

Модул 2: Људски фактор

	Ниво
2.1 Уопштено 2.2. Људске перформансе и ограничења 2.3. Социјална психологија 2.4. Фактори који утичу на перформансе 2.5. Физичко окружење 2.6. Задаци 2.7. Комуникација 2.8. Људске грешке 2.9. Заштита на радном мјесту	1

Модул 3: Ваздухопловна регулатива

	Ниво
3.1 Дио E7-M, Секција А, Пододјелци од Б до Ф; Дио E7-66, Секција А	2
3.2 Дио E7-M, Секција А, Пододјелци Г + И (додатак на тачку 3.1)	2
3.3 Дио 21, Секција А, Пододјелци Д, Е, М	2
3.4 Стандарди градње (<i>certification specifications</i>) и индустријски стандарди: примјенљиве теме	1
3.5 Извођење поправака структуре Процјена Организација рада Извођење поправака (веза са организацијом одобреном за дизајн (DOA), одобрење поправака од стране ВНДСА) Провјере током и након извршених поправака	3
3.6 Подаци за одржавање (<i>maintenance data</i>) Спецификација опреме, директиве о пловидбености (AD), инструкције за континуалну пловидбеност (ICA): АММ, ИРС, итд. Летачки приручник Остали записи о одржавању Инспекције и поправки на ваздухоплову FAA AC 43.13-1A (као референца)	3
3.7 Организација за одржавање по Пододјелку Ф Приручник организације (MOM) Правни статус и унутрашња организација Обим одобрења Одговорности и задаци техничког особља Садржај и природа програма одржавања Менаџмент организације	3
3.8 Мјере заштите на радном мјесту Општи захтјеви Електричне инсталације и радни материјали	2

<p>Дизалице и справе за подупирање Надувавање гума Структурална безбједност непокретних и покретних платформи Радови одржавања на невентилисаним спремницима и контејнерима Означавње радних простора Карактеристике освјетљења Чување супстанци опасних по здравље Материјали за прву помоћ Противпожарни апарати Лична заштитна опрема: радна одјећа, заштита и његовање коже, средства за заштиту коже Запаљиви, отровни и други гасови штетни за здравље, испарења Радови одржавања на спремницима запаљивих материјала Радови који укључују процесе са запаљивим материјалима Мјере хигијене Мјере за спречавање експлозија и пожара Руковање противпожарним апаратима Прва помоћ Лангерисање и стављање подметача под тачкове ваздухоплова Оштећење настало од спољних предмета</p>	
<p>3.9 Заштита околине Хазардни материјали и њихово означавање Опасни материјали и супстанце Хазарди у околини Безбједносне информације у вези са различитим супстанцама (хемијске, физичке, токсиколошке и хидролошке особине) Означавње и складиштење хазардних материјала Заштитне мјере и мјере предострожности Правилно одлагање хазардних материјала</p>	

Модул 4 – Ваздухопловне конструкције – дрво / металне цијеве и платно

	Ниво
<p>4.1 Ваздухопловне конструкције – дрво / комбинација металних цијеви и платна Дрво, шпер-плоче, адхезиви, чување, затеге, особине, машинска обрада Површинска обрада (материјали, адхезиви и завршна обрада, природни и синтетички површински материјали и адхезиви) Припрема боја и процеси поправака Препознавање оштећења насталих због преоптерећења дрвених структура / структура са металним цијевима и платном Погоршање стања дрвених компоненти и површинских слојева Тестови на прскотине (оптичке процедуре, нпр. употреба повећала) металних компоненти Корозија и методе за спречавање корозије Заштита здравља и мјере за заштиту од пожара</p>	2
<p>4.2 Наука о материјалима (спецификација материјала LN, DIN) Типови дрвета, стабилност, особине важне за машинску обраду Цијеви и фитинзи од челика и лаких легура, провјере на ломове, провјере спојева насталих заваривањем Пластични материјали (преглед, разумијевање особина) Боје, скидање боја Љепила, адхезиви Заштитни материјали и технологије (природни и синтетички полимери)</p>	2
<p>4.3 Идентификација оштећења Преоптерећење дрвених структура/структура са металним цијевима и платном Пренос оптерећења Тестирање на прскотине и замор материјала</p>	3
<p>4.4 Заштита на раду и заштита од пожара Руковање запаљивим материјалима и материјалима опасним по здравље Правила у радионицама Мјере предострожности Руковање растварачима, горивом и средствима за подмазивање Маске за лице, уређаји за заштиту при дисању, заштита коже</p>	2
<p>4.5 Практичне активности Обезбјеђивање клином, вијци, крунасте навртке, затезачи (шпанери) Ушке за сајле Nikopress и Talurit чауре за спајање Поправак прозирних површина и плекс-стакла Поправак поклопаца, облога и сливника Извођење 100-часовног и годишњег прегледа на ваздухопловним конструкцијама од дрвета или од комбинације металних цијеви и платна Извођење поправака оплате; спајање шпер-плоча/уздужница</p>	3
<p>4.6 Практичне активности Поправка структуре – вјежбе (шперплоча, уздужнице, рукохвата, оплата) Ушке за сајле Поправак чаурама за спајање сајли (Nikopress, Talurit) Поправак прозирних површина Тежина и баланс Подешавања команди лета. Прорачун масе уравнотежења командних површина и обима кретања командних површина. Мјерење радних сила.</p>	3

Модул 5 – Ваздухопловне конструкције – композитни материјали

	Ниво
<p>5.1 5.1 Структура ваздухоплова – пластика ојачана стакленим влакнима (FRP) Основни принципи FRP конструкције Смоле (ЕП, полиестер, фенолне смоле, винил-естерске смоле) Садржај арматуре са стакленим влакнима, араидним и карбонским влакнима. Испуна (пуњење)</p>	2

Унутрашња испуна (балса, саће, пјенаста пластика) Конструкције и пренос оптерећења (круте FRP љуске и сендвич структура) Утврђивање оштећења током пренапрезања компоненти. Процедуре за FRP пројект (у складу са приручником) укључујући услове складиштења за материјал Заштита на раду и заштита од пожара	
5.2 Материјали Термостабилни пластични материјали, термопластични полимери, катализатори Разумијевање, особине, технологије обраде, одвајање, лијепљење, заваривање Смоле за FRP: епокси смоле, полиестерске смоле, винил естерске смоле, фенолне смоле Материјали за учвршћивање Од основних влакана до финих влакана (средства за спречавање пријањања, завршна влакна), начини ткања Појединачне особине материјала за учвршћивање (Е-стаклена влакна, армидна влакна, карбонска влакна) Проблеми са системима сачињеним од више врста различитих материјала, матрица Различита понашања материјала од влакана усљед адхезије/кохезије Материјали за испуну и пигменти Технички захтјеви материјала за испуну Промјена својства састава смоле кроз употребу Е-стакла, микро балона, аеросола, памука, минерала, металног праха, органске твари Технологије бојења, монтаже и поправци Помоћни материјал Саћа (папир, FRP, метал), Балза дрво, Divinycell (Contizell), развојни трендови	2
5.3 Монтажа структуре ваздухоплова са композитним материјалима ојачаним влакнима (FRP) Љуска структура Сендвич структуре Монтажа аеропрофила, трупа, површине за управљање	2
5.4 Препознавање оштећења Понашање FRP компоненти у случају превеликог напрезања Препознавање деламинације, слаби спојеви Фреквенције вибрација на савијање аеропрофила Пренос оптерећења Самокочивост спојева и спречавање самоодвртања Замор и корозија металних дијелова Метализација, површинска обрада компоненти од челика и алуминијума при метализацији са FRP	3
5.5 Израда калуна Пластични и керамички калуни ГФК калуп, Гел-премаз, ојачање материјала, проблеми крутости Метални модели Мушки / женски дио калуна	3
5.6 Здравствена заштита и заштита на раду Руковање различитим смолама / врстама термичких обрада Руковање растварачима Универзални, помоћни материјали Средства за заштиту лица и респираторних органа, заштита коже	2
5.7 Извођење практичних активности Клин за осигурање, вијци, крунасте навртке, затезачи (шпанери) Ушке за сајле Nikorpress и Talurit чауре за спајање сајли Оправке прозирних површина Поправак поклопаца, облога, сливника Карактеристике 100-часовних и годишњих прегледа на FRP структури Карактеристике оправке сендвич структура (мале оправке мање од 20 цм)	3
5.8 Извођење практичних активности Поправак љускасте структуре Израда калуна/моделирање дијелова структуре (нпр. носни дио трупа, оплата стајног трапа, аеродинамички завршеци крила и винглети) Поправак сендвич структуре гдје је оштећен унутрашњи и вањски слој Поправак сендвич структуре под притиском са вакуум врећама Прорачун тежинста Подешавање ваздухоплова. Прорачун масе за балансирање управљачких површина и отклони управљачких површина, мјерења радних сила (силе на палици). Поправак прозирних површина (ПММА) са једно-/двокомпонентним љепилима. Везивање прозирних површина са оквиром Топлотна обрада прозирних површина и других компоненти	3

Модул 6. Ваздухопловне конструкције - метал

	Ниво
6.1 Структура – Чист метал Метални материјали и полупроизводи, машинске методе Испитивање на замор и прскотине Монтажа дијелова металне конструкције, заковани спојеви, лијепљени спојеви Идентификација оштећења преоптерећених компоненти, утицај корозије Заштита здравља и заштита од пожара	2
6.2 Познавање материјала (могућности употребе материјала, спецификација лимови LN, DIN) Челик и његове легуре Лаки метали и њихове лаке легуре Материјали заковица Пластични материјали (уопштено) Боје и фарбе Љепила за метал Врсте корозије Материјали за површинску заштиту (природни и синтетички)	2

6.3 Препознавање оштећења Преоптерећење металне структуре, ниво, мјерење симетрије Преношење оптерећења Испитивање замора материјала и прскотина Препознавање олабављених закованих спојева	3
6.4 Структурни склопови у металној и композитној конструкцији Оплата Структура Уздужнице и рамењача Конструкција структуре Проблеми у системима у којима је уграђено више различитих врста материјала	2
6.5 Елементи за причвршћивање Подјела преклопа и зазора Метрички и англосаксонски мјерни системи Предимензионисани завртњи	2
6.6 Заштита на раду Горива и мазива Руковање магнезијум легурама Руковање растварачем, бојама и фарбама Руковање љепилима за метал Алати за обраду метала	2
6.7 Извођење практичних активности Обезбјеђивање вијака жицом и расцјепкама, крунасте навртке, затезачи (шпанери) Ушке за сајле Nikorpress и Talurit чауре за спајање сајли Поправак прозирних површина (плекси-стакла) Поправак поклопаца, облога, сливника, површинских оштећења, забушивање прскотине. Карактеристике 100-часовних и годишњих прегледа на металној структури Поступци закивањем (мали поправак у складу са инструкцијама произвођача)	3
6.8 Извођење практичних активности Сјечење металних лимова (алуминијумске и лаке легуре, челик и његове легуре) Пертловање, савијање, обрада ивица, заваривање, равнање, извлачење Поправак металне структуре закивањем у складу са инструкцијама за оправку или цртежима Процјена грешака насталих закивањем Ушке за сајлу Поправак са чаурама (Nikorpress, Talurit) Поправак прозирних површина Вагање и одређивање центра тежишта Подешавање ваздухоплова. Прорачун масе за балансирање команди лета и отклони команди лета, мјерења радних сила (силе на палици)	3

Модул 7. Ваздухопловне конструкције – уопштено

	Ниво
7.1 Системи команди лета Команде кокпита - команде у кокпиту, означавање бојом, облици ручица и управљачких дугмади Управљачке површине команди лета, закрила, ваздушне кочнице – површине, команде, шарнири, лежаји, оклови, шипке команди, клацкалице, рогаста статичка уравнотежења, котурови сајли команди, ланци, цијеви, точкићи, шине, навојно вретено, површине, отклони, подмазивања, стабилизатори, балансирање команди. Комбинација командних површина – закрилице-крилице, закрилице-ваздушна кочница Систем тримера	3
7.2 Структура Стајни трап – карактеристике стајног трапа и упорнице амортизера, извлачење, кочнице, добош, дискови, точак, гума, механизам за увлачење, електрично увлачење, ванредне ситуације. Крила и стабилизатори и њихове везе са трупом – крилице са закрилицем и њихова међусобна веза са трупом, стабилизатор и елеватор са инсталацијом на труп Дозвољене мјере при одржавању Вучење – опрема за вучење и дизање - механизам Кабина - сједишта, сигурносни појасеви, конфигурација кабине, вјетробранска стакла, прозори, наљепнице, одјељак за пртљак, команде у кокпиту, систем вентилације кабине, вентилатор Водени баласт – водени резервоари, водови, вентили, одводи, одушке и провјере Горивни систем – резервоари, водови, филтери, вентилација, одводи, пуњење, разводна славина, пумпе, индикација, провјере и спајање. Хидраулика – шема система, хидро-акумулатори, дистрибуција притиска и снаге, индикација Течности и гасови - хидраулички, други флуиди, нивои, резервоар, водови, вентили, филтер. Заштита – противпожарни зидови, заштита од пожара, заштита од удара грома, затезачи, обезбјеђивање од самодвртања, заштита од статичког електрицитета.	3
7.3 Елементи за причвршћивање Поузданост клинова, заковица, вијака Ужад команди лета, затезачи (шпанери) Прикључак за брзо спајање/раздвајање (L'Hotellier, SZID - Poland)	3
7.4 Средства за обезбјеђивање Прихватљиви методи за обезбјеђивање, клинови за обезбјеђивање, федер опруге, жица за обезбјеђивање, самоосигуравајуће матице, боја за обезбјеђивање вијака од одвртања. Прикључак за брзо спајање/раздвајање	3
7.5 Вагање и одређивање центра тежишта	3
7.6 Системи за спасавање	3
7.7 Модули на командној табли (пулту) Систем статичког и динамичког притиска, вакуум-хидростатичко испитивање динамичког система, Летачки инструменти – брзиномјер, висиномјер, вариометар (показивач вертикалне брзине), повезивање и функционисање, ознаке Размјештај и приказ, панел, електрични водови Жироскоп, филтери, детектори протока, индикаторски инструменти; функционално испитивање	3

Магнетни компас: уградња и компензација компаса Једрилице: електро-акустични вариометар (показивач вертикалне брзине са звучним индикатором), регистратор (снимач) лета, системи против судара Кисеонички систем	
7.8 Модули на командној табли (пулту) - уградња и повезивање Летачки инструменти, захтјеви за уградњу (услови принудног слијетања према ЦС 22) Електрични водови, извор напајања, врсте складиштења батерија, електрични параметри, електрични генератор, аутоматски осигурач, енергетска равнотежа, уземљење, конектори, стезаљке (клемме), упозорења, осигурачи, лампе, расвјете, прекидачи, волтметри, амперметри, електроинструменти	2
7.9 Погонска група са клипним мотором Пројектовање, модули, међудјеловање компоненти	2
7.10 Елиса Замјена Балансирање	2
7.11 Системи увлачења Контрола позиције пропелера Систем са извлачећим/увлачећим мотором	2

Модул 8. – Погонска група

	Ниво
8.1 Ограничења буке Објашњење појма "ниво буке" Увјерење о буци Побољшање звучне изолације Могуће смањење емисије звука	1
8.2 Клипни мотори Четверотактни мотори, код којих се смјеша пали варницом, ваздухом хлађени, хлађени течномшћу. Двотактни мотор Звјездасти клипни мотори Фактори ефикасности и њихов утицај (дијаграм притисак-запремина, крива снаге) Системи за пригушење буке	2
8.3 Елиса Крак елисе, везна плоча, акумулатор притиска за самоподешавање корака, облога главчине елисе, главчина Начин рада елисе Елиса промјењивог корака, елиса са подешавајућим кораком на земљи и у лету, покретана механички, електрични и хидраулични Балансирање (статичко, динамичко) Проблеми буке	2
8.4 Уређај за управљање мотором Механички управљачки уређаји Електрични управљачки уређаји Показивач количине горива Функције, карактеристике, типичне грешке и индикације грешке	2
8.5 Цријева / Цијеви Материјал и машинска обрада цријева/цијеви за гориво и уље Контрола вијека употребе	2
8.6 Помоћни уређаји (агрегати) Начин рада магнета Контрола рокова за одржавање Начин рада карбуратора Карактеристичне инструкције за одржавање Електричне горивне пумпе Управљање командом корака елисе Електрично управљање командом корака елисе Хидраулично управљање командом корака елисе	2
8.7 Систем паљења Конструкција: индукциони калем (бобина), магнети, и тиристорско паљење Ефикасност паљења и система предгријача Модули паљења и система предгријача Преглед и испитивање свјећица	2
8.8 Индукциони и издувни системи Рад и монтажа Инсталације пригушивача и гријања Гондоле и оплате (капотаж) Преглед и испитивање Испитивање емисије угљен монооксида (СО)	2
8.9 Горива и мазива Карактеристике горива Означавање, еколошки прихватљиво складиштење Уља за подмазивање: минерална и синтетичка (њихови параметри, означавање и карактеристике, захтјеви) Еколошки прихватљиво складиштење и правилно одлагање коришћеног уља	2
8.10 Документација Произвођачка документација за мотор и елису Инструкције за континуирану пловидбеност Приручници за одржавање које издаје произвођач Вријеме између ремонта Директиве за пловидбеност, техничке биљешке и сервисни билтени	2
8.11 Заштита здравља Руковање горивом и мазивима	2

Стартовање мотора, карактеристике система за паљење Руковање средствима за чишћење и растварачима	
8.12 Илустровани материјал Пресјек цилиндра са вентилом Карбуратор Високонапонски магнети Уређај за мјерење диференцијалног притиска у цилиндрима Прегријани/оштећени клипови Свјећице мотора које су функционисале другачије	2
8.13 Практично искуство Заштита на раду и превенција несрећа (руковање горивима и мазивима, стартовање мотора) Подешавање полуга команди мотора и Bowden сајли Подешавање броја обртаја у празном ходу Провјера и подешавање тачке паљења Испитивање магнета у раду Провјера система паљења Испитивање и чишћење свјећица Карактеристике радова на мотору при 100-часовном и годишњем прегледу Извођење испитивања компресије цилиндра Извођење статичког испитивања и процјена рада мотора Документација о радовима одржавања укључујући и замјену компонената	3
8.14 Мотори са унутрашњим сагоријевањем Четвортактни клипни мотор и управљачке јединице Енергетски губици Подешавање паљења (предпаљење) Управљачке јединице система Ванкелови мотори и управљачке јединице Двотактни мотори и управљачке јединице Испирање цилиндара Енергетски губици Компресор који служи за испирање цилиндара Обим празног хода и обим снаге	2
8.15 Паљење, сагоријевање и мијешање смјеше Паљење Свјећице Систем паљења Процес сагоријевања Нормално сагоријевање Ефикасност и средњи притисак Неправилан рад мотора и октански број Облици комора сагоријевања Мјешавина горива/ваздуха у карбуратору Принцип рада карбуратора, једначина карбуратора Једноставни карбуратор Проблеми код једноставних карбуратора и рјешења Модел карбуратора Мјешавина горива/ваздуха у току процеса убризгавања Механички контролисано убризгавање Електронски контролисано убризгавање Континуално убризгавање Поређење карбураторског и ињекторског система	2
8.16 Турбопуњач Процес турбопуњења Степен процеса турбопуњења Варијанте Повећање излазних величина путем турбопуњача Употреба ваздуха при излазу Средњи притисак и поновно пуњење цилиндра Механички турбопуњач и регулатори Тачке процеса турбопуњења Рад мотора са механичким турбопуњачем Излазни гасови турбопуњења Међусобна интратерација турбопуњача са мотором (у акумулационом моду) Употреба енергије издувних гасова Импулсно пуњење Граничне вриједности и заштита од прекорачења притиска пуњења Пуњење са динамичким притиском (Comprex пуњење)	2
8.17 Летачки инструменти у ваздухоплову са мотором са директним убризгавањем Специјални инструменти летачких инструмената (мотор са директним убризгавањем) Тумачење параметара при статичком тесту Тумачење параметара при лету на различитим висинама	2
8.18 Летачки инструменти у ваздухоплову са мотором са турбо-пуњачем Специјални инструменти летачких инструмената (мотор са турбо-пуњачем) Тумачење параметара при статичком тесту Тумачење параметара при лету на различитим висинама	2
8.19 Одржавање ваздухопловних мотора са директним убризгавањем Документација, произвођачка документација, итд. Опште инструкције за одржавање (годишња инспекција) Функционална испитивања	2

Проба мотора на земљи Испитивање у лету Анализа кварова у систему са директним убризгавањем и њихово отклањање.	
8.20 Одржавање ваздухопловних мотора са турбопуњачем Документација, произвођачка документација, итд. Опште инструкције за одржавање (годишња инспекција) Функционална испитивања Проба мотора на земљи Испитивање у лету Анализа кварова у систему са директним убризгавањем и њихово отклањање.	2
8.21 Заштита на раду и безбједносне одредбе Заштита на раду и безбједносне одредбе за рад на системима са директним убризгавањем Заштита на раду и безбједносне одредбе за рад на системима са турбопуњачем	2
8.22 Помоћна средства Расплињач (карбуратор) Компоненте система убризгавања (<i>injection</i>) Компоненте система пуњача (<i>charger</i>) Авион са мотором са директним убризгавањем Авион са мотором са суперпуњачем Алат за рад на систему са директним убризгавањем (ињектору) Алат за рад на систему са пуњачем	2
8.23 Електрична погонска група Енергетски систем, батерије, инсталације Електрични мотор Гријање, бука и провјера вибрација Испитивање намотаја Интерфејси	2
8.24 Млазна погонска група Горивни систем Интерфејси Турбина	2
8.25 ФАДЕЦ (Full Authority Digital Engine Control)	2

Модул 9. – Процедуре прегледа ваздухоплова

	Ниво
Чишћење, употреба освјетљења и огледала Мјерни алати Мјерење отклона команди лета Момент одвијачи Хабање лежајева Процедура за испитивање летних инструмената Пробни лет: програм и процјена Врсте NDT инспекција и тестова	3

Модул 10. – Балон/ваздушни брод – врући ваздух

	Ниво
10.1 Основни принципи и склапање балона на врући ваздух/ваздушних бродова Склапање и поједини дијелови Материјал за прекривање, појасеви, ужади Купола, панел за брзо издувавање, отвор (падобран), бочни одушци за окретање, уводник/обод куполе падобрана Горионик, носач горионика, подупирачи горионика Спремници компримираног гаса и цријева компримираног гаса Корпа и помоћни уређаји (сједишта) Прибор за подешавање команди лета Послови сервисирања и одржавања Годишњи преглед Документација за лет Приручник за одржавање и летачки приручник Подешавање и припрема за лансирање Лансирање	3
10.2 Практична обука Рад са механизмима управљања, задаци одржавања и опслуживања (у складу са летачким приручником)	3
10.3 Купола Платна Носеће траке, задржачи Носећа ужад Падобран Панел за брзо издувавање Бочни одушци за окретање Ваљци, котурићи Управљачка и носећа ужад Биметална трака за контролу температуре, термометар куполе Ужад за пренос оптерећења узгона	3
10.4 Горионик и систем горива Завојнице горионика Вентили за издувни пламен, течност и помоћни вентили Горионици / млазнице Помоћни горионици / млазнице	3

Носач горионика Горивни водови / цријева Горивни цилиндри или spremници, вентили и спојнице (наставци)	
10.5 Корпа и овјесна ужад за корпе (укључујући алтернативне уређаје) Врсте корпи (укључујући алтернативне уређаје) Мрежа корпе Металне копче, обујмице и клинови Шипке за учвршћивање горионика Каишеви за учвршћивање горивног цилиндра Помоћни прибор и дијаграми лаковања	3
10.6 Опрема Апарат за гашење пожара, противпожарно ћебе Инструменти (појединачно или комбиновано)	3
10.7 Мањи поправки Шивање Лијељење	3

Модул 11. – Балон/ваздушни брод – гас (слободни/везани)

	Ниво
11.1 Основни принципи и склапање балона/ваздушних бродова узгоњених гасом Склапање индивидуалних дијелова Купола и мрежни материјал Купола, панели за брзо издувавање, отварање у случају нужде, конопци и појасеви Крути гасни вентил Флексибилни гасни вентили Мреже Носиви прстен Корпа и додаци (укључујући алтернативне уређаје) Путања електростатичког пражњења Конопци за сидрење, кочиона ужад Одржавање и опслуживање Годишњи преглед Документација неопходна за обављање летова Летачки приручник и приручници за одржавање Подешавање и припрема за лансирање Лансирање	3
11.2 Практична обука Рад са механизмима управљања, задаци одржавања и опслуживања (у складу са летачким приручником), мјере предострожности при коришћењу водородна као погонског гаса	3
11.3 Купола Платна Полови и ојачања полова Панел за брзо издувавање и конопац Падобран и бочни конопци Вентили и ужад Лијевак, Паскалов прстен и конопци Путања електростатичког пражњења	3
11.4 Вентил Опруге Заптивке Спојеви завртњима Линије управљање Путања електростатичког пражњења	3
11.5 Премрежавање или подешавање (балони без мреже) Врсте мрежа Величине и углови елемената мреже Мрежни прстен Методе прављења чворова Путања електростатичког пражњења	3
11.6 Носиви прстен	3
11.7 Корпа (укључујући алтернативне уређаје) Врсте корпи (укључујући алтернативне уређаје) Причвршћивање и стезање Систем баласта (врећице са теретом и њихов смјештај) Путања електростатичког пражњења	3
11.8 Уже за контролу панела за брзо издувавање	3
11.9 Конопац за сидрење, уже за успоравање	3
11.10 Мањи поправки Увезивање Уплитање ужади од конопље	3
11.11 Опрема Инструменти (појединачни или комбиновани)	3
11.12 Сајле за везивање (само за везане балоне узгоњене гасом) Врста сајли Прихватљива оштећења на сајлама Обртна спојница сајле Држачи сајле	3
11.13 Витло (само за везане балоне узгоњене гасом)	3

Врсте витла Механички систем Електрични систем Систем за нужду Вежа са земљом/коришћење баласта	
---	--

Модул 12. – Ваздушни брод – врући ваздух/гас

	Ниво
12.1 Основни принципи и склапање малих ваздушних бродова Купола, балонети Вентили, отвори Гондола Погонска група Летачки приручник и приручници за одржавање Подешавање и припрема за лансирање	3
12.2 Практична обука Рад са механизмима управљања, задаци одржавања и опслуживања (у складу са летачким приручником)	3
12.3 Омотач Платна Панели за брзо издување и конопци Вентили Овјесни систем за ношење спољног терета	3
12.4 Гондола (укључујући алтернативне уређаје) Врсте гондола (укључујући алтернативне уређаје) Структура према 4.1-3., 5.1-4 или 6.1-3	3
12.5 Електрични систем Основе о уграђеним електричним колима Извори електричне енергије (акумулатори, инсталација, вентилација, корозија) Оловни, никл-кадмијумски или други акумулатори, суве батерије Генератори Ожичење, електричне конекције Осигурачи Енергетски баланс	3
12.6 Погонска група Горивни систем - спремишници, цјевоводи, филтери, вентили, дренажа, пуњење, селекторски вентил, пумпе, индикација, тестови, метализација Инструменти погонске групе Основе о мјерењима и инструментима Мјерење обртаја Мјерење притиска Мјерење температуре Мјерење горива/снаге	3
12.7 Опрема Апарат за гашење пожара, противпожарно ћебе Инструменти (појединачни или комбиновани)	3

Модул 13. – Радио-комуникациона опрема/транспондер

	Ниво
13.1 Радио/ЕЛТ Фреквентни размак између канала Потребна дужина антене – противтег Коаксијални кабал Заштита радио сигнала – интерференција са системом за паљење	3
13.2 Транспондер Основе начина рада Типична инсталација Захтјеви при инсталацији: снага, улази, антене Објашњење начина рада: модови А, Ц, С	3
Практично тестирање Мјере предострожности Самотестирање Тестна опрема Коришћење тестне опреме Типични тестови Типични дефекти	3

Додатак VIII**Стандард провјере основног знања за категорију ЈI дозволе за одржавање ваздухоплова**

1. Основа за провођење испита који се односе на Додатак VII: захтјеви основног знања
- 1.1. Сви основни испити ће бити проведени у облику питања са више понуђених одговора (у даљем тексту: питања са вишеструким избором) како је то доле наведено. Понуђени нетачни алтернативни одговори ће лицу које није упућено у тему изгледати једнако

- 1.2. Свако изборно питање ће имати три алтернативна одговора од којих ће само један бити тачан, а за сваки модул кандидату ће бити дато вријеме за рјешавање које у просјеку износи 75 секунди по питању.

- 1.3. Пролазна оцјена за сваки модул и подмодул, за питања са вишеструким избором, јесте 75%.
- 1.4. Казнени бодови се неће користити при одлучивању да ли је кандидат положио испит.
- 1.5. Тражени ниво знања мора бити пропорционалан нивоу технологије у овој категорији ваздухоплова.
2. Број питања за поједине модуле:
- 2.1 Модул 1 'Основно знање': 12 питања са вишеструким избором. Дозвољено вријеме је 15 минута
- 2.2 Модул 2 'Људски фактор': 8 питања. Дозвољено вријеме је 10 минута
- 2.3 Модул 3 'Ваздухопловна регулатива': 24 питања. Дозвољено вријеме је 30 минута
- 2.4 Модул 4 'Ваздухопловне конструкције - дрво': 32 питања. Дозвољено вријеме је 40 минута
- 2.5 Модул 5 'Ваздухопловне конструкције – композитни материјали': 32 питања. Дозвољено вријеме је 40 минута
- 2.6 Модул 6 'Ваздухопловне конструкције - метал': 32 питања. Дозвољено вријеме је 40 минута
- 2.7 Модул 7 'Ваздухопловне конструкције - уопштено': 60 питања. Дозвољено вријеме је 75 минута
- 2.8 Модул 8 'Погонска група': 48 питања. Дозвољено вријеме је 60 минута
- 2.9 Модул 9 'Процедуре прегледа ваздухоплова': 8 питања. Дозвољено вријеме је 10 минута
- 2.10 Модул 10 Резервисано
- 2.11 Модул 11 Резервисано
- 2.12 Модул 12 Резервисано
- 2.13 Модул 13 'Radio-Comm/Transponder': 16 питања. Дозвољено вријеме је 20 минута.

Додатак II**Практично искуство и ОЈТ (On the Job Training) на ваздухоплову одређеног типа****Листа задатака**

Задаци се дијеле према категорији ваздухоплова:

- A) Авион
B) Једрилица или погоњена једрилица
C) Балони и ваздушни бродови

A. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ ЗА ВАЗДУХОПЛОВЕ

Временска ограничења / Провјере приликом одржавања Провјера након 100 часова (ваздухоплови генералне авијације).

"Б" или "Ц" провјера (ваздухоплови транспортне категорије).

B. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ И ПОГОЊЕНЕ ЈЕДРИЛИЦЕ

Структуре	Дрвена/метална цијев и платно/композитни/ метални
Генералне активности	
Наљепнице - провјера и замјена	X
Мјерење тежине, извјештаји о мјерењу тежине и положају центра тежишта	X
Документација годишњих прегледа, поправки	X
Преглед документације која се односи на усклађености са налозима за пловидбеност	X
Пет годишњих прегледа	X
Прегледи након ванредних ситуација	X
Демонтажа/реинсталација крила и репних површина	X
Нивелисање и мјерење тежине	
Нивелисање једрилице	X
Мјерење тежине, извјештаји о мјерењу тежине и положају центра тежишта	X
Припрема за измјену тежине и баланса	X
Провјера листе уграђене опреме	X
Команде лета и системи команди лета	
Елерон, флапс – скидање – балансирање - поновно постављање	X
Елеватор - скидање – балансирање - поновно постављање	X
Кормило правца – скидање – балансирање - поновно постављање	X
Кабал кормила правца - израда и постављање	X
Полуга елеватора - инсталација	X
Заштита за заковице, вијке, крунасте навртке	X
Бртвљење	X
Електрични системи	
Електричне компоненте ожичење – скидање - постављање	X
Батерије - сервисирање	X
Системи авионице	
Комуникациона опрема – скидање - постављање	X
Навигациона опрема – скидање - постављање	X
Транспондер – скидање - постављање	X
Антена/Кабал антене – скидање - постављање	X
Кабинска опрема/системи	
Појасеви - сигурносни појасеви – скидање - постављање	X
Системи за кисеоник – скидање - постављање	X
Поклопац пилотске кабине - замјена или поправак	X
Питостатички системи – скидање - постављање - тестирање	X
Летни инструменти – скидање - постављање	X
Инсталација одобрене опреме	X
Компас – инсталација - компензација	X
Отпуштање вуче – скидање - постављање	X
Систем воденог балоаста – скидање - постављање - тестирање	X
Стајни трап – скидање - постављање	X
Кочioni систем - замјена компонената	X
Гориво – Мотор – Пропелер – Горивни инструменти	
Односи се на задатке који се односе на пропелер, клипне моторе, гориво и контролу, паљење, показатеље рада мотора и издувни систем	X
Провјера и подешавање склапајућих система на погоњеним једрилицама	X
Дрвене структуре/металне цијеви и платно	

Преглед/тестирање на оштећења	X
Поправак ребра	X
Поправак површинског слоја материјала од лијељених дрвених плоча	X
Обнова или поправка структуре са платном	X
Површинска заштита и завршна обрада	X
Крпљење платнених материјала	X
Поправак секундарне аеродинамичне оплате	X
Заваривање цијеви	X
Композитне структуре	
Поправак ламината	X
Поправак сендвич структуре	X
Поправак дјелимично оштећеног површинског слоја на композитним материјалима (<i>gelcoat</i>)	X
Наношење површинског слоја на композитне материјале	X
Поправак секундарне аеродинамичне оплате	X
Металне структуре	
Тестирање на прскотине	X
Поправак оплате	X
Поступак заустављања ширења прскотина бушењем	X
Закивање	X
Метализација структуре	X
Антикорозивно третирање	X
Поправак секундарних аеродинамичних оплата	X

С. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ КОД БАЛОНА И ВАЗДУШНИХ БРОДОВА

Задачи	Балон		Ваздушни брод		
	Топли ваздух	Гас	Везани, узгоњен гасом	Топли ваздух	Гас
Генералне активности:					
Тест исправности ваздухоплова (*)	X	X	X	X	X
Наљепнице - провјера и замјена	X	X	X	X	X
Годишњи преглед документације, поправки, налози за пловидбеност, опрема (*)	X	X	X	X	X
Класификација поправака (*)	X	X	X	X	X
Мјерење тежине:					
Мјерење тежине и извјештаји о мјерењу (*)	X	X	X	X	X
Сервисирање:					
Подмазивање команди - гдје је могуће примјенити			X	X	X
Чишћење куполе, корпе и горионика	X	X	X	X	X
Прегледи:					
Осам годишњих прегледа различитих типова (*)	X				
Пет годишњих прегледа различитих типова (*)		X			
Три годишња прегледа различитих типова (*)			X	X	
Два годишња прегледа (*)					X
Тестирање јачине материјала куполе	X	X	X	X	X
Системи команди лета - скидање, провјера, поновно постављање					
Сајле команди лета					X
Систем за трмовање					X
Обезбјеђивање заковица, вијака, крунасте навртке (*)			X	X	X
Палица и педале					X
Хидро/механички управљачки системи			X		X
Системи управљања балонетом			X	X	X
Електрични управљачки системи			X		X
Вентили (гасни вентил, бочне секције за закретање (<i>turning vent</i>), падобран или панел за брзо издувавање (<i>rip panel</i>) (*)	X	X	X	X	X
Ужад за управљање и ношење, затега за подешавање	X	X	X	X	X
Елеватор - стабилизатор (укључујући балансирање, ако је примјењиво)					X
Кормило (<i>rudder</i>) (укључујући балансирање, ако је примјењиво)					X
Уже (<i>drag rope</i>)		X			
Електрични систем:					
Скидање - постављање електричног ожичења			X	X	X
Скидање - постављање електричних компоненти			X	X	X
Сервисирање батерија	X	X	X	X	X
Комуникациони систем - Транспондер:					
Скидање - постављање комуникационе опреме	X	X	X	X	X
Скидање - постављање навигационе опреме					X
Скидање - постављање транспондера	X	X	X	X	X
Инсталација антене	X	X	X	X	X
Замјена антенског кабла	X	X	X	X	X
Кабинска опрема:					
Питостатички системи – цијеви – скидање - постављање - замјена					X
Инструменти – скидање - постављање - замјена	X	X	X	X	X
Инсталација једног одобреног система	X	X	X	X	X
Магнетски компас – инсталација - калибрација					X
Апарат за гашење пожара	X			X	X
Баласт - замјена:					
Водени баласт (уколико је примјењиво)					X

Баласт од пијеска / металних куглица (уколико је примјењиво)		X	X		X
Вентили - преглед и подешавање вентила					X
Купола					
Преглед и поправка куполе/панела/тракастих панела (<i>gores</i>)/шавова	X	X	X	X	X
Преглед и поправка носивих трака (<i>load tapes</i>) и тачки причвршћења	X	X	X	X	X
Преглед и поправка система за издувавање	X	X		X	
Преглед и поправка мреже		X	X		
Преглед и поправка система за привезивање			X		
Тест електростатичке проводљивости (уколико је тип одобрен за водород) (*)		X			X
Преглед и поправка балонета			X		X
Преглед и израда овјесне сајле или ужета	X	X	X	X	X
Преглед и израда овјесног система за ношење вањског терета (<i>catenary system</i>)				X	X
Носиви прстен/оквир:					
Откривање пукотина (заварени дијелови и машински обрађени дијелови) (*)	X	X	X	X	
Систем гријања:					
Скидање, преглед и поновно постављање	X			X	
Преглед и чишћење испаривача и филтера (*)	X			X	
Преглед и замена цријева (*)	X			X	
Преглед и замена уређаја за паљење (*)	X			X	
Бртвљење прикључака (*)	X			X	
Тест притиска и цурења (*)	X			X	
Расстављање и састављање горивних ћелија (*)	X			X	
10-годишњи преглед горивних ћелија	X			X	
Корпа/гондола:					
Уклањање, преглед и reinstалација (ако је примјењиво)	X	X	X	X	X
Преглед и израда овјесног кабла или ужета (*)	X	X			
Скидање - постављање тапацирунга?	X	X			
Скидање - постављање безбједносних појасева				X	X
Скидање - постављање важних елемената кабине	X	X	X	X	X
Преглед и израда мреже корпе	X	X	X		
Преглед оперативне опреме и тачака за учвршћивање опреме	X	X	X	X	X
Откривање пукотина (заварени дијелови и оквири)	X	X	X	X	X
Стајни трап:					
Скидање, преглед и поновно постављање точкова			X	X	X
Скидање, преглед и поновно постављање кочница					X
Скидање, преглед и поновно постављање амортизера					X
Гориво - мотор - пропелер - моторски инструменти					
Погледати задатке наведене у табелама за авионе				X	X
Дрвене структуре:					
Поправак структуре	X	X	X		
Површинска заштита					
Композитне структуре:					
Поправак ламината			X		X
Поправак сендвич конструкције			X		X
Металне структуре:					
Откривање пукотина (заварени и машински обрађени дијелови)	X	X	X	X	X
Закивање				X	X
Метализација структуре		X	X	X	X
Антикорозивни третман			X	X	X
Поправак секундарних аеродинамичних оплата			X		X
Мотор:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Издувни систем:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Пропелер:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Горивни систем:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Хидраулички систем:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Пнеуматски систем:					
Задаци који се односе на авионе упоредивог нивоа стандарда градње				X	X
Систем лансирања (витло):					
Присуствовање провјери витла			X		

АНЕКС IV
ДИО 147 (Е7-147)
САДРЖАЈ
147.1

СЕКЦИЈА А – ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

ОДЈЕЉАК А	- ОПШТЕ
147.А.05	- Обим примјене
147.А.10	Опште
147.15	Захтјев
ОДЈЕЉАК Б	ЗАХТЈЕВИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ОРГАНИЗАЦИЈУ
147.А.100	Захтјеви у погледу објеката
147.А.105	Захтјеви у погледу особља
147.А.110	Евиденција о инструкторима, испитивачима теоријског знања и оцјенивачима практичног знања
147.А.115	Наставна средства
147.А.120	Материјал за обуку
147.А.125	Евиденција
147.А.130	Поступци обуке и систем квалитета
147.А.135	Испити
147.А.140	Приручник организације (Maintenance training organisation exposition - МТОЕ)
147.А.145	Права организације
147.А.150	Промјене у организацији
147.А.155	Важење одобрења
147.А.160	Налази
ОДЈЕЉАК Ц	- ОДОБРЕНИ КУРС ОСНОВНЕ ОБУКЕ
147.А.200	Одобрени курс основне обуке
147.А.205	Испит из основног теоријског знања
147.А.210	Оцјена основног практичног знања
ОДЈЕЉАК Д	- ОБУКА ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ЗАДАТКЕ НА ВАЗДУХОПЛОВУ
147.А.300	Обука за тип ваздухоплова или за одређене задатке на ваздухоплову
147.А.305	Испит за тип ваздухоплова и оцјена практичног познавања одређених задатака на ваздухоплову
СЕКЦИЈА Б –	ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ
ОДЈЕЉАК А	- ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
147.Б.05	Област примјене
147.Б.10	Надлежни орган
147.Б.20	Вођење евиденције
147.Б.25	Изузећа
ОДЈЕЉАК Б	- ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА
147.Б.110	Поступак за одобрење и промјене одобрења
147.Б.120	Поступак провере сталне усклађености
147.Б.125	Увјерење о осposобљености организације за обуку особља за одржавање
147.Б.130	Налази
ОДЈЕЉАК Ц	- ТРАЈНО ИЛИ ПРИВРЕМЕНО УКИДАЊЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАЊЕ ОДОБРЕЊА
147.Б.200	Трајно или привремено укидање или ограничавање одобрења

Додатак I – Трајање курса основне обуке

Додатак II – Садржај увјерења о осposобљености организације за обуку особља за одржавање из Анекса IV (Дио 147) – EASA образац 11

Додатак III – Садржај увјерења из Анекса IV (Дио 147) – EASA образци 148 и 149

147.1

За потребе овог Дијела (E7-147), надлежни орган је ВНДСА.

СЕКЦИЈА А ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ

ОДЈЕЉАК А - ОПШТЕ

147.А.05 Обим примјене

Ова секција уређује услове које мора да испуни организација која захтијева одобрење за провођење обуке и испита у складу са E7-66.

147.А.10 Опште

Организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова може да буде организација или дио организације која је регистрована као правно лице.

147.15 Захтјев

(а) Захтјев за издавање или промјену одобрења подноси се на образцу и на начин који одреди ВНДСА.

(б) Захтјев за одобрење или промјену одобрења ће садржавати сљедеће информације:

1. Регистровани назив и адресу подносиоца захтјева;
2. Адресу организације које тражи одобрење или промјену одобрења;
3. Намјеравани обим радова у одобрењу или промјени одобрења;
4. Име и потпис одговорног руководиоца (*Accountable manager*);
5. Датум подношења захтјева.

ОДЈЕЉАК Б

ЗАХТЈЕВИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ОРГАНИЗАЦИЈУ

147.А.100 Захтјеви у погледу објеката

- (а) Величина и структура објеката морају да обезбиједу заштиту од неповољних временских услова и правилно одвијање целокупне обуке која је планирана, као и свих планираних испита.
- (б) Теоријска обука и испити одвијају се у затвореним просторијама које су потпуно одвојене од осталих објеката.
1. Максималан број кандидата који похађају теоријску обуку током једног курса не може бити већи од 28.

2. Величина просторије у којој се одвија испит омогућава да током испита кандидат не може да са своје позиције чита текст са папира или са екрана рачунара других кандидата.
- (c) Окружење просторије из става (b) мора да омогући да се кандидати концентришу на учење или испит, без непотребног ометања или неудобности.
- (d) За курс основне обуке морају се обезбиједити радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање, који су одвојени од учионица за практични дио обуке одговарајућег курса. Ако организација не може да омогући овакве услове, може са другом организацијом закључити писмени уговор да би обезбиједила ове радионице/објекте, а у уговору се одређују услови за приступ истим и за њихово коришћење. Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ омогућава се приступ у ову другу организацију, што мора да буде наведено у уговору.
- (e) Курс обуке за тип ваздухоплова/задатке на ваздухоплову одвија се у одговарајућим објектима који садрже примјерак типа ваздухоплова, како је наведено у 147.A.115(d).
- (f) Максималан број кандидата који се практично обучавају током једног курса не може да буде већи од 15 по инструктору или оцјењивачу практичног знања.
- (g) Инструкторима, испитивачима теоријског знања и оцјењивачима практичног знања морају да буду обезбијеђене канцеларије у којима се могу припремати за своје дужности без непотребног ометања или неудобности.
- (h) Организација мора да омогући безбједан простор за чување испитних папира и чување евиденције о проведеној обуци. Окружење у којем се ови документи чувају мора омогућити да они буду и остану у добром стању у временском периоду који је наведен у 147.A.125. Простор за чување докумената и канцеларије могу се комбиновати, зависно од одговарајућег обезбјеђења просторија.
- (i) Организација мора да обезбиједи библиотеку која је снабђевена комплетним техничким материјалом који је потребан с обзиром на обим и ниво обуке која се проводи.

147.A.105 Захтјеви у погледу особља

- (a) Организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова именује одговорног руководиоца (*accountable manager*), који има овлашћење да обезбиједи да се обука одвија и финансира сагласно стандардима који се захтјевају у овом дијелу (E7-147).
- (b) Организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова именује лице или групу лица која су одговорна да обезбиједи да организација стално поступа сагласно овом дијелу (E7-147). Ова лица одговорна су одговорном руководиоцу. Више рангирани руководиоци или једно лице из ове групе лица може уједно бити и одговорни руководиоца, ако испуњава захтјеве за одговорног руководиоца предвиђене у ставу (a).
- (c) Организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова по потреби закључује и уговор да би имала довољно особља за планирање/провођење теоријске и практичне обуке, за испите из теоријског знања и оцјењивање практичног знања, према одобрењу.
- (d) Изузетно од става (c), када нека друга организација пружа услуге практичне обуке и оцјењивања, њено особље може бити именовано за провођење практичне обуке и оцјењивање.

- (e) Једно лице може да обавља било коју комбинацију улога инструктора, испитивача теоријског знања и оцјењивача практичног знања, ако испуњава услове из става (f).
- (f) Искуство и квалификације инструктора, испитивача теоријског знања и оцјењивача практичног знања утврђују се у складу са објављеним критеријумом или у складу са поступком и стандардом који је договорен са надлежним органом.
- (g) Испитивачи теоријског знања и оцјењивачи практичног знања морају бити наведени у приручнику организације, ради њиховог прихватања.
- (h) Инструктори и испитивачи теоријског знања морају да најмање на свака 24 мјесеца прођу обуку у вези са најновијим технологијама, вјештинама, људским фактором и најновијим методама обуке, која одговара знању за које они обучавају или које испитују.

147.A.110 Евиденција о инструкторима, испитивачима теоријског знања и оцјењивачима практичног знања

- (a) Организација мора да води и одржава евиденцију о инструкторима, испитивачима теоријског знања и оцјењивачима практичног знања. У евиденцију се уписују подаци о њиховом искуству и квалификацији, подаци о историји обуке и свакој накнадно извршеној обуци.
- (b) Списак дужности и овлашћења мора се направити за све инструкторе, испитиваче теоријског знања и оцјењиваче практичног знања.

147.A.115 Наставна средства

- (a) Свака учионица има одговарајућу опрему за презентацију на нивоу стандарда, која кандидатима омогућава лако читање текстова/цртежа/дијаграма и бројева са било којег положаја у учионици. Опрема за презентацију обухвата и репрезентативне уређаје за симулацију који помажу кандидатима да боље разумију одређене теме, ако се они сматрају корисним у те сврхе.
- (b) Радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање, као што је то наведено у 147.A.100(d) морају имати алате и опрему потребну за провођење одобреног обима обуке.
- (c) Радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање, како је наведено у 147.A.100(d), морају имати одговарајући избор ваздухоплова, мотора, дијелова ваздухоплова и авионике.
- (d) Организације које обучавају за тип ваздухоплова, како је наведено у 147.A.100(e), морају имати приступ одговарајућем типу ваздухоплова. Уређаји за симулацију могу се користити само ако омогућавају одговарајући стандард обуке.

147.A.120 Материјал за обуку

- (a) За кандидате се обезбјеђује материјал за обуку који обухвата:
1. наставни програм основне обуке, наведен у E7-66 за одговарајућу категорију или подкатегију дозволе за одржавање ваздухоплова,
 2. садржину обуке за тип ваздухоплова који захтијева E7-66 за одговарајући тип ваздухоплова и за дозволу за одржавање ваздухоплова одговарајуће категорије или подкатегије.
- (b) Кандидати морају имати приступ документацији о одржавању и техничким информацијама које се налазе у библиотеци, како је наведено у 147.A.100(i).

147.A.125 Евиденција

Организација чува евиденцију о обучавању, испиту из теоријског знања и оцјењивању практичног знања кандидата на неограничен период.

147.A.130 Поступци обуке и систем квалитета

- (a) Организација мора да утврди поступке који су прихватљиви за ВНДСА, како би омогућила примјену одговарајућих стандарда обуке и усклађеност са релевантним захтјевима овог дијела (E7-147).
- (b) Организација успоставља систем квалитета, који обухвата:
 1. функцију независне провјере (*audit*) којом се прате стандарди обуке, интегритет испита из теоријског знања и оцјењивања практичног знања, примјена поступака и њихова примјереност,
 2. систем повратних информација о налазима провјере за лица и прије свега одговорног руководиоца из 147.A.105(a), ради предузимања потребних корективних мјера.

147.A.135 Испити

- (a) Испитно особље мора обезбиједити тајност питања.
- (b) Сваки кандидат за кога се током испита из теоријског знања утврдило да се послужи преваром или да посједује материјал који се односи на предмет испита, изузев испитних папира и пратеће одобрене документације, дисквалификује се и забрањује му се полагање испита на 12 мјесеци од дана када је ухваћен у превари. О инциденту и утврђеним чињеницама обавјештава се ВНДСА у року од мјесец дана од тог инцидента.
- (c) Сваки испитивач за којег се током испита из теоријског знања утврди да кандидату чије се знање провјерава даје било које одговоре на питања, дисквалификује се у улози испитивача, а испит се проглашава неважећим. О томе се обавјештава ВНДСА у року од мјесец дана.

147.A.140 Приручник организације (*Maintenance training organisation exposition - MTOE*)

- (a) Организација за обуку мора имати приручник који користи, а у коме је описана њена организација и поступци и који садржи следеће податке:
 1. изјаву, коју је потписао одговорни руководиоца организације (*accountable manager*), којом се потврђује да су приручник (*MTOE*) и сви пратећи приручници усклађени са овим дијелом (E7-147) и да ће их организација стално поштовати;
 2. звања и имена особа именованих према 147.A.105(b);
 3. дужности и одговорности особа именованих у (a)2 и питања која оне могу, у име организације, да рјешавају непосредно са ВНДСА;
 4. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између особа наведених у (a)2;
 5. листу инструктора, испитивача теоријског знања и оцјењивача практичног знања;
 6. општи опис мјеста и опреме за обуку и испите који се налазе на свакој адреси, наведеној у увјерењу о оспособљености организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова, и ако је потребно, на неком другом мјесту, како се захтијева у 147.A.145(b);
 7. списак курсева обуке, који је саставни дио одобрења;
 8. поступак по којем се мијења приручник организације (*MTOE*);

- 9. поступци организације, како је наведено у 147.A.130(a);
- 10. контролни поступци у организацији, како је то наведено у 147.A.145(c), кад се организација одобрена за обуку, испите из теоријског знања и оцјењивање практичног знања налази изван мјеста која су наведена у 147.A.145(b);
- 11. листу мјеста према 147.A.145(b);
- 12. листу организација које су наведене у 147.A.145(d), ако је потребно.
- (b) приручник и његове касније промјене одобрава ВНДСА.
- (c) Изузетно од става (b), мање промјене приручника могу се одобрити у складу са процедурама из приручника, путем посредног одобравања.
- (d) Уколико организација већ посједује приручник одобрен у складу са Part-147, процедуре специфичне за национално одобрење (E7-147) могу бити наведене у додатку тог приручника.

147.A.145 Права организације

- (a) Организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова може да, сагласно свом приручнику:
 1. проводи курсеве основне обуке према наставном програму из Дијела E7-66 или његовог дијела;
 2. проводи курсеве обуке за тип ваздухоплова/ задатке на ваздухоплову, према Дијелу E7-66;
 3. проводи испите у име ВНДСА, укључујући и испите кандидата који нису похађали курс основне обуке или курс за тип ваздухоплова у организацији за обуку особља;
 4. издаје свједочанства, према Додатку III овог дијела (*Део E7-147*), о успјешном завршеном курсу основне обуке и курсу за тип ваздухоплова и о испитима наведеним у (a)1, (a) 2 и (a)3, ако је примјенљиво.
- (b) Обука, испит из теоријског знања и оцјењивање практичног знања могу се одвијати само на мјестима наведеним у увјерењу о оспособљености организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова или на било којем мјесту наведеном у приручнику организације.
- (c) Изузетно од става (b), организација може да проводи обуку, испите из теоријског знања и оцјењивање практичног знања и изван мјеста наведених у ставу (b), али само према контролном поступку који је одређен у приручнику организације. Ова мјеста не морају да буду наведена у приручнику организације.
- (d)
 1. Организација за обуку особља за одржавање може да подговори провођење основне теоријске обуке, обуке за тип ваздухоплова и одговарајућих испита са организацијом која се не бави обуком особља за одржавање али само ако ова организација ради у оквиру система квалитета организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова.
 2. Подуговарање провођења основне теоријске обуке и испита ограничено је на предмете 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 и 10 из Додатка I Дијела 66 (E7-66).
 3. Подуговарање провођења обуке за тип ваздухоплова и испита ограничено је на погонску групу и на системе авионике.
- (e) Организација не може да буде одобрена за провођење испита ако није одобрена и за провођење одговарајуће обуке.

- (f) Изузетно од тачке (е), организација одобрена за пружање обуке из основног знања или обуке за тип може да буде одобрена за одржавање испита за тип у случајевима када се не захтијева обука за тип.

147.A.150 Промјене у организацији

- (a) Организација за обуку особља за одржавање мора унапријед да обавијести ВНДСА о свим намјераваним промјенама које утичу на њено одобрење, да би се ВНДСА омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим дијелом (E7-147) и, ако је потребно, промијени одобрење.
- (b) ВНДСА може да одреди услове под којима организација за обуку особља за одржавање може да послује у току промјена, изузев ако утврди да одобрење треба да буде привремено укинито.
- (c) Необавјештавање ВНДСА о планираним промјенама може да доведе до привременог или трајног укидања одобрења, и то од дана увођења промјена.

147.A.155 Важење одобрења

- (a) Одобрење важи неограничено вријеме. Оно остаје да важи под условом:
- да организација буде и даље усклађена са овим дијелом (E7-147) и одредбама о поступању по налазима које су наведене у 147.B.130;
 - да ВНДСА има приступ организацији, ради утврђивања сталне усклађености са овим дијелом (E7-147);
 - да организација не врати одобрење или да одобрење не буде укинито.
- (b) Послије враћања или укидања одобрења, увјерење о оспособљености организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова враћа се у ВНДСА.

147.A.160 Налази

- (a) Налаз нивоа 1 подразумијева неки од следећих недостатака:
- свако озбиљно непоштовање захтјева по којима се одвија поступак испита, које би могло да изазове поништење испита;
 - ВНДСА је спријечена да, и послједице два писмена захтјева, приступи објектима организације у току радног времена;
 - непостојање одговорног руководиоца;
 - свако озбиљно непоштовање поступка обуке.
- (b) Налаз нивоа 2 подразумијева свако непоштовање поступка обуке, изузев из налаза нивоа 1.
- (c) По пријему извјештаја са налазима, сходно 147.B.130, ималац одобрења организације за обуку особља за одржавање дужан је да утврди план корективних мјера за отклањање недостатака у року и на начин који договори са ВНДСА и тако да ВНДСА буде задовољна утврђеним и предузетим корективним мјерама.

ОДЈЕЉАК Ц

ОДОБРЕНИ КУРС ОСНОВНЕ ОБУКЕ

147.A.200 Одобрени курс основне обуке

- (a) Одобрени курс основне обуке састоји се од: теоријске обуке, испита из основног теоријског знања, практичне обуке и оцјене практичног знања.
- (b) Теоријска обука обухвата предмете потребне за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије или подкатеорије, како је предвиђено у Анексу III (E7-66).

- (c) Испит из основног теоријског знања обухвата репрезентативни пресјек материје из предмета наведених у ставу (b).
- (d) Практична обука обухвата практичну употребу уобичајене опреме/алата, растављање и састављање репрезентативних дијелова ваздухоплова и учествовање у репрезентативно изабраним задацима одржавања који се односе на одговарајући комплетни предмет према E7-66.
- (e) Оцјена практичног знања обухвата практичну обуку и утврђивање да ли је кандидат савладао коришћење опреме и алата и обављање радова према приручницима за одржавање.
- (f) Трајање курса основне обуке мора да буде сагласно Додатку I овог дијела (E7-147).
- (g) Трајање курсева за конверзију између (под)катеорија одређује се процјењивањем програма основне обуке и са њим повезаних потреба практичне обуке.

147.A.205 Испит из основног теоријског знања

Испит из основног теоријског знања мора да:

- буде усклађен са стандардом који је одређен у E7-66;
- буде изведен без коришћења забиљешки са обуке;
- обухвата репрезентативни избор тема из одређеног предмета завршеног према E7-66.

147.A.210 Оцјена основног практичног знања

- (a) Основно практично знање провјерава се у току курса основне обуке по окончању практичног дијела наставе у радионицама и/или објектима за одржавање, а провјеру проводе оцјењивачи практичног знања.
- (b) Кандидат треба да добије пролазну оцјену према мјерилу из 147.A.200(e).

ОДЈЕЉАК Д

ОБУКА ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ЗАДАТКЕ НА ВАЗДУХОПЛОВУ

147.A.300 Обука за тип ваздухоплова или за одређене задатке на ваздухоплову

Организација за обуку особља за одржавање одобрава се за провођење обуке за тип ваздухоплова или за одређене задатке на ваздухоплову према E7-66 ако је усклађена са стандардом наведеним у 66.A.45.

147.A.305 Испит за тип ваздухоплова и оцјена

практичног знања одређених задатака на ваздухоплову

Организација одобрена да проводи обуку за тип ваздухоплова према 147.A.300, проводи испит за тип ваздухоплова или оцјењује практично знање одређених задатака на ваздухоплову који су наведени у E7-66, према стандарду из 66.A.45.

СЕКЦИЈА Б

ПОСТУПАК ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЈЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

147.B.05 Област примјене

Ова секција утврђује управне захтјеве по којима поступа ВНДСА.

147.B.10 Надлежни орган

(a) *Опште*

ВНДСА је одговорна за издавање, праћење важења, мијењање, привремено или трајно укидање одобрења организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова. ВНДСА утврђује документоване поступке и организациону структуру.

(b) *Ресурси*
ВНДСА мора да има довољно одговарајућег особља за примјену захтјева овог дијела (E7-147).

(c) *Поступци*
ВНДСА утврђује поступке који детаљно описују на који начин се постиже усклађеност са овим дијелом (E7-147). Поступци се морају редовно пратити и мијењати како би се постигла стална усклађеност.

(d) *Квалификације и обука*
Све особље укључено у давање одобрења према овом анексу мора да:

- има одговарајуће квалификације и знање, искуство и обуку, да би могло да обавља додијелене задатке.
- прође основну и континуирану обуку о Анексу III (E7-66) и Анексу IV (E7-147), укључујући њихово значење и стандард.

147.Б.20 Вођење евиденције

(a) ВНДСА успоставља систем за вођење евиденције који омогућава да се прате поступци издавања, важење, мијењање, суспендовање или стављање ван снаге одобрења.

(b) Евиденција потребна за преглед рада организације за обуку особља за одржавање обухвата најмање:

- захтјев за одобравање организације,
- увјерење о оспособљености организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова, са свим промјенама,
- копију програма провјере, са датумима планираних и проведених провјера,
- евиденцију о сталном надзору над радом организације, укључујући и евиденцију о свим провјерама,
- копије релевантне преписке,
- податке о изузећима или наложеним принудним мјерама,
- приручник организације, са промјенама.

(c) Евиденција из става (b) чува се најмање четири године.

147.Б.25 Изузећа

(a) ВНДСА може да изузме неку школу која је уврштена у образовни систем Босне и Херцеговине од:

- захтјева наведених у 147.А.10;
- обавезе да именује одговорног руководиоца, уз поштовање ограничења да држава именује по функцији вишег руководиоца за управљање организацијом, с тим да школа има буџет који је довољан за остваривање стандарда из овог дијела (E7-147);
- обавезе независне провјере система квалитета, ако независна државна школска инспекција надзире организацију према учесталости коју предвиђа овај дио (E7-147).

(b) ВНДСА мора евидентирати и чувати одобрена изузећа.

ОДЈЕЉАК Б ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА

Овај одјељак предвиђа услове за издавање или мијењање одобрења организације за обуку.

147.Б.110 Издавање одобрења

(a) Након пријема захтјева, ВНДСА ће:

- прегледати приручник организације;
- провјерити усклађеност организације са захтјевима Анекса IV (E7-147).

(b) Сви налази се евидентирају и писмено достављају подносиоцу захтјева.

(c) Сви налази се морају отклонити према тачки 147.Б.130 прије одобравања организације.

(d) У увјерење се уноси референтни број увјерења, на начин који одреди ВНДСА.

147.Б.120 Поступак провјере сталне усклађености

(a) Свака организација ће бити у потпуности провјеравана у периодима не дужим од 24 мјесеца, чиме се утврђује да ли организација континуирано испуњава услове који су предвиђени овим Анексом (E7-147). Ово ће укључивати праћење најмање једног курса обуке и једног испита који организује организација за обуку.

(b) Налази који буду утврђени у оквиру провјере морају се отклонити према 147.Б.130.

147.Б.125 Увјерење о оспособљености организације за обуку особља за одржавање

Образац увјерења о оспособљености организације за обуку особља за одржавање налази се у Додатку II овог дијела (E7-147).

147.Б.130 Налази

(a) Ако се налаз нивоа 1 не отклони у року од три дана од пријема писменог обавјештења, ВНДСА може да, у цјелини или дјелимично, трајно или привремено укине или ограничи одобрење.

(b) Ако се налаз нивоа 2 не отклони у року који је одредила ВНДСА, она може да, у цјелини или дјелимично, трајно или привремено укине или ограничи одобрење.

ОДЈЕЉАК Ц ТРАЈНО ИЛИ ПРИВРЕМЕНО УКИДАЊЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАЊЕ ОДОБРЕЊА

147.Б.200 Трајно или привремено укидање или ограничавање одобрења

ВНДСА:

(a) привремено укида одобрење кад постоје оправдани разлози у случају потенцијалног угрожавања безбједности;

(b) привремено или трајно укида или ограничава одобрење према 147.Б.130.

Додатак I

Трајање курса основне обуке

Минимално трајање комплетних курсева основне обуке биће:

Основни курс	Трајање (у часовима)	Однос теоријске обуке (у %)
A1	800	30 до 35
A2	650	30 до 35
A3	800	30 до 35
A4	800	30 до 35
Л	У складу са Додатком VII	50 до 60
Б1.1	2400	50 до 60
Б1.2	2000	50 до 60
Б1.3	2400	50 до 60
Б1.4	2400	50 до 60
Б2	2400	50 до 60
Б2Л	1500*	50 до 60
Б3	1000	50 до 60

* Број часова треба да буде увећан на сљедећи начин:

Основни курс	Трајање (у часовима)	Однос теоријске обуке (у %)
Комуникација/Навигација	90	50 до 60
Инструменти	55	50 до 60
Аутоматски лет	80	50 до 60
Радарски системи	40	50 до 60
Механички системи ваздухоплова	100	50 до 60

Додатак II

Садржај увјерења о осposobljenosti организације за обуку особља за одржавање
Анекса IV (E7-147) – EASA образац 11

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]	
<i>[COMPETENT AUTHORITY, STATE]</i>	
UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA OBUKU OSOBLJA ZA ODRŽAVANJE	
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE	
REFERENCA: E7.147.(XXXX)	
<i>REFERENCE: E7.147.(XXXX)</i>	
<p>Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:</p> <p><i>Pursuant to the [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHDCA hereby certifies:</i></p>	
(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)	
<i>(COMPANY NAME AND ADDRESS)</i>	
<p>kao organizacija za obuku osoblja za održavanje, koja je usklađena sa Sekcijom A, Dodatka IV, (E7-147) [Pravni osnov], odobrena za sprovođenje obuka i ispita navedenih u priloženoj listi odobrenja i za izdavanje odgovarajućih potvrda o završenoj obuci polaznicima.</p> <p><i>as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (E7-147) [Pravni osnov] approved to provide training and conduct examinations listed in the attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above references.</i></p>	
<p>UVJETI:</p> <p><i>CONDITIONS:</i></p>	
<ol style="list-style-type: none"> Ovo uvjerenje je ograničeno obimom rada navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za obuku osoblja za održavanje, prema Sekciji A, Dodatak IV (E7-147); i <i>This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition, as referred to in Section A of Annex IV (E7-147); and</i> Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za obuku osoblja za održavanje; i <i>This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition; and</i> Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za obuku osoblja za održavanje usklađena sa Dodatkom IV [Pravni osnov], i o odobravanju organizacija i osoblja koji se bave ovim poslovima; <i>This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV [Pravni osnov];</i> Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, privremeno ili trajno ukinuto. <i>Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.</i> 	
Datum prvog izdavanja: <i>Date of original issue:</i>	XX.XX.XXXX.
Datum revizije: <i>Date of this revision:</i>	XX.XX.XXXX.
Broj revizije: <i>Revision No:</i>	XX
Broj protokola: <i>Ref. No.</i>	
	<p>Potpis ovlaštene osobe:</p> <p>Signed: _____</p> <p>Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH <i>For the competent authority</i></p>

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA OBUKU OSOBLJA ZA ODRŽAVANJE <i>MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION APPROVAL SCHEDULE</i>			
Referenca odobrenja: E7.147.(XXXX) <i>Approval Reference:</i>			
Organizacija: (NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE) <i>Organisation:</i> (COMPANY NAME AND ADDRESS)			
KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	
OSNOVNA (*) BASIC	B1 (*)	TB1.1 (*)	TURBINSKI AVIONI (*) TURBINE AEROPLANES
		TB1.2 (*)	AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON AEROPLANES
		TB1.3 (*)	HELIKOPTERI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE HELICOPTERS
		TB1.4 (*)	HELIKOPTERI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON HELICOPTERS
	B2 (*)	TB2 (*)	AVIONIKA (*) AVIONICS
	B3 (*)	TB3 (*)	NEPRESURIZOVANI KLIPNI AVIONI DO 2000 kg MTOM (*) PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES 2000 kg MTOM AND BELOW
	A (*)	TA1.1 (*)	AVIONI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE AEROPLANES
		TA1.2 (*)	AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON AEROPLANES
		TA1.3 (*)	HELIKOPTERI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE HELICOPTERS
		TA1.4 (*)	HELIKOPTERI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON HELICOPTERS
L (*)	TL (*)	NAVISTI SPECIFIČNE PODKATEGORIJE DOZVOLA (*) QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUB-CATEGORY	
OBUKE ZA TIP / ZADATKE (*) TYPE / TASKS	C (*)	T4 (*)	(NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	B1 (*)	T2 (*)	(NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	B2 (*)	T2 (*)	(NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	A (*)	T3 (*)	(NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
<p>Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one obuke i ispite koji su navedeni u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za obuku osoblja za održavanje. <i>This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.</i></p> <p>Referentna oznaka Priručnika organizacije za obuku osoblja za održavanje: <i>Maintenance Training Organisation Exposition reference:</i></p> <p style="text-align: center;">Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX. <i>Date of original issue:</i></p> <p style="text-align: center;">Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX. <i>Date of last revision approved:</i></p> <p style="text-align: center;">Broj revizije: XX <i>Revision No:</i></p> <p style="text-align: center;">Potpis ovlaštene osobe: Signed: _____</p> <p style="text-align: center;">Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH <i>For the competent authority BiH</i></p> <p>Broj protokola: <i>Ref. No.</i></p>			

Додатак III

Садржај увјерења из Анекса IV (E7-147) – ВНДСА образци E7-148 и E7-149

1. Основна обука/испит

Садржај увјерења о основној обуци по E7-147, дат у тексту испод, користиће се као признање завршетка основне обуке, основног испита или и основне обуке и испита.

Увјерење о обуци ће јасно идентификовати сваки положени модул тако што ће садржавати датум полагања заједно са верзијом Додатка I Анексу III (E7-66).

UVJERENJE CERTIFICATE OF RECOGNITION	
Broj uvjerenja: Reference: E7.147.[XXXX].[YYYY]	
Ovo uvjerenje se izdaje: This certificate is issued to:	
[IME/NAME]	
[DATUM I MJESTO ROĐENJA/DATE AND PLACE OF BIRTH]	
Od strane: By:	
Broj uvjerenja: Reference: E7.147.[XXXX]	
organizacija za obuku odobrena je da pruža obuku i sprovodi ispite u okviru svog obima rada i u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja]. a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with [Legal Basis for issue Certificate].	
Ovo uvjerenje potvrđuje da je gore imenovani ili uspješno položio odobreni kurs osnovne obuke (*) ili osnovni ispit (*) naveden niže, u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] koji je na snazi. This certificate confirms that the above named person either successfully passed the approved basic training course (*) or the basic examination (*) stated below in compliance with [Legal Basis for issue Certificate] for the time being in force.	
[KURS OSNOVNE OBUKE(*)/BASIC TRAINING COURSE] I/II [OSNOVNI ISPIT(*)/BASIC EXAMINATION] [LISTA E7-66 MODULA/DATUMI KADA SU ISPITI POLOŽENI/LIST OF E7-66 MODULES/DATE OF EXAMINATION PASSED]	
Datum: XX.XX.XXXX. Date:	
Potpis ovlaštene osobe: Signed:	
.....	
U ime: For: [NAZIV KOMPANIJE / COMPANY NAME]	
(*) obrisati po potrebi / delete as appropriate E7 obrazac 148	

2. Обука/испит за тип

Садржај обрасца увјерења о основној обуци по Е7-147, који је предочен испод, користиће се као признање теоријских елемената, практичних елемената, или и теоријских елемената и практичних елемената.

Увјерење о обуци ће идентификовати комбинацију змај/мотор за коју је проведена обука. Одговарајуће референце ће бити брисане и у дијелу за курс типа биће

наведено да ли су обухваћени само теоријски или само практични елементи или су обухваћени и једни и други.

Увјерење о обуци ће јасно идентификовати да ли је био у питању комплетан курс или дјелимични курс (нпр. змај или погонска група или авионика/електронски курс) или је био диференцијални курс заснован на претходном искуству кандидата. Уколико се не ради о комплетном курсу, увјерење ће јасно идентификовати да ли су повезане области (interface areas) биле обухваћене или не.

UVJERENJE CERTIFICATE OF RECOGNITION	
Број увјерења: Reference: E7.147.[XXXX].[YYYY]	
Ovo uvjerenje se izdaje: <i>This certificate is issued to:</i>	
[IME/NAME]	
[DATUM I MJESTO ROĐENJA/DATE AND PLACE OF BIRTH]	
Od strane: <i>By:</i>	
Број увјерења: Reference: E7.147.[XXXX]	
<small>organizacija za obuku odobrena je da pruža obuku i sprovodi ispite u okviru svog obima rada i u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja]. a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with [Legal Basis for Issue Certificate].</small>	
<small>Ovo uvjerenje potvrđuje da je gore imenovani ili uspješno položio teorijske (*) ili praktične elemente (*) odobrene obuke za tip navedene niže, kao i odgovarajuće ispite, u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] koji je na snazi. This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical (*) and/or practical elements(*) of the approved type training course stated below and related examinations in compliance with [Legal Basis for issue Certificate] for the time being in force.</small>	
[KURS OBUKE ZA TIP ZRAKOPLOVA (*)/AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE] [DATUMI POČETKA I ZAVRŠETKA/START and END DATES]	
[NAVESTI TEORIJSKE ILI PRAKTIČNE ELEMENTE/SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS OR PRACTICAL ELEMENTS] i/ii / and/or	
[ISPIT ZA TIP ZRAKOPLOVA (*)/AIRCRAFT TYPE EXAMINATION] [DATUM ZAVRŠETKA/END DATE]	
Datum: XX.XX.XXXX. <i>Date:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: <i>Signed:</i>	
.....	
U ime: <i>For:</i> [NAZIV KOMPANIJE / COMPANY NAME]	
<small>(*) obrisati po potrebi / delete as appropriate E7 obrascac 149</small>	